

**Innkomne forslag før fristen,
AUFs 59. ordinære landsmøte**

Forslag 1

Forslagsstiller: AUF i Innlandet

Vi må se på muligheten for utbygging av atomkraftverk i Norge så raskt som mulig

Det er på høy tid å få bygget ut atomkraftverk i Norge. Vi vil ikke kunne få stabil nok kraft av vind og sol. Den mest stabile energikilden er atomkraft. Dette vil kunne produsere den kraften vi trenger når vi trenger det, og det vil være mye mindre inngrep i naturen sammenliknet med vind og sol. Vi vet at det er mange som er bekymret for sikkerheten ved atomkraftverk, men vi har allerede to atomkraftverk i Norge, Sverige har mange, og det har også Finland. Teknologien på dette har kommet svært langt. Norge vil være det sikreste landet å bygge dette i, siden vi har en veldig høy standard når det gjelder sikkerhet.

AUF vil:

- Se på muligheten for utbygging av atomkraftverk i Norge så raskt som mulig.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for klimaprogrammet

Forslag 2

Forslagsstiller: AUF i Buskerud

Afghanistan, et land i krise

Afghanistan er et av de landene i verden som er hardest rammet av klimaendringer. Landet har blitt rammet av endrede nedbørsmønstre, smeltende isbreer, flom, erosjon, tørke og synkende grunnvannsnivå. Ifølge FN er landet blant de dårligst rustede til å håndtere klimakrisen. FNs strategiske rammeverk for Afghanistan for 2023 - 2025 understreker viktigheten av å supplere den humanitære innsatsen som fremdeles pågår i landet med prosjekter som øker motstandsdyktigheten til befolkningen, gir inntektsmuligheter og bevarer utviklingsgevinsten landet har hatt de siste tjue årene.

Etter Talibans maktovertakelse i Afghanistan, har landets statsbudsjett, som tidligere har vært 75% finansiert av internasjonale donorer, blitt hardt rammet av kutt av bistand og internasjonale sanksjoner. Dette har ført til at mange klima- og miljørelaterte prosjekter har blitt satt på hold, og Afghanistan mangler tilgang til internasjonal klimafinansiering. Dette betyr også at prosjekter som skal støtte opp om landets langsiktige utvikling, og bærekraftige inntektskilder for befolkningen, ikke lenger kan gjennomføres.

Afghanistankomiteen, forskere fra Norsk Utenrikspolitisk Institutt og Chr. Michelsens Institutt, samt andre ledende eksperter argumenterer for at FN bør gjennomføre klima- og miljøprosjektene som har stått på vent etter Talibans maktovertakelse. Det er viktig at Norge, som et land som fremdeles bidrar med utviklingsstøtte til Afghanistan, prioriterer klimatiltak og jobber for for tilgang til tap og skade-midlene for Afghanistan.

AUF vil at:

- Norge må slutte å redusere midlene som går til Afghanistan over statsbudsjettet, spesielt midlene som er øremerket langsiktig bistand. Humanitær hjelp kan ikke erstatte langsiktig utvikling.

- Norge må fortsette dialogen med de til enhver tid gjeldende myndighetene og hjelpe organisasjonen i Afghanistan, ikke for å legitimere - men for å sikre utvikling for de 40 millioner afghanerne i landet.
- Norge og internasjonale aktører bør øke støtten til klimatilpasning og matsikkerhet i Afghanistan.
- Norge og internasjonale aktører bør jobbe for en konstruktiv dialog med myndighetene i Afghanistan om klima- og katastrofeberedskap. Klimaendringene kjenner ingen landegrenser.
- Norge må fortsette å støtte opp om helsesektoren i Afghanistan, som i dag er den eneste sektoren hvor kvinner har mulighet til utdanning og arbeid.
- Norge og internasjonale aktører bør øke støtten til klimatilpasning og matsikkerhet i Afghanistan.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 3

Forslagsstiller: AUF i Oslo

Regulering av sosiale medier og algoritmer

Sosiale medier har en utrolig stor kraft til å påvirke valg unge tar. I usikre tider kan vi også bli usikre og enda mer tilbøyelige for algoritmenes mulighet til å overbevise oss.

I de verste tilfellene kan unge havne i ekkokamre der falsk informasjon flourer. Dette skaper en farlig politisk utvikling. Vi ser konsekvensene radikalisering på sosiale medier fører med seg og at høyrepopulismen vokser.

Det er ikke kun de som blir radikalisert som blir påvirket av sosiale medier. Algoritmene gir grobunn for en mer polarisert politisk debatt. Uten kontroll eller oversikt over det som skjer på nettet får vi ikke klart å snu trenden.

Algoritmene er laget for å få mest mulig profitt, ikke for å ivareta et demokrati. Det er det vårt ansvar å gjøre. Derfor mener AUF at vi må ta kampen mot algoritmers farlige krefter og gjøre sosiale medier tryggere for alle.

AUF vil:

- Bevilge flere midler til bekjempelsen av falsk informasjon på sosiale medier
- At Norge skal ta en lederrolle i kampen for å bekjempe falsk informasjon globalt
- Styrke personvernsopplysningsloven slik at algoritmer har mindre opplysninger å ta utgangspunkt i
- Utarbeide et regelverk for algoritmer og personvern i Norge

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 4

Forslagsstiller: AUF i Oslo

Luksusskatt

I dag kan selskapseiere bruke selskapets penger på privat konsum. Disse utgiftene vil så kunne skrives av på skatten, slik at selskapet og eierne i praksis unngår å betale skatt. Slike skattehull gjør at fellesskapet vårt går glipp av store summer hvert eneste år. Dette er penger som ellers kunne gått til å styrke vår felles velferd.

AUF mener at en slik praksis er grunnleggende urettferdig. Vi er nødt til å tette igjen dette hullet slik at alle betaler like mye skatt, uansett om man eier eller ikke. Derfor tar vi i AUF kampen for at det skal innføres en luksusskatt, slik at alle bidrar etter evne.

Samtidig som at de aller rikeste kjøper luksusvarer, så sliter mange med å få endene til å møtes. Luksusvarer er ikke en nødvendighet, men en velferdsstat som stiller opp for de som trenger det er helt nødvendig. Ved å øke merverdiavgiften på luksusvarer kan vi sørge for at flere goder kan omfordeles.

Ingen skal få kake før alle har fått brød, derfor vil vi i AUF øke merverdiavgiften på luksusvarer.

AUF vil:

- Innføre luksusskatt, slik foreslått i Stortinget
- Øke merverdiavgiften på luksusvarer

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 5

Forslagsstiller: AUF i Oslo

En sosialdemokratisk boligpolitikk

Å komme seg inn på boligmarkedet i dag er helt umulig for en stor del av befolkningen. Vi ser at mennesker som står i ordinære jobber ikke klarer å kjøpe seg bolig i mange av storbyene. Videre er det slik at studenter sliter med å få seg en bolig og ventelistene på studentboliger er lengre enn noensinne før.

Det er på tide å gjøre noe med boligmarkedet. Det er ikke nok for oss som sosialdemokrater å si at vi skal bygge flere boliger når de ender opp med å bli kjøpt opp av bolighaier. Det er heller ikke nok å kun si at vi skal bygge flere studentboliger, vi er nødt til å fikse problemet med et marked der et mindretall sitter med godene.

AUF vil:

- Bygge flere studentboliger på steder med mange studenter
- At prosjektet med tredje boligsektor skal utvides
- Øke andelen boliger som eies av kommunene
- Innføre boplikt i områder med boligmangel

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 6

Forslagsstiller: AUF i Oslo

Grønt flyløft

Norge er et langstrakt land med store avstander, fine fjell og flott natur. Det skal være klart at de som velger å bosette seg i distriktene skal ha samme rett til å reise og flytte på seg, men likevel er det ikke til å stikke under en stol at flytrafikken står for store utslipp. Luftfarten står for dobbelt så mye utslipp av drivhusgasser i Norge, som på verdensbasis.

For å snu på det, er det ikke som en skulle tro; at de som bor i distriktene og benytter seg kortbanenettet etter behov slipper ut mest, snarere tvert imot, det er rutene som forbinder storbyene som slipper ut klart mest.

Skal vi nå klimamålene er vi nødt til å se på måten vi beveger oss rundt på. Det innebærer å se på løsninger som mer tog, biodrivstoff, samt elektrifisering av fly. Gjennom det grønne skiftet, og inn i fornybarsamfunnet skal det fortsatt være mobilitet og samhandling mellom storbyene, noe som krever at vi tilrettelegger for lavkarbon, samt karbonnøytral transport som betjener de hyppigst brukte rutene. AUF mener flynæringa må ta ansvar for å få ned sine utslipp, med krav og forpliktelser fra oss som benytter oss av deres tjenester.

AUF vil:

- Stille krav til økt bruk og innblanding av avansert biodrivstoff
- Benytte inntektene inntjent fra avgifter til flynæringa på grønn transportomstilling
- Ha som mål å på sikt utvikle ruteflyavganger mellom storbyene Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger
- Stille krav til elektriske flyavganger innenlands innen 2035
- Jobbe for elektriske flyavganger innlands både på lange flyavganger og kortbanenettet
- At klimavennlig kollektivtransport alltid skal være det billigste
- Forby privatfly

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for klimaprogrammet

Forslag 7

Forslagsstiller: AUF i Oslo

En rettferdig grønn omstilling

Vi står overfor en klimakrise, hvor utviklingsland blir hardest rammet.

Klimakatastrofer driver flere millioner mennesker på flukt. Men samtidig som Norge kjemper for grønn omstilling og fornybar energi, så finansierer vi internasjonal oljenæring. Dette skjer ofte i land som er avhengige av denne næringen, og havner i en ressursforbannelse der de er fullstendig avhengige av oljenæringen vi er med på å bygge opp. Norge investerer i oljenæring i flere land i Afrika og Sør-Amerika gjennom oljefondet, og Equinor tar del i oljevirkksomheten og har store eierandeler i flere delprivatiserte oljeselskaper i Algerie, Libya, Argentina, Surinam, Brasil og 25 andre land. Vi som en oljenasjon som ønsker en global grønn omstilling må være i bresjen for kutt i oljen og ikke mer oljefinansiering. Vi må sørge for at land er mindre avhengig av olje istedenfor å styrke denne industrien for vår egen økonomiske vekst. Vi lever allerede i en verden med mye ulikhet, og den stiger med klimakrisen. En grønn omstilling må gjelde alle land, og da kan ikke Norge hemme utviklingslands evne til grønn omstilling.

AUF vil:

- Begrense Equinors internasjonale virksomhet i oljenæring og dreie investeringene i en fornybar retning
- At staten skal stille strenge krav til Equinors energivirkosmhet internasjonalt, og sikre at majoriteten av den faktisk er fornybar og bærekraftig
- At staten skal stille strengere krav til at Equinors investeringer ikke bidrar til korrupsjon
- Styrke "Energi for utvikling" prosjektet og sørge for at investeringene faktisk bidrar til velferd hos hele befolkningen i internasjonale investeringer
- Pådrive for mer penger til klimainvesteringsfondet
- Styrke ren-energi initiativet

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for klimaprogrammet

Forslag 8

Forslagsstiller: AUF i Akershus

Blodgivning

Hver eneste dag er det mennesker som kjemper for livet og som er helt avhengige av blodoverføringer. Enten det er i forbindelse med alvorlige sykdommer, ulykker, fødsler eller kompliserte medisinske prosedyrer, er en stabil tilgang på blod nødvendig. Blodgivere representerer håp og solidaritet, da de frivillig gir av seg selv for å hjelpe andre. Deres bidrag er en av bærebjelkene i helsevesenet siden blod ikke kan fremstilles, men må gis.

Blodgivere bør derfor få muligheten til å ta ut en ekstra fridag dagen etter blodgivning. En ekstra fridag vil ikke bare være en symbolsk anerkjennelse, men også en praktisk måte å gi dem tid til å komme seg etter donasjonen. I land som Polen har de allerede innført denne praksisen. Den eneste takken blodgivere i Norge får i dag er et glass saft, og i noen tilfeller en Mummi-kopp. Ved å innføre en lignende ordning i Norge, vil vi skape en kultur som verdsetter blodgiverne.

I tillegg bør vi utrede muligheten for å senke aldersgrensen for blodgivning fra 18 år til 16 år. På den måten kan vi bidra til at også 16- og 17-åringer får muligheten til å donere blod. 16- og 17-åringer er juridisk myndige når det gjelder helse, og er i stand til å ta avgjørelser om egen helse. Ved å tillate 16- og 17-åringer å donere blod, vil vi ikke bare øke antallet potensielle blodgivere, men også bidra til en kultur der unge mennesker tar ansvar for fellesskapet og viser solidaritet med dem som trenger det mest.

I fjor sommer sa Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet at det skulle legges til rette for at menn som har sex med menn kan bli blodgivere, etter samme kriterier som for heterofile. Dette har likevel enda ikke blitt gjennomført og det er uklart når også homofile får lov til å gi blod, til tross for vurderingen fra Folkehelseinstituttet om at homofile også kan anses som trygge blodgivere. Behovet for flere blodgivere og ønsket blant homofile om å bidra til dette, gjør at regjeringen må sikre fortgang i arbeidet.

AUF mener at:

- Man bør utrede muligheten for at 16- og 17-åringer skal kunne donere blod
- Man bør innføre en frivillig ekstra fridag dagen etter blodgivning for blodgivere
- Man burde legge inn mer ressurser i informasjon og promotering av blodgivning, og gjøre muligheten for blodgivning tilgjengelig for flere
- Man bør få fortlgang i prosessen om å tillate homofile å donere blod

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 9

Forslagsstiller: AUF i Akershus

Øke avgiftene på unødvendig plastemballasje

85% av søppel funnet på strender globalt er plast, hvorav 61% er engangsplast som hovedsakelig kommer fra matindustrien. I dagens butikker er nærmest alle varer dekket av minst ett lag plast. For noen varer er kanskje dette nødvendig, men for mange varer er det unødvendige mengder plast.

Emballasjen brukes ofte for å øke produktets attraktivitet, og derfor blir det mange ganger mye mer plastavfall enn hva som egentlig trengs. Det er altså stort potensiale for å redusere plastemballasje rundt mange typer produkter, uten at kvaliteten påvirkes. Mange påstår at plastemballasjen kan bidra til mindre matsvinn, men allikevel ser man at dette ikke er tilfellet. I tidsperioden 2004 til 2014 har matkasting fra husholdninger doblet seg opp til 30 millioner tonn per år; samtidig har plastemballasjeavfall vokst med 50%. (15 millioner tonn). Plastemballasjen fører altså ikke til mindre matsvinn.

Pakker, hvor blant annet frukt, grønnsaker og godteri er unødvendig pakket sammen, er eksempler på emballasje som øker matsvinnet. Da ender man gjerne opp med å kjøpe mer enn det man trenger. Dette fører igjen til at vi kaster mer mat og plastemballasje. Plast på avveie har utviklet seg til et betydelig miljøproblem og må derfor vises spesiell oppmerksomhet. Plast brytes ned langsomt ned, og da sier det seg selv at plasten hopper seg selv opp dersom den havner i naturen.

Derfor mener AUF at det burde bli en ekstra avgift på de produktene som er pakket inn i unødvendig plast, slik at matvareprodusentene slutter med denne unødvendige plasten. I tillegg burde man gi ekstra støtte til kommuner som er gode på resirkulering, for å forhindre plast på avveie.

AUF vil:

- Øke avgiftene på matvarer som er pakket inn i unødvendig plastemballasje
- Gi økonomiske insentiver til kommuner som er gode på resirkulering

Innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for klimaprogrammet

Forslag 10

Forslagsstiller: AUF i Akershus

Et antirasistisk samfunn

Rasisme er frihetsberøvende. Det splitter samfunnet og undertrykker minoriteter på bakgrunn av hudfarge, etnisitet, kultur og religion. Det deler befolkningen inn i separate kategorier ut fra trekk som stemples som negative. Ikke minst reduserer det individers identitet til å handle om de gitte karaktertrekkene, som blir brukt som argumenter for å bedrive diskriminering og holde folk nede.

Per dags dato er Norge et samfunn der særlig mennesker med etnisk minoritetsbakgrunn utsettes for diskriminering. Ifølge SSBs livskvalitetsundersøkelse fra 2020 hadde 47 % av norskfødte og 39 % av innvandrere opplevd diskriminering i løpet av det siste året. Politiets hatkriminalitetsrapport fra 2019 viser at 58 % av den begåtte hatkriminaliteten er rettet mot etnisitet. Å overse denne problematikken er å samtykke med uretten som rammer minoriteter i Norge. Det gir farlige signaler, for i tillegg til å være urettferdig kan rasisme bli til voldelige og ekstreme handlinger. Drapet på Benjamin Hermansen, Utøya, drapet på Johanne Ihle-Hansen og angrepet på Al-Noor-moskeen er bestialske handlinger som har spiret ut fra rasistisk ideologi. Som et flerkulturelt samfunn har vi et ansvar for å beskytte minoriteter fra diskriminering og rasisme. Når navn, utseende og religion avgjør hvordan man blir behandlet og hvilke forutsetninger man har i livet, har man ikke et fritt samfunn. Dette bryter med en av de grunnleggende verdiene som gjenspeiler hele politikken vår, nemlig frihet.

Forskning viser at minoritetsungdom oftere blir stoppet av politiet – uten at de blir forklart hvorfor. Dette internasjonale fenomenet kalles «raseprofilering», og Norge kommer ikke utenom. Allerede i 2018 uttrykte FNs menneskerettighetsråd bekymring for politiets etniske profilering. Manglende begrunnelse for kontroll oppleves som diskriminerende, og det kan bidra til økt mistillit til politiet. Et forebyggende tiltak er kvitteringsordning, som går ut på at man mottar en kvittering dersom man blir stoppet av politiet. Ordningen skal bidra til mindre stigmatisering av ungdom med minoritetsbakgrunn. I tillegg vil en kvitteringsordning kunne brukes til å utarbeide statistikk og analyser. Den vil også kunne måle politiets treffsikkerhet.

Å føre en antirasistisk politikk innebærer å ta ansvar for de som opplever rasisme og diskriminering. Det handler om å ta et oppgjør med holdninger som sårer, skader og splitter folk. Det handler ikke minst om å ta de som utsettes for rasisme på alvor.

AUF vil:

- Involvere minoritetsorganisasjoner i større grad i nasjonale høringer og politikktutforming.
- Beholde rasismeparagrafen, paragraf 185 i straffeloven.
- Ha et tydeligere lovverk mot hatytringer
- Etterstrebe mangfoldskompetanse i offentlige, menneskerelaterte institusjoner som skoler, NAV og ulike helsetjenester
- Videreutvikle kvitteringsordning i politiet

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for likestillingsprogrammet

Forslag 11

Forslagsstiller: AUF i Akershus

Forebygging av ungdomskriminalitet

I dagens medier ser vi stadig flere saker om vold, ran, knivstikkinger og ungdomskriminalitet. Dette har ført til en rekke debatter om kriminalitet og frykten for at «svenske tilstander» skal inntreffe i Norge. Høyresiden vil ha oss til å tro at all kriminalitet øker, og at løsningen er å stoppe innvandring samtidig som vi sender ut de innvandrerne som allerede er her. En slik tilnærming er både feilaktig og skadelig for det norske samfunnet.

Ifølge Oslo politidistrikt har kriminaliteten generelt gått ned. De siste 10 årene har det vært en nedgang i voldsanmeldelser, ran og annen anmeldt kriminalitet. Samtidig har anmeldelser for grov vold og mindre alvorlig vold holdt seg på omtrent samme nivå som før pandemien. Konklusjonen har også vært at det ikke har oppstått såkalte parallellsamfunn i Norge. Det som derimot har økt, er ungdomskriminalitet.

En del politiske krefter ønsker å male et bilde av at ungdomskriminalitet best bekjempes gjennom stigmatisering, ekskludering, strengere straffer og mindre innvandring. Selv om minoritetsungdom er spesielt utsatt for å bli fanget opp av og tatt inn i kriminelle miljøer, vet vi at problematikken stikker dypere, og at spesielt høyresidens svar er langt fra å kunne kalles løsninger. Det viktigste verktøyet vi har for å forhindre kriminalitet er å gi ungdom andre muligheter, og det sosialdemokratiske svaret må fortsatt være akkurat dette.

Vi må sørge for at ungdom får bedre støtte og veiledning, og at det settes inn tiltak som kan forhindre at de blir dratt inn i kriminalitet. Dette innebærer alt fra bedre tilgang til fritidsaktiviteter til økt innsats mot kriminelle miljøer som rekrutterer unge, men også en helhetlig innsats for å sørge for at barn og unge med minoritetsbakgrunn får flere muligheter. Mulighetene for jobb, utdanning og å bygge seg et godt liv er fortsatt, og vil alltid være, punkt en for å sørge for mindre kriminalitet.

Å sørge for dette er et helhetlig stort arbeid, som handler om alt fra skolestruktur, integrering og introduksjonsprogrammer, jobbskaping, boligbygging og infrastruktur. Om vi ikke setter ord på denne helheten handler vi i blinde, samtidig må vi tørre og innføre de tiltakene vi allerede nå vet treffer.

AUF vil:

- Styrke og opprette flere lokale ungdomssentre med gratis eller rimelige fritidstilbud, som gir ungdom trygge alternativer på fritiden
- Sikre obligatoriske skoleprogrammer som fokuserer på konfliktløsning, samfunnsansvar og konsekvensene av kriminalitet
- Styrke samarbeidet mellom skole, politi og barnevern for tidlig oppdagelse og oppfølging av utsatte ungdommer
- Øke tilgjengeligheten av lavterskel psykologtilbud for ungdom, med fokus på de som har opplevd traumer eller er i risikozonen for å bli involvert i kriminalitet
- Innføre mentorordninger der ungdom får en voksen støtteperson som kan gi råd og veiledning
- Tilby kurs og aktiviteter som bygger ungdommens ferdigheter og selvtillit, som f.eks. arbeidstrening, idrett, kunst og kultur
- Øke politiets synlighet og tilstedeværelse i utsatte områder for å forebygge og forhindre ungdomskriminalitet
- Forske på hvordan å sørge for at bosettingsmønstre ikke bidrar til å opprettholde konsekvensene av dårlig integrering og risikoen for at det utvikles parallellsamfunn
- Utvide prosjekter med anonyme jobbsøknader, også i privat sektor

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 12

Forslagsstiller: AUF i Akershus

Vi må sikre unge og studenter en økonomisk tryggere hverdag

I usikre økonomiske tider er det som kjent de som allerede slet med å få endene til å møtes som er mest utsatt. Vi har blant disse en stor samfunnsgruppe, nemlig studenter, som storsamfunnet nærmest aksepterer at skal leve i fattigdom. Til spørsmål om at studenter ikke har et sted å bo annet enn improviserte sovesaler, svarer forsknings- og høyere utdanningsministeren, at man tross alt må sove på rom med flere andre i militæret også. Dette viser at en del virkelig ikke har forstått alvorret i situasjonen.

I usikre tider er det unge folk mest utsatt for utrygghet og usikkerhet. Vi vet at økonomisk usikkerhet vil påvirke hverdagen til unge og studenter. Vi må derfor ta innover oss at frikortgrensen slik den er i dag virker mot sin hensikt. Grensen på 70 000 er for lav og gjør at studenter teller arbeidstimer for å ikke tjene over grensen, da dette vil gjøre at de taper store penger. I et sosialdemokratisk samfunn er det viktig at alle bidrar, og at alle får tilbake, også folk med mindre penger. Likevel er dette en balansegang og dagens system skattlegger folk med lite penger for hardt. Frikortgrensen burde også knyttes til G, for å sørge for at den årlig oppjusteres i takt med prisveksten.

Samme argument kan brukes for inntektsgrensen på studielånet, hvor å tjene over 215 000 kan få store konsekvenser. Om man slår sammen det man kan tjene og det man totalt får i lån og stipend, ender man på en sum i underkant av 370 000 kr i året. Det kan høres ut som en god sum å leve på det, men i realiteten sier vi da at sekundet du får inn 60 % av det som er medianinntekten i Norge i løpet av et år, så er du alt for rik til å få omgjort deler av dette til stipend når du er ferdig utdannet. De dette rammer hardest, er de fra familier med så små inntekter, at man er avhengig av at også barna bidrar økonomisk til dem i studietiden. Da er det klart noe med gjøres med dagens regelverk.

Samtidig ser vi også at drømmen om heltidsstudenten ikke er reell. Dyrtid og boligkrise gjør at studenter ved de største studiestedene i landet er nødt til å jobbe

ved siden av studiene for å kunne ha nok til mat på bordet og et tak over hodet. Målet med vår politikk skal være at hverdagen blir enklere for disse. Når man studerer burde samfunnet sørge for at å være fulltidsstudent, faktisk er mulig. Videre burde livet etter studietiden være snillere enn det er nå. En god og forutsigbar start på voksenlivet legger grunnmuren for videre utvikling i livet og det er derfor viktig at lånekassens prosentandel for omgjøring av stipend heves fra dagens 40 %.

AUF vil:

- Heve frikortgrensen til 1G
- Se på ordninger som sørger for at studenter i arbeid kan tjene mer enn de gjør i dag, uten å miste hele stipendet
- Gi reelle skatteletter for inntekter under 500 000
- At lånekassens omgjøring av lån til stipend skal økes fra 40% til 60%, med plan om å gå fra studielån til studiestipend på sikt

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for skoleprogrammet

Forslag 13

Forslagsstiller: AUF i Agder

En ny samferdselspolitikk

Veitrafikken i Norge står for en fjerdedel av våre klimagassutslipp. Det betyr at vi har et enormt potensial til å redusere utslippene våre drastisk dersom vi gjør det lettere for folk å velge grønne transportmuligheter. AUF i Agder mener vi har et ansvar for å sørge for dette, dersom vi skal klare å gjennomføre det grønne skiftet. Dessverre har de siste årenes politiske prioriteringer gjort det vanskeligere å få til grønn omstilling. De siste nasjonale transportplanene har prioritert massiv veiutbygging og nedbygging av natur, uten å legge til rette for framtidige grønne reiseløsninger. AUF i Agder mener dette er feil bruk av fellesskapets ressurser. AUF i Agder ønsker reiseløsninger som reduserer nedbyggingen av natur, og samtidig ivaretar folks behov for mobilitet. Dette mener vi gjøres best gjennom å prioritere utbygging av tognettet og legge til rette for hurtigere tog, samt utbedre busstilbud over hele landet fremfor utbygging av store motorveiprosjekter. Den grønne omstillingen krever mye, både vilje, systemomleggelse og økonomiske midler. Samtidig ser vi en økende skepsis til dagens klimapolitikk. Om vi skal nå klimamålene våre er vi nødt til å prioritere satsinger som reduserer utslipp, og styrker støtten til klimapolitikken og målet om 55% utslippskutt innen 2030.

Veier

I regjeringens forslag til NTP ligger det inne en prioriteringsliste som sier at vi skal prioritere allerede eksisterende veier, og bygge nytt der vi må. Samtidig er det inne enorme nye veiprosjekter som burde vært skalert ned, enten til å utbedre eksisterende vei, eller ved å redusere størrelsen og hastigheten på nyveiene. For AUF i Agder er det viktig å få en helhetlig NTP som reduserer de miljøfiendtlige veidimensjonene vi arvet etter Solberg-regjeringen, samtidig som vi sikrer busser og tungtransport en fremkommelige og trygge veier.

AUF vil:

- Prioritere etterslep på allerede eksisterende motor-, motortrafikk-, riks- og fylkesveier.
- Oppgradere og rassikre allerede eksisterende veier fremfor utbygging av nye.

- Redusere normalen for nye veier til 90 km/t, med vekselvis 2/3 felt, hvor terskelen for unntak skal være høy.
- Prioritere utbyggingen av veier som er avgjørende for industri- og næringsutvikling.
- Nedskalere de planlagte prosjektene langs riksveiene etter veinormalen for 90km/t, med vekselvis 2/3 felt
- At Nye Veier må gjennomføre en såkalt prosjektvask av hele sin portefølje, i tråd med anbefalingene fra Klimautvalget 2050

Tog - fremtidens transportmiddel

AUF i Agder mener utbedring og utbygging av tognettet må prioriteres foran utbygging av veinettet. Norge har et mål om nullvekst i biltrafikken, samtidig som vi har som mål å redusere utslippene våre. Derfor er det feil å prioritere veiutbygging som legger til rette for økt persontrafikk. Dersom utbygging av tognettet og innføring av hurtigtog i Norge blir en prioritet, vil det ikke bare bli enklere, men også billigere, raskere og mer miljøvennlig å reise mellom by og bygd i Norge.

AUF vil:

- At utbygging av tognettet skal prioriteres foran videre veiutbygging i nasjonal transportplan,
- Ha høyhastighetstog mellom de 10 største byene i Norge.
- Oppgradere eksisterende tognett.
- Hel- eller del-elektrifisere alle togstrekninger.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for klimaprogrammet

Forslag 14

Forslagsstiller: AUF i Trøndelag

Sosialdemokratiske løsninger for boligmarkedet

“I det moderne samfunn er det visse områder hvor det drives privat næringsdrift, og andre områder hvor det ikke lenger drives privat næringsdrift, eller hvor den er under avvikling, og jeg for mitt vedkommende godtar ikke som et område for privat næringsdrift det å eie andre menneskers hjem.”

- Trygve Bratteli, tidligere statsminister og leder i Arbeiderpartiet

I etterkrigstiden fastslo man at bolig skulle være et velferdsgode. Man bygde bolig i storstilt grad, med et mål om at alle skulle eie sitt eget hjem. En bolig skulle være noe som sikret alletrygghet, og et tak over hodet.

I dag ser vi tvert et boligmarked løsrevet fra menneskers behov. Bolig har blitt noe et fåtall tjener seg rike på, og flere og flere leier. Dette går utover unge og de som har minst fra før av, og bidrar til økende ulikhet. AUF vil ha et samfunn med små forskjeller, og da må unge få like muligheter for å komme seg inn på boligmarkedet og eie sin egen bolig.

Retten til et sted å bo er en grunnleggende menneskerettighet. For sosialdemokratiet er tryggheten til bolig en fundamental rettighet. Den kan ikke overlates til markedet å styre alene - det er fellesskapets oppgave å sikre at alle har like muligheter til å komme seg inn på boligmarkedet og rett på et anstendig sted å bo.

Når forskjellene i samfunnet øker, øker de ikke bare mellom fattig og rik. Forskjellene øker også mellom by og land, og innad i byene eller lokalsamfunnene våre. Det er forskjeller som Arbeiderpartiet aldri kan akseptere. Vaktmesterdattera og direktørsønnen kan ikke møtes i den samme fellesskolen, dersom de ikke bor i det samme nabolaget. Boligpolitikken må sikre frihet og like muligheter til alle – uansett hvor mye de tjener, eller hvilken adresse de vokser opp på.

Arbeiderpartiets boligpolitikk må gjøre det mulig å bo og flytte i hele landet, enten man ønsker å flytte hjemmefra for første gang, bosette seg i etableringsfasen, eller bli gammel i en tilpasset bolig. Det er vår oppgave som sosialdemokrater å kjempe for en boligpolitikk som sikrer retten til et anstendig sted å bo gjennom hele livet og for hele landet.

Boligmarkedet

Arbeiderpartiet mener det er grunnleggende urettferdig at det kun er de mest velstående av oss som kan klare å komme seg inn på boligmarkedet som ung, og vil at det skal bli lettere å komme inn på boligmarkedet for alle, uavhengig av inntekten din eller av inntekten til foreldrene dine.

Vi må finne sosialdemokratiske løsninger for boligmarkedet som gjør det enklere for de som har minst å komme inn på boligmarkedet. Husbankens rammer må utvides slik at de som mangler egenkapital får mulighet til å kjøpe bolig, både gjennom startlån med gode rammevilkår, oppkjøp av etablererboliger og støtte til «leie til eie»-ordninger.

Alle skal kunne eie sitt eget hjem, men det må også være trygt og rimelig å leie. Vi må i større grad sørge for at leietakers rettigheter blir ivaretatt, og at vi har et profesjonalisert, rettferdig og forutsigbart leiemarked.

AUF vil:

- Opprette en nasjonal boligplan som tar for seg boligbehov i hele landet, Husbankens rolle og muligheten for en ikke-kommersiell boligsektor.
- Doble bevilgningene til Husbanken i dagens statsbudsjett og styrke dem som en boligsosial aktør.
- Prioritere startlån med gode rammevilkår til unge og barnefamilier, og som et verktøy til å få folk fra å leie bolig til å eie bolig.
- Styrke bostøtten for husholdninger med lave inntekter og høye bostgifter. Etablere en ordning der Husbanken bidrar med en eierandel i boliger tilsvarende egenkapitalkravet til låntakere som har betalingsevne, men ikke har nok egenkapital.

- Opprette kommunale boligtilsyn i storbyene som jobber mot boligspekulasjon og ivaretar leietakeres og boligkjøperes interesse.
- Øke minstetiden på leiekontrakter til fem år.
- Innføre en ny husleielov med styrket oppsigelsesvern og bedre beskyttelse mot ulovlige leieøkninger.

Skattesystemet

Målet om at flest skal eie egen bolig har gjort at flere har kunnet dra nytte av prisutviklingen i økonomien, og i Norge eier svært mange sin egen bolig. Likevel er utfordringen med et skattesystem som subsidierer boligeiere at systemet gjør det enda vanskeligere for dem som står utenfor, altså unge og folk med dårlig råd. Dette skaper en skjevfordeling, og gjør at det lønner seg å eie mange boliger. AUF ønsker derfor å øke skattleggingen av eiendom.

Økt beskatning av eiendom må sees i sammenheng med andre skattesatser.

Arbeiderpartiet mener det er gode argumenter for at eiendom bør utgjøre en mye større andel av de samlede skatte- og avgiftsinntektene i Norge. Det bør være mer lønnsomt å arbeide og investere i økonomien, og mindre lønnsomt å spekulere i bolig og presse boligprisene opp. På den måten kan vi skape et skattesystem som gir like muligheter til alle.

AUF vil:

- Gjeninnføre inntektsbeskatning av bolig, som er lik leieverdien av egen bolig når eieren benytter eiendommen selv.
- Øke ligningsverdien av bolig i formuesskatten til 50 prosent av boligens verdi for primærboliger og 100 prosent for den delen som overstiger 10 millioner kroner for boliger som er verdt over 10 millioner kroner. Samtidig bør man se på om bunnfradraget skal økes.
- Gi kommunene muligheten til å behandle primærboliger og sekundærboliger ulikt i eiendomsskatten og fjerne bunnfradraget for sekundærboliger.
- Fjerne dokumentavgiften på kjøp og salg av boliger.
- Skjerpe reglene for skattefritak på gevinst ved salg av egen bolig og fjerne

skattefritak ved salg av fritidsbolig.

- Fjerne skattefradraget i BSU-ordningen.
- Redusere inntektsskatten i takt med økningen av skatt på eiendom og bolig.

Tredje boligsektor

Det er et menneskerett å ha et godt sted å bo, og for AUF er bolig en viktig del av velferdsstaten. En bolig skal først og fremst være et hjem, og ikke et spekulasjonsobjekt. Derfor er det viktig at vi bygger opp en tredje boligsektor som fungerer som et alternativ til den kommersielle og den kommunale boligsektoren. Dette gjør vi ved å sørge for en større andel ideelle og offentlige utleiere.

De kommunale boligstiftelsene i flere av byene i Norge fungerer i dag som en tredje boligsektor med rimelige utleieboliger. AUF ønsker å videreutvikle dette tilbudet idet rimelig utleie gir folk muligheten til å spare opp midler til kjøp av egen bolig og en nødvendig grad av stabilitet i hverdagen. Flere av byene våre har store boligstiftelser og kommunal eiendom med potensial for utvikling, og dermed en unik mulighet til å lede an i arbeidet for en robust og bærekraftig tredje boligsektor.

Det er mulig å bygge boliger som koster mindre enn de som bygges i dag. Historisk sett har Norge hatt en stor grad av selvbygging. Ved å støtte opp om en sterk tredje boligsektor gjør vi det mulig å bygge billigere boliger gjennom robuste byggfellesskap.

AUF vil:

- Gi kommunene muligheten til å regulere for sosial boligbygging, samt klargjøre flere tomter for sosial boligbygging selv, gjennom kjøp og salg av tomter
- Stille krav om at minst 20 prosent av boliger i et utbyggingsprosjekt skal være ikke-kommersielle, etter modell fra «almennboliger» i Danmark.
- Lovregulere ikke-kommersielle boligorganisasjoner etter modell fra den danske loven om «almennboliger».
- Pålegge kommunene å tilby ikke-kommersielle boligorganisasjoner feste eller kjøp av tomter til under markedspris.

- Stille lånegarantier til ikke-kommersielle boligorganisasjoner som ønsker å skape rimelige utleieboliger.
- Gi statlige tilskudd gjennom Husbanken til å bygge opp en tredje boligsektor.

Kommunale boliger

I dag er kommunale boliger et tilbud ment for de færreste, men som et stadig voksende antall nordmenn har bruk for. Dermed er det mange som havner i gapet mellom det kommunale boligmarkedet og det private, og dessverre ikke har mulighet for å komme seg inn i verken av dem. Det er derfor essensielt at kommunene arbeider mer og bedre med å sikre variert og robust botilbud for mennesker som sliter med rusavhengighet og andre psykiske helseproblemer, blant annet ved å opprette kommunale tomteselskap med den hensikt å fronte sosial boligbygging og frigjøre tomter for utbygging av flere kommunale boliger. I tillegg er det viktig å sikre forutsigbare rammer og trygghet for leietakerne. Dette kan blant annet oppnås ved at kommunene tilrettelegger for at de som leier kommunale boliger i fremtiden skal kunne eie sin egen bolig, gjennom en «leie-til-eie» ordning. I møte med et økende antall mennesker med behov for kommunale boliger er det også nødvendig med økte statlige tilskudd til utbygging av flere kommunale boliger. Alle burde ha muligheten til å eie egen bolig, men for de vanskeligstilte i samfunnet der dette ikke er en mulighet er det essensielt å sikre et fremtidsorientert, trygt og robust kommunalt boligtilbud i hele landet.

AUF vil:

- Bygge flere boliger for mennesker som sliter med rus og andre psykiske helseproblemer.
- Oppfordre kommuner til å tilrettelegge for at de som leier kommunale boliger på sikt skal kunne eie boligen sin, såkalt «leie-til-eie».
- Opprette kommunale tomteselskap som kan frigjøre tomter for kommunale boliger og fremme sosial boligbygging.
- Øke statlige tilskudd til bygging av kommunale boliger.
- Sikre mer trygghet og forutsigbarhet for leietakere av kommunale boliger.

Bokvalitet og bærekraft

Om vi skal sikre at bolig blir et velferdsgode for alle, må vi bygge flere boliger. Da må vi sørge for at boliger blir bygd bærekraftig, slik at vi ikke belaster miljøet. Vi har enorme klimautslipp å hente ved å stille krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser, rive færre bygg og mer ombruk av materialer. I tillegg mener AUF at vi bør satse mer på energieffektivisering og bygge flere plusshus, som produserer mer energi enn de bruker.

Vi er også nødt til å ha fokus på bokvalitet. Vår løsning til utfordringene i boligpolitikken kan ikke være å begrense førstegangskjøpere og vanskeligstilte til små boliger og trange forhold. Vi ønsker å innføre en nasjonal leilighetsnorm basert på modellen i Oslo, og sikre at alle nybygg er universelt utformet.

For å kunne sikre god bokvalitet har forskning vist at det er viktig at en god inkludering av arkitektonisk kvalitet er med på å sikre et tryggere forhold til omgivelsene sine. Da må veggene mellom plankontorene og bygningskontorene i kommunene rives, så det blir enklere å få arkitektonisk innspill fra første time. Dette vil være med på å skape en større inkludering av arkitekter slik at de ikke blir hemmet av planvedtak og sikre gode arkitektoniske bygg.

AUF vil:

- Innføre en nasjonal leilighetsnorm basert på modellen i Oslo, som sier at det ikke skal bygges boliger på under 35 kvadratmeter.
- Sikre at alle nybygg skal være universelt utformet.
- Gi mer midler til Enova for å energieffektivisere eksisterende bygg.
- Velge løsninger og byggevarer som gir lave utslipp i et livsløpsperspektiv. Ombruke flere materialer i restaureringsprosjekt og i nybygg.
- Sette krav om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser.
- Satse mer på plusshus, altså bygninger som produserer mer energi enn de bruker, også for boliger.
- Inkludere arkitekter i alle nye utbyggingsprosjekter.

Studentboliger

For at det fortsatt skal være fint å studere rundt omkring i landet må vi sikre studentene gode studentboliger. Studentboliger er et konkret og målrettet virkemiddel for å sikre lik rett til utdanning. Studentøkonomien kan være trang og derfor er det viktig at studentboligene ikke kommer i hendene på bolighaier som fører til at man får mindre rom for høyere priser og dårlig standard. Derfor må det legges til rette for at det skal bygges nye studentboliger som ikke ruinerer studentene og gir dem en verdig studenttilværelse.

Økningen i antall studieplasser, samt økt internasjonalisering av norske studiesteder, må følges av en tilsvarende satsing på studentboliger. Vi bør sette et mål om at det skal oppnås 20% dekningsgrad av studentboliger innen 2025, med mål om 25% på sikt. Dette skal gjøres gjennom en effektiv, miljøvennlig og bærekraftig prosess. I tillegg skal det legges til rette slik at studentene som leietakere skal få hjelp med opplysninger og juridisk veiledning rundt sine rettigheter.

AUF vil:

- Fjerne eiendomsskatt på studentboliger.
- Det skal oppnås 20% dekningsgrad av studentboliger innen 2025, med mål om 25% på sikt.
- Staten må bevilge midler for å bygge minst 3500 studentboliger i året.
- At det skal strebes mot at alle nye studentboliger skal være nullutslipps- eller plussbygg.
- At alle nye studentboliger skal bygges på utslippsfrie byggeplasser. Studentenes bo- og pendlebehov må være en del av byplanleggingsprosesser.
- Ha et tilstrekkelig antall universelt utformede studentboliger.
- Definere studentboliger som et eget arealformål i Plan- og bygningsloven.
- Øke tilskuddsrammen for studentboliger.
- At kommunen og fylkeskommunen skal tilrettelegge for en effektiv og enklere prosess for studentboligbygging.
- Innføre en ordning så leietakere kan få hjelp med opplysninger og juridisk veiledning rundt sine rettigheter.

- Sertifisering av utleiere slik som «Nyt Norge» er for mat, så vi sørger for kvalitetssikring av både bolig og utleier.
- Styrke leietakers rettigheter gjennom endringer i husleieloven.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 15

Forslagsstiller: AUF i Trøndelag

Et demokrati for alle

Norge har i dag en arvelig monarkisk styreform. Dette betyr at posisjonen som Norges formelle statsoverhode holdes av noen som har arvet denne posisjonen, ikke av noen som har blitt gitt den gjennom demokratiske valg. For oss i AUF er det et grunnleggende demokratisk prinsipp at alle posisjoner i demokratiet skal kunne oppnås av alle innbyggere, uansett familie, religion, eller etnisitet. Dette prinsippet er stikk i strid med dagens monarki.

Monarkiet har røtter tilbake til en tid med autoritært styre. Det er et symbol på en tid med store klasseskiller og liten grad av frihet. AUF mener det er paradoksalt at det moderne demokratiet Norge fremdeles har en slik forhistorisk styreform, samtidig som vi ønsker å fronte verdier som demokrati, frihet og like muligheter for alle. Dersom vi har et ønske om å stadfeste Norges posisjon som en leder innenfor demokrati, stabilitet og frihet kan vi ikke opprettholde utdaterte strukturer hvor makt og innflytelse baseres på familienavn, fremfor verdier, kompetanse og demokratisk vilje.

AUF:

- Er prinsipielt mot monarkiet
- Vil se på muligheten for å innføring av republikk som styreform i Norge, med sikte på å vedta en republikansk styreform så fort som mulig

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 16

Forslagsstiller: AUF i Trøndelag

Forsvars- og sikkerhetspolitikk i en ny tid

Da Russland invaderte Ukraina for snart to år siden våknet samtlige europeiske land opp. Finland og Sverige gjorde slutt på flere tiår med nøytralitet, og andre land som Norge iverksatte en enorm opprustning av Forsvaret. Hvorvidt norsk sikkerhet blir tatt på alvor kan ikke avhenge av internasjonale konflikter og spenning. Dette er et område fellesskapet vårt blir nødt til å prioritere enda ytterligere, og det fortjener en kontinuerlig politisk diskusjon. I 2014 ble NATOs medlemsland enige om at de nasjonale forsvarsbudsjettene skulle tilsvare minst to prosent av BNP innen 2024. Det er riktig at alle medlemslandene forplikter seg til å bidra med det de kan. Norge ligger dessverre bak målet, og kommer trolig ikke til å nå det før i 2026. Situasjonen er alvorlig, særlig sett i lys av at Forsvaret i årevis har rapportert om utfordringer knyttet til blant annet dårlig infrastruktur og mangel på utstyr og personell. Trøndelag og Nord-Norge er to av Forsvarets aller viktigste landsdeler. Det blir trolig enda synligere, når både Finland og Sverige trer inn i NATO. Dessverre er standarden på veier, jernbane, transport og annen infrastruktur i disse landsdelene såpass dårlig, at Forsvaret ikke kan belage seg på det. Det er også et stort problem at Forsvaret sliter med å rekruttere og beholde nødvendig personell, noe som bare blir forverret av befolkningsendringer i de nordligste landsdelene. For å løse disse utfordringene må Forsvaret ha et tett samarbeid med de sivile lokalsamfunnene, og ikke minst politisk handling.

Klimakrisen er vår tids største utfordring, og vi står overfor en enorm omstilling. Storstilte klimaendringer vil føre til en større knapphet på ressurser, som skaper mer krig og konflikt i verden. I en urolig verden er det viktig at norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk tilpasser seg deretter, og at man har en plan for hvordan man kan håndtere sikkerhetstrusler som vil oppstå av klimaendringene. Det er også viktig at Norge bruker sin rolle i NATO til å fremme økt internasjonalt samarbeid om klima, for å forhindre økt krig og konflikt. I tillegg må vi redusere klima- og miljøavtrykket i forsvarssektoren.

AUF vil:

- Verne om norsk NATO-medlemskap.
- Videreføre NATOs mål om å bruke minst to prosent av BNP på Forsvaret.
- Investere mer i veier, jernbane, kollektivtransport og annen infrastruktur som er kritisk for Forsvaret og norsk sikkerhet.
- Satse mer på lokalprodusert og norsk mat i Forsvaret.
- Reversere og motvirke privatisering av renhold og andre tjenester i Forsvaret.
- Utarbeide en personellstrategi for å rekruttere og bevare nødvendig personell i Forsvaret.
- Ha en pensjonsordning og arbeidsforhold som sikrer at Forsvaret beholder ansatte og kompetanse så lenge som mulig.
- Jobbe for en høyere kvinneandel, og slå hardere ned på seksuell trakassering i Forsvaret.
- Føre en aktiv bolig- og distriktpolitikk som motvirker fraflytting i Trøndelag og Nord-Norge, herunder Øst-Finnmark spesielt.
- Styrke det sivil-militære samarbeidet, i for eksempel skolen, idretts- og kulturlivet, for å gjøre Forsvaret til en mer naturlig del av hverdagen i lokalsamfunnet.
- Fremme økt sivil kunnskap om beredskap og sikkerhet knyttet til eventuelle kriser.
- Opprette en handlingsplan som tar for seg hvordan vi kan håndtere trusler som klimaendringer kan påføre norsk forsvar og sikkerhet, særlig i Arktis.
- At Norge skal bruke sin rolle i NATO til å styrke internasjonalt samarbeid om klima.
- Kutte utslipp innen forsvarssektoren, samtidig som man opprettholder og styrker den operative evnen.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 17

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Arbeidsliv

Arbeidstøy i helsevesenet

Å sikre at ansatte i helsevesenet har tilstrekkelig med arbeidstøy er essensielt av flere grunner. Først og fremst handler det om hygiene og sikkerhet. Helsepersonell arbeider i miljøer hvor smittefaren er høy, og det er avgjørende at de har tilgang til rent arbeidstøy til enhver tid som er tilpasset værforholdene. Dette reduserer risikoen for smittespredning, beskytter både pasienter og ansatte, og bidrar til tryggere arbeidsplasser. Uten tilstrekkelig og skikkelig arbeidstøy øker risikoen for infeksjoner, noe som kan få alvorlige konsekvenser for folkehelsen.

I tillegg har tilstrekkelig arbeidstøy en direkte innvirkning på de ansattes trivsel og arbeidsmiljø. Helsepersonell som har tilgang til nødvendig utstyr og arbeidsklær, føler seg verdsatt og respektert av politikerne. Dette bidrar til høyere motivasjon, bedre arbeidsmoral og økt produktivitet. Manglende tilgang på rent og passende arbeidstøy kan føre til frustrasjon og ubehag, noe som igjen kan påvirke kvaliteten på omsorgen som gis. Derfor er det både et spørsmål om profesjonell standard og respekt for de som jobber i en krevende og viktig sektor at de har de nødvendige ressurser, inkludert arbeidstøy, for å utføre jobben sin på best mulig måte.

Mange ansatte i det offentlige helsevesenet gis kun tilgang på bukser og skjorter. Noen får tilgang på tynne jakker. Dette gjør at flere ansatte blir nødt til å ta i bruk private klær i forbindelse med regn og snø. Det er urimelig av kommunene å forvente at arbeidstageren skal slite ut private sko og ytterklær som er nødvendig for å gjøre jobben sin.

Derfor mener AUF at:

- Alle ansatte i helsevesenet skal sikres tilstrekkelig med arbeidstøy uten behov for å bruke privatklær.

Autorisasjon av barnevernspedagoger og sosionomer

LO-forbundet Fellesorganisasjonen (FO) har lenge arbeidet for å styrke profesjonene innen sosialt arbeid og barnevern. Barnevernspedagoger og sosionomer spiller en viktig rolle i samfunnet ved å hjelpe barn, ungdom og familier i sårbare situasjoner. Autorisasjon av yrkesgruppene vil både anerkjenne deres viktige arbeid og bidra til å sikre høy kvalitet, faglig forsvarlighet og tillit i tjenestene de tilbyr.

Autorisasjon innebærer at profesjonsutøvere får en offisiell godkjenning som bekrefter at de har nødvendige kvalifikasjoner og oppfyller bestemte standarder. Dette vil gi en trygghet for brukerne av tjenestene, arbeidsgivere og samfunnet som helhet.

Både barnevernspedagoger og sosionomer er profesjonsutdannelse tatt på enten en høyskole eller universitet. Autorisasjon vil kreve fullført og godkjent utdanning fra en akkreditert utdanningsinstitusjon, og vil samtidig kreve at det gjennomføres etterutdanning eller videreutdanning hvert femte år for å opprettholde autorisasjonen. Profesjonsutøvere vil automatisk søke om autorisasjon gjennom en nasjonal autorisasjonsmyndighet ved fullført utdanning eller ved. Søknadene vurderes basert på utdanning, arbeidserfaring og faglig kompetanse. Autorisasjon er gyldig i fem år, med mulighet for fornyelse. I situasjoner hvor profesjonsutøveren har vært lenge vekk fra sin profesjon, vil det være mulig å søke om fornyelse manuelt.

Innføringen av autorisasjon vil sikre at barnevernspedagoger og sosionomer har nødvendig kompetanse og faglige kvalifikasjoner. Det øker status og anerkjennelse av yrkene, og bidrar til rekruttering og opprettholdelse av kvalifisert personell. Det gir brukerne trygghet om at de mottar hjelp fra kvalifiserte fagpersoner. I tillegg oppmuntrer innføringen til kontinuerlig faglig utvikling og etterutdanning.

Innføring av autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer vil være et viktig skritt for å sikre høy kvalitet og faglig forsvarlighet i tjenestene som tilbys sårbare grupper i samfunnet. Dette vil fremme profesjonell utvikling, styrke tilliten til yrkesgruppene og gi bedre beskyttelse og støtte til de som trenger det mest.

Derfor vil AUF:

- Innføre autorisasjon av barnevernspedagoger og sosionomer.

Etablering av en sosialministerpost i Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiet har alltid vært det ledende partiet for sosial rettferdighet, økonomisk trygghet og inkluderende politikk. For å sikre at vi opprettholder posisjonen også i fremtiden og gjøre det mulig å møte de komplekse utfordringene som dagens samfunn står overfor, trenger vi å etablere en egen sosialminister. En sosialminister vil kunne fokusere på å styrke og videreutvikle velferdsstaten, sikre at alle får den støtten de trenger, og arbeide for sosial inkludering og likestilling.

En sosialminister vil ha det helhetlige ansvaret for å sikre at velferdsordningene våre er tilpasset dagens behov. Dette innebærer å evaluere og forbedre eksisterende ytelser, samt å utvikle nye ordninger som kan bidra til sosial trygghet for alle, uavhengig av livssituasjon.

Mange mennesker faller utenfor dagens system og opplever at de ikke får tilstrekkelig støtte. En sosialminister vil kunne vie spesiell oppmerksomhet til utsatte grupper. Ved å ha en dedikert minister som kan koordinere forebyggende tiltak og tidlig innsats, kan vi redusere behovet for mer kostbare og inngripende tiltak senere. En sosialminister vil også kunne arbeide målrettet med å redusere fattigdom og ulikhet i samfunnet. Dette kan inkludere et økt fokus på arbeidsmarkedstiltak, boligpolitikk, utdanning, og tiltak mot barnefattigdom.

En sosialminister vil få ansvaret for den helhetlig sosialpolitikk som går på tvers av sektorer og departementer. Posten vil også kunne sørge for at brukerne av velferdstjenestene får en sterkere stemme i utformingen av politikken som påvirker deres liv.

Etableringen av en egen sosialminister vil styrke Arbeiderpartiets posisjon som et sosialpolitisk parti som kjemper for sosial rettferdighet og inkludering. Det vil sikre en helhetlig og koordinert innsats for å møte dagens sosiale utfordringer og bidra til et mer rettferdig og inkluderende samfunn.

Derfor mener AUF at:

- Det skal etableres en egen sosialminister så fort som mulig, og senest ved neste regjeringsperiode.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 18

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Asyl og innvandring

Klimaflyktninger

Tallet for mennesker som er på flukt i verden på grunn av klimaendringer stiger stadig og i 2050 er det spådd at det vil være 140 millioner klimaflyktninger i verden. Med den alt krevende flyktningsituasjonen i verden bør dette være et godt insentiv for å få fart på den grønne omstillingen. Likevel er det viktig at man også er forberedt på disse nye flyktningsstrømmene som vi vet det er stor sannsynlighet for at vil komme og sikrer gode ordninger for disse.

I dag er ikke klimaflyktninger en betegnelse som er anerkjent i flyktningskonvensjonen. Noe som byr på flere utfordringer, først og fremst at det er flyktningskonvensjonen som definerer hvem som kan defineres som flyktninger og dermed når klimaflyktninger ikke er nevnt regnes ikke de offisielt i denne gruppen. Dette gjør at de menneskene som er drevet på flukt på grunn av klimaendringer ikke har de samme rettighetene på arbeid, utdanning, til å organisere seg og til tilgang til landets domstoler. De vil heller ikke være beskyttet mot å bli returnert til hjemlandet eller andre utrygge områder.

Det er viktig at også disse menneskene får krav på de samme rettighetene som andre flyktninger har under flyktningskonvensjonen, da de også er mennesker som er drevet på flukt av ytre faktorer som gjør deres hjemsteder ubeboelige.

Arbeiderpartiet mener derfor Norge bør arbeide for at klimaflyktninger tas inn i flyktningskonvensjonen.

Vi vet at Norge sammen med andre vestlige land har en større del av ansvaret for klimaendringene som skjer i verden, med mengden utslipp man står for globalt. På klimatoppmøtene de siste årene har det vært større og større enighet rundt hvordan landene som står for mye av utslippene, også bør ha større ansvar for å hjelpe landene som blir sterkest rammet av klimaendringene. Dette er et prinsipp som Norge også har stilt seg bak. Dette er et prinsipp som også bør være aktuelt når det kommer til klimaflyktninger.

AUF vil:

- At Norge skal arbeide aktivt for at klimaflyktninger skal inkluderes i flyktningkonvensjonen.
- Frem til klimaflyktninger blir inkludert i flyktningkonvensjonen skal Norge arbeide aktivt for å hjelpe mennesker som flykter på grunn av klimakrisen

Kvoteflyktninger

I en verden preget av ustabilitet og krig er Norge nødt til å stille opp som et rikt, liberalt demokrati. Internasjonal solidaritet i praksis betyr at vi skal stille opp med bistand, kjempe for et rettferdig økonomisk system, men også stille opp for mennesker på flukt. AUF er stolte over at Norge tar imot titusener av ukrainske flyktninger, men det gjør ikke at vi kan glemme alle de millionene på flukt som ikke har medias oppmerksomhet. Derfor må vi ta imot flere kvoteflyktninger, ikke i konflikt med, men i sammenheng med bistandspolitikken og den økonomiske politikken.

AUF vil:

- Ta i mot 5000 kvoteflyktninger i året

Norge må ta integrering på alvor

Norge er kanskje det ideale til å ta imot flyktninger. Vi er et av verdens rikeste land, med en av de laveste befolkningstetthetstallene i verden. Vi har både plass å bosette dem, og penger å ta vare på dem med. Allikevel er det en faktor som begrenser oss. Det er vår kapasitet til å integrere de vi tar imot.

Det snakkes ofte om Svenske tilstander. Mange på høyresiden hevder at dagens kriminalitetsbølge i Sverige er en selvfølge bår du tar imot så mange flyktninger som de har.

I Sverige er det forferdelige tilstander, men er det et immigrasjonsproblem eller et integreringsproblem? Er det farlig å samle ulike nasjonaliteter og kulturer eller har Sverige sviktet i sin plikt å integrere flyktningene de tar imot?

Hvis vi skal være solidariske og hjelpe de i nød må vi ta integrering på alvor.

AUF vil:

- At det skal opprettes et eget Integreringsdepartement

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 19

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Demokrati

Demokrati

Den demokratiske modellen er per nå på tilbakegang og autoritære krefter kjemper om å ta dens plass. Norge sitter nå i FNs sikkerhetsråd og har medansvar for at konflikter blir løst på en god måte.

Et diktatur er et diktatur uansett hvor i verden det ligger og når vi ser at Norge viser sin støtte til noen afrikanske presidenter som ikke skjuler at de er diktatorer.

Vi må nå kalle en spade for en spade og be FN-landene om å behandle diktaturer som nettopp dette.

Derfor foreslår AUF i Østfold at FN skal inngå en langsiktig plan for hvordan man kan gjøre land mer demokratiske gjennom blant annet dialog og diplomati.

AUF vil:

- At FN skal inngå en langsiktig plan for hvordan man kan gjøre land mer demokratiske gjennom blant annet dialog og diplomati.

Endringer i mediers muligheter i forbindelse med valgdekning

AUF i Østfold ber regjeringen om å trekke tilbake forslaget om å begrense medienes tilgang til valgresultater før klokken 21.00 på valgvelden. Forslaget, som nå er til behandling i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, vil ha alvorlige konsekvenser for nøyaktigheten og påliteligheten til mediedekningen på valgnatten. Flere presseforbund, deriblant LO-forbundet Arbeiderbevegelsens Presseforbund (APF), har uttrykt bekymring over forslaget, som vil redusere tiden mediene har til å sjekke, kontrollere og regne på valgresultatene før publisering under valgnatten. Dette vil føre til mindre presis dekning og øke risikoen for feil. I dagens praksis får medier etter forespørsel tilgang til tall fra klokken 19.30, med sperrefrist klokken 21.00. Denne praksisen har vist seg å være effektiv, med få brudd på sperrefristen og høy nøyaktighet.

Endringer i tilgangen på valgresultater kan ha store konsekvenser. Begrenset tilgang vil svekke mediernes evne til å rapportere valgresultatene presist og forståelig. Mindre tid til kontroll og kvalitetssikring øker risikoen for feil i resultatene, spesielt for mindre redaksjoner som er avhengige av denne tiden for å planlegge ressursbruken. Kortere tidsramme vil gjøre det vanskeligere å lage gode prognoser, som er avgjørende for å informere offentligheten på en pålitelig måte.

For å opprettholde en høy standard på valgdekningen og sikre demokratiets integritet, ber AUF i Østfold regjeringen om å trekke tilbake sitt forslag og opprettholde dagens praksis med medietilgang til valgresultater fra klokken 19.30 med sperrefrist klokken 21.00.

Derfor mener AUF at:

- Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité må avholde en høring i saken.
- Regjeringen må trekke forslaget.

Forslag til regulering av kunstig intelligens

Teknologiske fremskritt, særlig innen kunstig intelligens (KI), skaper både muligheter og utfordringer. For å regulere KI etisk og samtidig dra nytte av dens fordeler uten å miste integritet og arbeidsplasser, må vi sikre at KI reguleres på en god og trygg måte.

KI har revolusjonert informasjonsinnsamling, behandling og distribusjon. Automatiserte systemer kan raskt produsere tilpasset innhold. Dette gir effektivitet, men også. Reguleringen av KI må prioritere personvern og databeskyttelse. KI krever store mengder brukerdata for å lage innhold. Strengere regler for datalagring og -bruk er avgjørende for å hindre uetisk utnyttelse. Risikoen for datamanipulasjon og skjevheter må reduseres. KI-generert innhold bør merkes, og faktasjekking må iverksettes. Norge kan lede innen trygg regulering av KI.

Spredning av desinformasjon og falske nyheter drevet av KI er en bekymring. Uten tilsyn kan algoritmer prioritere klikk over nøyaktighet, og gradvis undergrave tilliten til journalistikk og demokratiet.

Bruk av KI i innholdsfiltrering kan skape ekkokamre, der folk eksponeres for informasjon som bekrefter deres egne meninger. Dette øker polariseringen og hemmer god debatt. Uten bevisst bruk av KI risikerer vi flere ekkokamre og mindre mangfold.

For å motvirke dette, må vi gjennomføre reguleringer for etisk bruk av KI. Vi trenger gjennomsiktighet i KI-algortimene, som må være nøyaktige, rettferdige og upartiske. Medieorganisasjoner må avsløre bruken av KI og sikre etisk praksis som ivaretar innholdsskapere, forbrukere og samfunnet. Dette fremmer ansvarlighet og gir leserne mulighet til å ta informerte beslutninger om innhold.

Tilliten til norsk journalistikk er sterk, og aviser ivaretar sitt samfunnsansvar. Et rammeverk på journalistikkens premisser vil styrke denne tilliten. Ved å identifisere potensielle problemer tidlig, viser vi hvorfor norsk presseetikk er så sterk.

Derfor mener AUF:

- Strengere regler for lagring og bruk av brukerdata for å sikre personvern og databeskyttelse.
- Merking av KI-generert innhold og innføring av obligatoriske faktasjekkingsprosesser.
- Gjennomsiktighet i KI-algoritmer for å sikre nøyaktighet, rettferdighet og upartiskhet.
- Sikre økonomisk støtte til produsert av tekst og bilder brukt i KI-modellene.

Religionsfrihet for alle!

Norge er et religionsfritt land. Du kan tro på hva du vil, elske hvem du vil og bestemme ditt politiske syn selv. Dette gjelder uansett hvor gammel du er. Om du er arbeidsledig eller statsminister. Rik eller fattig. Så hvorfor skal ikke kongefamilien få lov til det samme? Det gir null mening at i 2022 i Norge som er et religions fritt og trygt land, at vår egen kongefamilie ikke skal få tro på det de selv vil.

§ 4 "Kongen skal alltid vedkjenne seg den evangelisk-lutherske religionen."

§ 9 Som gjør at kongen må, når han tiltrer til å avlegge ed for Stortinget avslute med "Så sant hjelp meg Gud den allmechtige og allvitende." Dette gjelder også for Prinser og prinsesser som tiltrer vis kongen er fraværende (§44).

I 2012 gikk Norge gjennom en separasjon mellom kirke og kongeriket i Norge. Da gir det ingen mening at disse to lovene fortsatt står. Disse lovene er utdaterte og gamle lover som ikke passer inn i samfunnet vi lever i idag.

AUF vil:

- Fjerne § 4 i Grunnloven.

Åpne plasser i alle ungdomsrådene i fylket

I Østfold skal alle kommuner ha et ungdomsråd. Formålet med ungdomsrådet er å sikre ungdom en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i alle saker som gjelder dem. Ungdomsrådet skal være et talerør for ungdom i kommunen. Ungdom skal gjennom rådet gis mulighet til medbestemmelse og påvirkning i kommunale saker. Rådet skal bidra til å øke unges samfunnsengasjement og gi trening i medvirkning gjennom demokratiske kanaler.

Representantene er som regel kun fordelt på skolene i kommunen. De offentlige skolene har som regel en eller to representanter hver, mens de private videregående skolene har en representant fra den skolen med mest elevgrunnlag. Det er urettferdig.

Ungdomsrådet jobber for ungdommene i kommunen. Ungdom vet best hva ungdom bryr seg om, og det burde være tilgjengelig for alle. I dag må du som regel bli valgt inn fra skolen din for å sitte i ungdomsrådet. Det er mange elever i Østfold, så det er faktisk ikke mulig at alle som ønsker å jobbe med medvirkning får mulighet til det gjennom skolen. Det er mange som kunne gjort en god jobb i rådet, men som ikke har mulighet til å få en plass.

Derfor kan åpne plasser i ungdomsrådet være en løsning. Åpne plasser vil gjøre det mulig for ungdom å søke seg direkte til ungdomsrådet, og dermed bli valgt inn på

kunnskap og engasjement. Ordningen vil også sikre at ungdomsrådet har medlemmer som faktisk brenner for å gjøre en endring for ungdom i kommunen. Det er allerede noen kommuner i Østfold som har åpne plasser i ungdomsrådet. Nå er det på tide at også resten av Østfold får det!

AUF vil:

- Ha åpne plasser i alle ungdomsrådet i fylket.
- Sørge for at informasjon om søknadsprosess blir gitt til alle ungdommer i kommunen.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 20

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Helse og omsorg

Etablering av en sosialministerpost i Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiet har alltid vært det ledende partiet for sosial rettferdighet, økonomisk trygghet og inkluderende politikk. For å sikre at vi opprettholder posisjonen også i fremtiden og gjøre det mulig å møte de komplekse utfordringene som dagens samfunn står overfor, trenger vi å etablere en egen sosialminister. En sosialminister vil kunne fokusere på å styrke og videreutvikle velferdsstaten, sikre at alle får den støtten de trenger, og arbeide for sosial inkludering og likestilling.

En sosialminister vil ha det helhetlige ansvaret for å sikre at velferdsordningene våre er tilpasset dagens behov. Dette innebærer å evaluere og forbedre eksisterende ytelser, samt å utvikle nye ordninger som kan bidra til sosial trygghet for alle, uavhengig av livssituasjon.

Mange mennesker faller utenfor dagens system og opplever at de ikke får tilstrekkelig støtte. En sosialminister vil kunne vie spesiell oppmerksomhet til utsatte grupper. Ved å ha en dedikert minister som kan koordinere forebyggende tiltak og tidlig innsats, kan vi redusere behovet for mer kostbare og inngripende tiltak senere. En sosialminister vil også kunne arbeide målrettet med å redusere fattigdom og ulikhet i samfunnet. Dette kan inkludere et økt fokus på arbeidsmarkedstiltak, boligpolitikk, utdanning, og tiltak mot barnefattigdom.

En sosialminister vil få ansvaret for den helhetlig sosialpolitikk som går på tvers av sektorer og departementer. Posten vil også kunne sørge for at brukerne av velferdstjenestene får en sterkere stemme i utformingen av politikken som påvirker deres liv.

Etableringen av en egen sosialminister vil styrke Arbeiderpartiets posisjon som et sosialpolitisk parti som kjemper for sosial rettferdighet og inkludering. Det vil sikre en helhetlig og koordinert innsats for å møte dagens sosiale utfordringer og bidra til et mer rettferdig og inkluderende samfunn.

Derfor mener AUF at:

- Det skal etableres en egen sosialminister så fort som mulig, og senest ved neste regjeringsperiode.

Farspermisjon

I Norge er i dag 2 uker normal farspermisjon. En ny far har kun 2 uker på å gjøre i stand hjemmet, forberede livssituasjonen, og så klart tilbringe tid med barnet. Å øke farspermisjonen med 4 uker vil bidra til en mer balansert fordeling av omsorgsansvaret. Dette tiltaket vil ikke bare styrke båndet mellom far og barn, men også fremme likestilling i arbeidslivet ved å redusere kjønnsbaserte forskjeller i karriereutvikling. Økt farspermisjon gir fedre muligheten til å være mer involvert i barnets oppvekst fra starten, noe som har positive effekter på barnets utvikling og familiens dynamikk. Det vil også avlaste mødre, som ofte bærer hovedtyngden av omsorgsarbeidet. Ved å utvide farspermisjonen viser Norge et tydelig engasjement for likestilling og familievelferd.

AUF vil:

- At farspermisjon skal økes med 4 uker

Psykisk helse

Lenge var ikke psykisk helse anerkjent som en viktig del av helsetjenestene våre. Dessverre er holdningen, om at psykisk helse ikke er så viktig, fortsatt tilstede. Den psykiske helsen til ungdommer har lenge vært synkende, og det er en kritisk situasjon som må løses.

I dag er dessverre realiteten at det ikke er et forsvarlig psykisk helsehjelp-tilbud i det offentlige. Alle skal ha tilgang på like god hjelp, og lommeboka skal ikke være forskjellen på de som får hjelp og de som ikke får det. Derfor må man styrke den psykiske helsetjenesten for ungdom. Samtidig er det ekstremt viktig at overgangen mellom tilbudet for de under og over 18 år ikke oppleves som en svekkelse, men som en sømløs overgang. Kommunen må også ha en helhetlig plan for hvordan unge skal leve gode liv, en god psykisk helse er ikke bare helsesykepleier, det er

folkehelse og gode levekår gjennom hele livet. Derfor må det kreves at alle kommuner har en helhetlig strategi for hvordan man kan bevare de unge.

AUF vil:

- At BUP sammen med DPS skal samarbeide i overgangen og følge ungdommen frem til de er 25 år før DPS tar over hovedansvaret.
- Hjelp de som sliter med å ikke falle ut av skolen på grunn av behandlinger for psykiske lidelser.
- Styrke opplæringen om psykisk helse i grunnskolen og i videre utdanningsløp
- At alle kommuner skal ha en helhetlig strategi for ungdommers helse og fritid.
- Øke bevilgningene til å generelt styrke psykisk helsetjeneste for unge.

Norge mangler et psykisk helsetilbud for barn som opplever rasisme

Rasisme er et problem i Norge, som også rammer barn. Å bli utsatt for rasisme kan ha store konsekvenser for den psykiske helsen. Det kaller på et psykisk helsetilbud som har spesiell kompetanse på å hjelpe barn som blir utsatt for rasisme. Per dags dato er dette mangelvare i Norge.

Undersøkelser fra Folkehelseinstituttet viser at flere personer som opplever etnisk diskriminering, får psykiske plager i ettertid. Hos barn og unge er disse psykiske helseplagene gjerne knyttet til høyere risiko for angst, depresjon og psykisk stress. Det kaller på et psykisk helsetilbud som imøtekommer disse barna med den kompetansen de trenger.

Siden 8. Januar 1991 har Barnekonvensjonen vært en del av norsk lov. Hvilket betyr at Norge har tatt på seg et ansvar for å sikre at norske barn beskyttes mot rasisme og forskjellsbehandling, blant annet ved å iverksette relevante tiltak. Det finnes riktignok fortsatt rasisme i Norge som rammer barn. Det er derfor avgjørende at regjeringen legger opp til en psykisk helsetjeneste som ivaretar de barna som opplever rasisme. Dette bør komme i tillegg til forebyggende antirasistisk arbeid. På den måten sikrer man både nåværende og fremtidige generasjoner muligheten til å utvikle seg til å nå sitt fulle potensiale. Spesielt viktig er det at grunnlinjen er følgende: Alle barn med minoritetsbakgrunn skal ha like mye rett til å få hjelp dersom

de utsettes for rasisme. Kritikken mot det psykiske helsetilbudet i Norge rettes gjerne mot den utilstrekkelige tilgjengeligheten og de høye prisene. Det kan ikke være slik at du kun får tilgang til hjelpen du trenger dersom foreldrene dine har mye penger, eller kjenner noen som kjenner noen med relevant kompetanse. For at dette skal bli en realitet, så må regjeringen på banen.

I Hurdalsplattformen står det at det skal legges ned en ny handlingsplan mot rasisme, ekstremisme og radikaliserings. Det står også at det skal lages en handlingsplan for LHBT+ personer med søkelys på levevilkår og psykisk helse. Alle disse tiltakene er viktige og bra. Plattformen mangler riktignok en tilsvarende handlingsplan med psykiske helsetiltak for de med minoritetsbakgrunn - og spesielt for de barna som opplever rasisme.

Vi er nødt til å jobbe for en rasismefri oppvekst for alle barn, og for at Barnekonvensjonen etterleveres. Derfor bør man oppfordre regjeringen til å komme tydeligere på banen med konkrete tiltak for å styrke det psykiske helsevernet for barn som opplever rasisme.

AUF vil:

- Kreve at regjeringen kommer med konkrete tiltak for å styrke det psykiske helsevernet for barn som opplever rasisme.
- Kreve at det etableres en psykisk helsetjeneste for barn som opplever rasisme.
- Sikre at tjenesten blir tilgjengelig for alle barn med minoritetsbakgrunn, på tross av familiens inntekt eller hvor i landet man befinner seg.

Styrk hjemmesykepleien!

Hjemmesykepleien er en viktig jobb for samfunnet vårt. Likevel har det et dårlig rykte som leder til lav rekruttering, samt at mange av de som går yrkesfaglig fortsatt velger å bytte retning. Dette kan være fordi en lav lønning i forhold til arbeidsmengde ikke er attraktivt for folk når de velger yrke og jobb, eller at det kan ha noe med arbeidsplassen i seg selv.

Sitater fra ulike helsefagarbeidere nevner at de må gå gjennom over 22 pasienter på en dag. Tiden er veldig knapp! Man vet om flere tilfeller hvor listene var så lange at de overskrider en vanlig arbeidsdag, dvs. man må glemme alt som heter pause. Dette øker sjansen for yrkesrelaterte skader, spesielt i nakke og håndledd, og denne overbelastningen fører gjerne til at folk velger å gå vekk fra yrket.

Hjemmesykepleien havner også i situasjoner hvor de må gjøre arbeid som ikke forventes av dem. Flere klager fra hjemmesykepleien sier at de ikke er lenge nok med hver pasient, og dette er noe de har et sterkt ønske om å endre på.

Med mange pasienter som trenger betydelig mer hjelp enn tidligere ettersom det ikke lenger er forsvarlig å ha de hjemmeboende, er det helt essensielt at vi iverksetter tiltak som ivaretar helt grunnleggende menneskelige behov som omsorg og selskap.

AUF vil:

- Styrke rekruttering til hjemmesykepleien.
- Minske overbelastning av hjemmesykepleien.
- Øke tid med hver pasient.
- Informering og opplæring for forhindring av yrkesskader
- Flere plasser på sykehjem

Monopolisering og regulering av cannabis

Forbud mot omsetning av forbudte narkotiske stoffer har eksistert lenge i Norge. Fra 1960- tallet og frem til i dag har straffenivået (fengsel) for innførsel, omsetning og besittelse av narkotika blitt stadig skjerpet: Fra seks måneder til to år i 1964, til seks år i 1968, til ti år 1972, til 15 år i 1981 og til 21 år i 1984 – lovens strengeste straff. Forslag om å skille mellom cannabisstoffene (hasj og marihuana) og hardere stoffer (slik som heroin og amfetamin) har blitt avvist kontant. I internasjonal målestokk er Norge et av de strengeste landene i verden når det gjelder narkotikaområdet, i sterk kontrast til straffenivået ellers, der Norge kjennetegnes ved at det er relativt lave straffer og fokus på behandling fremfor gjengjeldelse, og fokus på årsakene til kriminalitet fremfor selve handlingen. Bakgrunnen for at narkotikakriminaliteten møtes med så strenge strafferammer, er at det gjennom flere tiår har blitt lagt politisk

prestisje i å bekjempe narkotikakriminalitet. "Et narkotikafritt Norge" har vært slagordet, og i USA har Nixon, Reagan og Bush ført "War on drugs". AUF i Østfold mener at rus i utgangspunktet er et onde, men erkjenner at et narkotikafritt samfunn ikke er oppnåelig, og at man like lite kan få et narkotikafritt samfunn, som man kan få et kriminalitetsfritt samfunn. Derimot kan vi føre en politikk som tar sikte på å minimalisere de totale skadevirkningene av narkotika i samfunnet. I den sammenheng er det aktuelt å revurdere gjeldende straffnivå for narkotikaforbrytelser.

Trusselen om straff tar først og fremst sikte på å oppnå en allmennpreventiv virkning. De aller fleste som prøver narkotika gjør det av nysgjerrighet og slutter raskt – spesielt gjelder dette cannabisstoffene. For dem som kommer inn i narkotikamiljøer og blir avhengig av et narkotisk stoff, betyr imidlertid straffbarheten og straffnivået lite. Overfor leverandørene av narkotika vil straffetrusselen i utgangspunktet ha en avskrekkende virkning, men de store leverandørene sitter som regel trygt utenfor landets grenser, og erfaring viser at de ikke har vanskelig for å skaffe seg kurérer til innførselen til Norge. Blir en kurér tatt, kommer det nye i stedet. Så lenge det er etterspørsel, vil det også være tilbud. Her møter vi den største skyggesiden ved kriminaliseringen av narkotika: Det er den strenge kriminaliseringen, herunder straffnivået, som skaper det høye prisnivået, og dermed brukernes behov for å finansiere sitt narkotikaforbruk ved tyverier og andre lovbrudd, eller prostitusjon. De enorme fortjenestemulighetene i narkotikahandelen som følge av kriminaliseringen, gir videre grobunn for organisert kriminalitet.

AUF mener at narkotikalovgivningen bygger på en overvurdering av hva en straff kan utrette, og at den av og til gjør mer skade enn gagn. Ved en monopolisering og regulering av cannabisstoffene, vil man kunne gjøre det samme som man gjør med stoffene tobakk og alkohol: Man aksepterer at samfunnet må leve med dem, men man søker å begrense skadevirkningene gjennom å gjennomregulere bruken ved å illegge avgifter, opplysningskampanjer og tilbud om behandling. Dette vil ta bunnen ut av narkotikamarkedet, og dermed fjerne grunnlaget for narkotikamisbrukernes vinningskriminalitet, samt redusere den organiserte kriminaliteten, herunder narkotikamafiaens maktstilling.

I Nederland er besittelse og omsetning av cannabis straffbart, men det finnes en rekke såkalte coffee shops, der man kan få cannabisprodukter. Resultatet er at ungdom i Nederland bruker mindre cannabisprodukter enn noen gang siden siste halvdel av 1960-årene. AUF i Østfold ønsker ikke slike coffee shops i Norge, men mener at cannabisomsetning bør monopoliseres. På den måten kan man oppnå de samme positive virkningene, men samtidig begrense tilgjengeligheten enda mer enn i Nederland.

I Norge har både politikere og massemedia vært fullstendig avvisende til å skille mellom svakere og sterkere narkotiske stoffer. Begrunnelsen er at alle narkotiske stoffer er farlige og at cannabisstoffer ofte er inngangsporten til hardere stoffer osv. Dette kan kanskje høres ut som et godt argument, men det overser helt grunnleggende fakta: Det er en enorm forskjell mellom for eksempel hasj og heroin. De mange narkotikadødsfall på grunn av overdose, skyldes sprøytenarkomani, ikke røyking av marihuana eller hasj.

Internasjonale forskningspublikasjoner peker entydig i retning av at cannabis er mindre farlig enn alkohol, både når det gjelder helseskader, avhengighetspotensial og psykososiale problemer. I dag er den typiske utviklingen: sigaretter, øl og vin, brennevin, cannabis, og til slutt tyngre stoffer. En årsak til denne utviklingsgangen er imidlertid at markedet for cannabis og markedet for tyngre stoffer er det samme – det ulovlige markedet. En monopolisering og regulering av cannabisprodukter vil jo nettopp skille markedet mellom cannabisprodukter og hardere stoffer.

I dag er derimot cannabis og tyngre stoffer del av det samme ulovlige markedet, noe som fører til at den som bare søker cannabis, kommer i kontakt med det kriminelle narkotikamiljøet som også tilbyr hardere stoffer. Ved en monopolisering og regulering vil den som søker cannabis, ikke komme i kontakt med et kriminelt miljø, hvilket minsker cannabis' rolle som "inngangsport" til tyngre stoffer.

AUF vil:

- At privat omsetning av cannabisprodukter fortsatt skal være forbudt
- At cannabisomsetning bør monopoliseres av staten og reguleres strengt for å begrense tilgjengeligheten og skadevirkningene av cannabis i samfunnet.

- At bruk av cannabisprodukter skal begrenses gjennom andre virkemidler, slik som avgifter, opplysningskampanjer, aldersgrenser og omsetningsbegrensninger

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 21

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Internasjonalt

Anerkjennelse av Kurdistan

AUF vil:

- Norge skal jobbe for at Kurdistan får observatørstatus i FN.
- Norge skal ta en lederrolle og legge til rette for samtaler om kurdernes rettigheter med de berørte landene.
- Norge skal fordømme at den kurdiske befolkningen blir straffet for å utøve språk og kultur.
- Norge skal støtte de demokratiske kreftene i Kurdistan i arbeidet med etableringen av en selvstendig stat.
- Norge skal anerkjenne Kurdistan som en selvstendig stat.

Barn i fengsel

Israel fengsler palestinske barn for forhold som i Norge ville resultere i en prat med foreldre eller med en lærer. Det er en rekke kritikkverdige forhold både ved arrestasjonene, rettsbehandlingen og fengslingen av disse barna. Israelske myndigheter har en myndighetsalder for palestinere og en annen for israelere, henholdsvis 16 og 18 år. Alderen for å kunne settes i fengsel er også ulik. Israelske myndigheter kan fengsle palestinske barn fra de er 12 år, men israelske barn ikke før de er 14 år. Avhørsteknikkene er ofte tøffe og skremmende. Mange barn som har vært i fengsel forteller om svært dårlig behandling av vaktene, i flere tilfeller vold og tortur. Fengslingen av palestinske barn har eskalert ytterligere etter terrorangrepene 7. oktober.

AUF mener at:

- Norge skal kreve at alle barn i israelske fengsler løslates.
- Norge skal kreve at ingen barn blir utsatt for avhør uten foreldrene tilstede, eller avhør der det brukes skremselstaktikker, trusler eller vold, uansett alder.

- Norge skal ta opp fengslingen av barn med israelske myndigheter og legge vekt på den diskriminerende praksisen ved ulik myndighetsalder og alder for tillatt fengsling.
- Norge skal ta rapportene om mangelfull og urettferdig domstolsbehandling av barns saker i det israelske rettssystemet på alvor og kritisere denne praksisen internasjonalt.
- Norge skal kreve at palestinere og israelere skal stå like for den israelske loven.
- Norge skal gi økonomisk støtte til rehabiliteringsprogrammer for palestinske barn som har sonet i israelske fengsler.

Bistand

Bistand er et viktig middel for å skape en mer rettferdig fordeling av makt og ressurser, forutsatt at bistandsprosjektene funderes på solidaritet og ikke veldedighet. Vår organisasjon har alltid sett forbi våre landegrener. Alltid strevet for bistandspolitikk som bygger på de sosialdemokratiske verdiene om frihet, likhet, demokrati og solidaritet. Etter fjorårets bistands fiasko etterspurte regjeringen om hvordan bistandskronen kunne bli brukt mer effektivt. Svaret til ekspertutvalget var klinkende klart. 1 prosent er ikke nok!! Utvalget konkluderer med at de neste årene må det offentlige bistandsbudsjettet økes til 1,4 prosent av BNI. Dessuten må det legges til rette for at private investorer bidrar med 0,7 prosent på toppen. De siste årene har forskjellene og fattigdommen i verden økt. Da mener AUF at det er på sin rette plass at vi øker bistanden til 2%.

AUF vil:

- Regjeringen følger opp NOUs forslag om 2% bistand

Det armenske folkemordet er et folkemord!

I 1915 startet det osmanske riket en massiv utryddelseskampanje mot flere minoriteter rundt om i landet. Millioner ble revet bort fra sine hjemland, sultet eller brutalt skutt ned. De som led aller mest, var armenerne, som bodde nordøst i dagens Anatolia. I løpet av ett år gikk antallet armenere i Tyrkia ned fra 1,5 millioner

til under 900 000. Dette regnes fortsatt som et av de største etniske folkemordene i moderne historie.

Dessverre er ikke Norge et av de 34 landene som anerkjenner dette for hva det var - et folkemord. Den eneste som tjener på dette, er President Erdoğan og den tyrkiske stat. Helt siden slutten av første verdenskrig har Tyrkia fornektet at tragedien noen gang skjedde. Deres press har ført til at svært få land tør å anerkjenne det armenske folkemordet, på beskotning av det armenske folket.

Armenerne i Artsakh er fordrevet fra sitt hjemland, og å frata dem deres historie vil bare føre dem enda lenger ut i fortvilelse. Vi har sett hvordan det skjer med palestinere, med ukrainere, og selv fra armenernes egen historie. Nå er det på tide å ta historien til rette, og gi Tyrkia litt svette.

AUF vil at:

- Norge skal anerkjenne det armenske folkemord som et folkemord
- Retten til armenere å bo i Nagarno-Karabakh må respekteres, og alle beslaglagte hus må returneres

Diskriminerende lovgivning

Det finnes over 65 israelske lover som diskriminerer palestinere, samt andre befolkningsgrupper som for eksempel drusere. Den nyeste loven er Israels nye National Law, som definerer jøder som førsterangsborgere i Israel. Dette har alvorlige konsekvenser for den allerede undertrykte palestinske befolkningen i Israel.

Derfor mener AUF at:

- Norge skal jobbe for at FNs generalforsamling skal be den internasjonale domstolen i Haag komme med en rådgivende uttalelse om Israels National Law.

Et rettferdig FN!

Dagens sikkerhetsråd er verdens viktigste beslutningsorgan. Her bestemmes morgendagens agenda, i tillegg til akutte beslutninger om anspente situasjoner. Likevel er det også verdens mest urettferdige organ.

Sikkerhetsrådet ble satt opp til å bestå av de seks seierherrene etter andre verdenskrig: USA, Russland, Kina, Storbritannia, og Frankrike. Til sammen har de bare 25% av verdens befolkning. At så få land med bare en fjerdedel av verdens befolkning skal sitte med total vetomakt over verdens viktigste institusjon, passer ikke idéen om et rettferdig FN.

For å løse denne ulikheten trenger vi først å fremst å ta inn nye synspunkter inn i Sikkerhetsrådets dagsorden. Nok med disse konstant rullerende og symbolske deltidsstillingene. Vi trenger noen som når som helst kan stå opp for de stemmene som ellers ikke blir hørt i maktens korridorer. Vi trenger nye, permanente medlemmer av FNs Sikkerhetsråd.

Kontinentene Afrika og Sør-Amerika, med til sammen en femtedel av verdens befolkning, fortjener å bli hørt. Det samme gjør India, verdens mest folkerike land. Alle disse kontinentene deler en historie av å tidligere ha vært kolonisert av de samme landene som nå sitter i Sikkerhetsrådet. Å gi en kraftfull stemme til dem som har opplevd undertrykkelse, vil bety et enormt mye i kampen for demokrati og folkeretten.

Vetoretten per dags dato må også endres. Idéen om at et land kan overkjøre viljen til resten av verden, er overhodet ikke demokratisk. Istedet må Sikkerhetsrådet fungere mer som FNs generalforsamling, der flere stemmer må komme sammen for å utfordre vedtakene. Ikke bare ville dette svekke herreveldet til USA, Kina, og Russland.

Disse endringene vil endelig gjøre slutt på den fastlåste situasjonen som har hindret FN i å gripe inn i situasjoner der de trengs. Folkemordene i Palestina og Rwanda, utnyttelsen av Afrika og de lunkne klimatiltakene - bare for å nevne noen.

AUF vil at:

- Norge skal ta opp kampen for at flere land fra Sør-Amerika og Asia skal bli permanente medlemmer av FNs sikkerhetsråd.
- Vetoreglene skal endres slik at det trengs et flertall av Sikkerhetsrådet for å legge ned veto mot generalforsamlingens vedtak.

Europas flyktning- og asylpolitikk

Samtidig som EU på den ene siden tilrettelegger for økt reisevirksomhet over grensene, samarbeider de samme landene om en strengere grensekontroll over for flyktninger og asylsøkere. Det er problematisk.

Alle land som har forpliktet seg til flyktningkonvensjonen plikter å ta stilling til om en asylsøker som befinner seg på landets territorium har et reelt beskyttelsesbehov. Dersom Dublin-samarbeidet skal overleve, er det en forutsetning at det kommer på plass en mekanisme for ansvarsfordeling. Norge må være en pådriver for dette. I tillegg må avtalen EU har gjort med Tyrkia opphøre og etablering av mottak i tredjeland bør ikke kunne godtas.

AUF vil:

- At Norge skal bidra til at det etableres en rettferdig ansvarsfordeling for asylsøkere og flyktninger i Europa.
- At Norge skal fordømme land som inngår avtaler om å gi asylprosesser til tredjeland.
- At deltakelse i pushback-aksjoner skal straffeforfølges som brudd på folkeretten.

Kampfly til Ukraina

Ukraina er i en eksistensiell kamp for overlevelse. Det er ikke bare en kamp som handler om nasjonalstatens overlevelse, men om demokratiets livsgrunnlag i Europa. Ukraina ble angrepet fordi de ønsker å skape et liberalt demokrati, hvor man selv kan bestemme hvilken retning man skal ta. Derfor har Norge stått bak Ukrainas

kamp, det er en kamp for våre felles verdier, men hvis Ukraina skal vinne kampen om sin egen frihet så må de ha utstyret til det.

I starten av krigen var det hjelmer og liggeunderlag som Norge sendte, snart ble det til våpen, stridsvogner og mobilt artilleri. Nå er det kampfly som Ukraina har behov for. Hver eneste dag så blir sivile bombet og myrdet av et Russland som kontrollerer himmelen. Så lenge det ukrainske flyvåpenet ikke er i stand til å forsvare egen himmel så vil de målrettede angrepene på sivilbefolkningen fortsette. Derfor må Norge gå inn for å donere kampfly og ytterligere luftvern for å stoppe mordbombingen til Russland.

AUF vil:

- At Norge og resten av Europa skal donere kampfly, av forrige generasjon og flere luftvernssystemer til Ukraina. Dette forutsetter at Norges forsvarsevne ikke svekkes betraktelig.
- At Norge og resten av Europa skal fortsette å øke sin militære og sivile støtte til Ukraina

Militær støtte til Ukraina

Ukrainerne kjemper en heroisk forsvarskamp mot et autoritært og aggressivt diktatur som ønsker å ta over hele landet deres. Putins angrepskrig er uprovosert og rettferdiggjort, og i en tid hvor demokratiene er på tilbakemarsj er det ekstremt viktig at vi står opp for de grunnleggende verdiene våre. Norge har allerede støttet Ukrainas rett til å forsvare seg selv, og vi har sendt både militær og humanitær bistand, men det er ikke nok. Norge skal ikke slutte å sende bistand før Ukraina er fritt og gjenoppbygd, og vi må sende enda mer militær og humanitær hjelp. Det er en investering å gi støtte til Ukraina, en investering i frihet.

AUF vil:

- Fortsette, og ytterligere øke den militære, humanitære og sivile bistanden til Ukraina.

Norsk EU medlemskap

EU har i mange tiår vært den største politiske diskusjonen i arbeiderbevegelsen. Tilgangen på det indre markedet, og fordelene av felles regulering blir veid opp mot nasjonal suverenitet og interne demokratiske problemer. Selv om EU er en internasjonal god kraft, og det riktige valget for svært mange europeiske land, så betyr ikke det at EU er riktig samarbeidsorganisasjon for Norge. Samtidig så er samarbeidet med EU, blant annet via EØS-avtalen, essensielt for økonomien og hverdagslivet vårt.

Hvordan man skal binde seg til Europa er ikke et lett spørsmål. Det krever en stor nasjonal debatt, som ikke er preget av polariserte, partipolitiske standpunkter, men en refleksjon av hva som er fordelene og ulempene. En slik diskusjon må gjøres i tett kontakt med fagbevegelsen i Norge, men også i de andre nordiske landene, da de er sammenlignbare og har mange av de samme utfordringene, slik som diskusjonen rundt en europeisk minstelønn.

For å vite hva som er fordelene og ulempene med et EU medlemskap, er det viktig å vite hva man tar standpunkt til. Derfor kan det være positivt å begynne forhandlinger, hvis EU beveger seg i en mer demokratisk retning. Et sterkt nordisk samarbeid er viktig for AUF i Østfold, og etter endringene i NATO-standpunktet til Finland og Sverige står døren åpen for mer nordisk samarbeid. Hvis medlemskap i EU var en forutsetning for videre nordisk samarbeid, og flere av de underliggende problemene til EU ble løst, så vil det være grunnlag til å gå inn i forhandlinger.

AUF vil:

- Vurdere EU-medlemskap under forutsetning av at EU beveger seg i en mer demokratisk retning, og at det gjøres som en del av ytterligere nordisk samarbeid.
- Innføre en folkeopplysning i om EU og EØS for å gi objektive fakta som kan brukes som utgangspunkt i en nasjonal EU-debatt.
- Ha en bred og reflektert EU-debatt.

Politiske fanger

Mange palestinske fanger i israelske fengsler soner dommer for legitim politisk motstand mot okkupasjonen. AUF mener det er uholdbart at Israel holder politiske fanger og at det rimer dårlig med Israels egne påstander om at de er et demokrati som respekterer menneskerettighetene.

Derfor mener AUF at:

- Norge må kreve at alle politiske fanger settes fri umiddelbart.
- Norge må ta opp rettsikkerhet med israelske myndigheter og påpeke viktigheten av upartiske og rettferdige domstolsbehandlinger, uavhengig av hudfarge, religion eller nasjonalitet.
- Norge må kritisere de strenge og lange straffene politiske fanger er idømt for legitim politisk motstand og opposisjon mot okkupasjonen.

Solidaritet med Taiwan

I 1949 flyktet den Kuomintang-styrte regjeringen under Chang-Kai Shek fra Kina til øya Taiwan, etter å ha tapt den Kinesiske borgerkrigen mot Mao Zedongs kommunistiske parti. I de første tiårene var Taiwan en diktatoriell stat med "Generalissimo" Chang-Kai Shek i full kontroll. I 1980-tallet, etter Changs død, begynte Taiwan å bevege seg mot et demokrati.

I dag er Taiwan blant de mest demokratiske landene i Asia, rangert på førsteplass i demokrati-indeksen av Economist Intelligence Unit (EIU). Taiwan leder kontinentet når det gjelder å fremme LHBTQ-rettigheter, og er det eneste asiatiske landet som har legalisert ekteskap av samme kjønn. De fleste i Taiwan ser på seg selv som taiwanere, ikke kinesere. De ønsker å leve i et demokrati med rettigheter og en regjering av og for folket i Taiwan.

Tvers over Taiwan-Sundet er et autoritært land med utallige pågående menneskerettighetsbrudd. Fra uiguriske interneringsleirer, undertrykkelse av tibetanske aktivister og full kontroll over internett, bare for å nevne noen. Kina har alltid ønsket gjenforening med Taiwan. Ifølge dem er Kina og Taiwan uatskillelige på

grunn av gamle, kulturelle bånd. Det kinesiske kommunistpartiet truer stadig med en fullskala invasjon av landet. Dette er ingenting annet enn imperialismen fra Kina. Akkurat nå er tusenvis av kinesiske missiler rettet mot Taiwan. Etter ordre fra Xi Jinping kan de slippe løs gru på øyene, ødelegge infrastruktur og potensielt drepe millioner. Vi har sett hva som skjer når en fremmed makt invaderer et mindre land på nasjonalistisk grunnlag. Ukraina, Palestina, Vest-Sahara osv.

Norge, et land som er stolt av å hjelpe demokratier over hele verden, har vært tause om denne åpenbare aggresjonen fra Kina. Erna Solberg-regjeringen gikk for å fullstendig normalisere forholdet til Kina. Vi har i flere tiår sammen med resten av verden fulgt «Ett-Kina-politikken», der det ikke kan eksistere noen offisielle relasjoner mellom Norge og Taiwan. Bare noen få land, for det meste i Latin-Amerika og Stillehavet, anerkjenner Taiwan som et uavhengig land.

Vi kan ikke la et demokrati falle under et autoritært regime. Vi må stå i solidaritet med Taiwan.

AUF vil:

- At Norge skal forlate ett-Kina-politikken.
- Norge vil diplomatisk støtte Taiwan mot KKP's aggresjon.
- At Taiwan skal inkluderes i det internasjonale samfunnet.

Stans drapene på sivile i Gaza

Siden 1967 har Israel okkupert Palestina og implementert praksisen med administrativ fengsling. Dette innebærer at palestinske fanger kan holdes uten rettssak eller formell anklage, og periodene kan forlenges gjentatte ganger. Fangene opplever vanskelige forhold, begrenset helsetjenester og påståtte brudd på menneskerettighetene. Spesielt bekymringsfullt er fengslingen av palestinske barn, der organisasjoner som UNICEF har dokumentert brudd på deres rettigheter, inkludert mishandling og manglende tilgang til advokater.

Okkupasjon er betraktet som i strid med internasjonal folkerett, inkludert Fjerde Genève-konvensjon, som regulerer beskyttelse av sivile i krigssituasjoner. Dette har

ført til palestinsk motstand og opprør, inkludert de to intifadahene (1987-1993 og 2000-2005), som var perioder med utbredte palestinske protester og voldelige sammenstøt.

Hamas's angrep mot Israel 7. oktober, førte til at 1.200 mennesker ble drept, og over 230 personer er tatt som gisler. Israel selvforsvar i Gaza har ført til alvorlige konsekvenser og har for lengst gått langt utover «retten til å forsvare seg». Det er rapportert at det er over 23 000 palestinere har blitt drept, hvorav over 8 000 er barn og mer enn 5 000 er kvinner.

FN anslår at rundt 70 % av Gazas befolkning på om lag 2,4 millioner mennesker er internt fordrevet. De menneskelige lidelsene er enorme og ufattelige. Situasjonen har utviklet seg til en humanitær katastrofe, og FNs generalsekretær advarer om at Gaza er i ferd med å bli en gravplass for barn.

Situasjonen på Vestbredden har over flere år blitt gradvis verre. Etter 7. oktober har angrepet mot palestinere fra israelske bosettere, som er beskyttet av israelsk politi, eksplodert. Ifølge FN er 215 palestinere, inkludert 55 barn drept. Massearrestasjoner av palestinere og den statlige bevæpningen av israelske bosettere er svært bekymringsfullt.

Verdenssamfunnet kan ikke akseptere at over to millioner palestinere, hvorav nærmere 50% er barn, kollektivt avstraffes for Hamas' grufulle handlinger. Hamas må ikke – og kan ikke – forveksles med sivile palestinere. Sivilbefolkningen skal alltid beskyttes, og all maktbruk fra Israel må oppfylle folkerettens grunnleggende krav til nødvendighet og forholdsmessighet. Israels maktbruk har allerede gått langt utover folkerettens rammer for hva som er lov i krig. Hamas må også stoppe sine angrep mot sivile.

LOs ungdomsutvalg er glad for at regjeringen var tidlig ute og krevde at Israel må holde seg innenfor humanrettens rammer når landet responderte på det umenneskelige angrepet Hamas utførte 7. oktober. Bombingen av Gaza by og bakkeinvasjonen har gått langt utover enhver grense.

Det israelske lederskapet må innse at okkupasjon, deportasjon, krig og intifada aldri vil gi Israels innbyggere trygghet. Det er det bare et demokratisk Palestina innenfor avklarte grenser som kan gi.

En gruppe av FNs uavhengige spesialrapportører har uttalt at dersom krigen i Gaza ikke stoppes, er palestinerne i Gaza utsatt for en alvorlig risiko for folkemord. Kombinasjonen av Israels folkerettsstridige blokade og israelske luftangrep innebærer at sivilbefolkningen i Gaza befinner seg i en uakseptabel og umenneskelig situasjon. Det er heller ikke tillatt å bruke sivile som menneskelige skjold.

Det høye antall israelske angrep på helsefasiliteter, skoler og flykningsleir, er svært kritikkverdig. FN melder at situasjonen på sykehusene i Gaza er fullstendig kritisk. Mer enn 200 helsearbeidere er meldt drept, flere mens de er på vakt. Komiteen for beskyttelse av journalister (CPJ) rapporterer at 83 journalister er drept mens de har dokumentert Israels brutale krigføring. Blokaden av kommunikasjon og internett forhindrer livsviktig kontakt med omverdenen.

Arbeiderbevegelsen er internasjonal. Vår solidaritet stopper ikke ved vår egen landegrense. LOs Ungdomsutvalg aksepterer ikke det store omfanget av lidelser i Gaza, og mener at vi alltid skal gjøre det vi kan for å bidra til en verdensorden bygget på folkeretten, der den internasjonale humanitærretten og menneskerettighetene legges til grunn.

AUF krever følgende:

- Stansing av Israels terrorinvasjon og bombing av Gaza, samt opphør av blokaden.
- Sikre befolkningen i Gaza tilgang til vann, strøm, medisiner, drivstoff, mat og humanitær hjelp.
- Kreve ansvar fra Hamas for deres terrorhandlinger, inkludert frigivelse av gisler.
- Etterforskning og dokumentasjon av Israels brudd på folkeretten i Palestina.
- Stansing av drap og vold mot sivile på Vestbredden og i Øst-Jerusalem.
- Initiere reelle forhandlinger basert på to-statsløsningen.

- Anerkjennelse av Palestina som en egen stat, og arbeide mot varig fred.
- Lovfeste et forbud mot handel med varer og tjenester produsert på ulovlig okkupert jord eller fra selskaper som medvirker til brudd på folkeretten og menneskerettigheter i ulovlig okkuperte områder, i tråd med FNs sikkerhetsråds resolusjon 2334.
- Slutte å investere i den ulovlige okkupasjonen.
- Stanse direkte og indirekte salg av våpen, våpenkomponenter eller annet militært utstyr til Israel.
- Øke kjernestøtten til FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (UNWRA) fra 125 millioner til 200 millioner.
- Norge må kreve full stans i byggingen av nye bosetninger på okkuperte palestinske områder.
- Norge må kreve full stans i utvidelsen av eksisterende bosetninger på okkuperte palestinske områder.
- Norge skal ta opp behandlingen israelske soldater gir palestinere som passerer checkpoints.
- Norge skal kritisere voldsbruken, maktovergrepene og diskrimineringen som er dokumentert at foregår på checkpoints.
- Norge må stå opp for palestinernes eiendomsrett og stille spørsmål til israelske myndigheter om hvorfor de krever at hele palestinske nabolag tømmes for mennesker.
- Innreiseforbudet som gjør det umulig for israelere å besøke Vestbredden må oppheves.

Taiwan skal med i WHO

I 1970-tallet skiftet mesteparten av verden politikken sin fra å støtte Republikken Kina, også kjent som Taiwan, til Folkerepublikken Kina (dagens Kina) som den rettmessige sytrespakten for hele Kina. Dermed er et land med 23 millioner innbyggere isolert fra internasjonale anliggender. Ingen representasjon, ingen stemme, ingen innflytelse.

Koronapandemien satte denne situasjonen på spissen. Mens mange land kjempet for å begrense spredningen av covid-19, klarte Taiwan å forhindre presset og ble

praktisk talt covid-19-fritt. Til tross for suksessen hindret Taiwans isolasjon landet i å hjelpe resten av verden gjennom Verdens helseorganisasjon (WHO). Dette er feil. Taiwan fortjener å ha noe å si internasjonale saker, spesielt i saker der de utmerker seg.

Å ta Taiwan med i internasjonale organisasjoner som WHO gir mange fordeler, ikke bare for dem, men for hele verdensamfunnet. Som nevnt kan deres erfaring med å bekjempe covid-19-pandemien lære oss mye som vi har stor nytte av. Med dagens situasjon får vi ikke noe av det. Kina, som selv ønsker å annektere Taiwan, blokkerer stadig et hint av legitimitet for landet i global sammenheng. Alle som ønsker å tale Taiwans sak risikerer å miste investeringer, politisk støtte, og mye annet. Skal vi virkelig la et totalitært diktatur diktere dagsordenen for verdens helsesamarbeid? Norges spesielle posisjon i internasjonalt samarbeid gir oss en unik mulighet til å stå opp mot urettferdigheter der vi ser det. Regnskogen, vaksinefordeling, Ukraina, bare for å nevne noe. Når vi ikke kan stille oss bak Taiwans gjentatte rop om inkludering, om en stemme, fortjener vi ikke et glimt dette gode ryktet. Det er på tide å la Taiwan få den stemmen de så veldig trenger i WHO. Jo mer vi behandler Taiwan som et land, jo tryggere er deres frihet.

AUF vil:

- At Norge skal støtte et permanent Taiwansk medlemskap i Verdens helseorganisasjon (WHO).
- At Norge skal samarbeide mer med Taiwan i forbindelse med helse og medisin, blant annet gjennom felles forskning og deling av erfaringer.

Verdensfond for Fornybar Energi

Ifølge det internasjonale energibyrået må fornybar energi utgjøre rundt 90% av verdens totale energiforsyning innen 2050 for å unngå en temperaturøkning på 2°C. I dag står fornybar energi for bare 28% rundt hele verden. Det er ingen tvil om at å stille om hele verden på så kort tid vil trenge mye ressurser, spesielt for utviklingsland.

Disse landene trenger hjelp til å unngå å bli avhengig av kull eller gass når de industrialiserer. Akkurat nå har de ikke nok penger til den oppgaven. Heldigvis har vi, spesielt Norge, en god del erfaring med å løse så store problemer.

Da Ap tok over makta i 200 krevde datidens AUF-leder, Anniken Huitfeldt, at Stoltenberg-regjeringen skulle støtte utviklingen av et globalt vaksinefond. Flere år senere har akkurat denne satsingen sikret at 981 millioner barn i verdens fattigste land har fått vaksiner, og at fattigere land ikke ble utelatt av utdelingen av vaksiner mot koronaviruset. Det er akkurat slike ambisjoner og handlingskraft vi trenger for å nå målet om 90% fornybar energi.

Et globalt fond for fornybar energi vil sikre at det ikke bare er rike land som får på plass det grønne skiftet, men hele verden. Selv om enkle løsninger som solcellepaneler har blitt billigere over tid, er det fortsatt dyrt for land som sliter med å føre seg selv. Der trengs det støtte fra omverdenen.

I stedet for mange spontane og frakoblede investeringer i fornybar energi, vil et globalt energifond jobbe helhetlig med målene sine, koordinere en rask og effektiv implementering og være fri fra markedskreftenes begrensninger. Klimaomstillingen vår bør ikke være en haug med land som bare tenker på seg selv, men snarere et forsøk på å bygge broer over grenser og klasser.

AUF vil:

- At Norge skal jobbe for et Verdensfond for fornybar energi.
- At Verdensfondet skal prioritere utviklingsland, slik at hele verden kan nå 90%-målet.
- At Norge skal spille en aktiv rolle i Verdensfondets virksomhet gjennom finansiering og engasjement.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 22

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Klima og miljø

Begrense mengden rødt kjøtt

Kjære alle sammen, jeg skal snakke om klima og kjøttindustrien. For det er slik idag at klimakrisen står på værst, og jorda under et enormt press. Vi kaster og kjøper, repeat. Dette fører til at de fattigste, og de i sør merker det mest. Dette er de som bidrar minst til CO-2 utslipp som må gå gjennom de tøffeste konsekvensene, som vi i Norge er en stor del av å bidra til. Fordi vi i idag konsumerer, og lager store klimautslipp, og spesielt med tanke på mat. For det er slik idag at Norges landbruk utgjør rundt 10% av klimautslippene, selv om vi skal kutte i methan gass og lage en klimamelk er det slik at i sammenheng med landbruk så kommer kjøttindustrien. Kjøttproduksjon har ekstreme CO-2-utslipp og spesielt da hos storfe med et tall på 20kg utslipp per kg storfekjøtt. Med også Lam og Fårekjøtt på 17kg CO-2 utslipp per kg Dette er høye tall med tanke på mengden kjøtt vi konsumerer, jeg synes vi skal ha en begrensing på mengden kjøtt og hvor mye kjøttproduksjonen skal ta plass. Dette vil ikke bare kutte ned i utslipp, kan hjelpe med å forbedre dyrevelferden men også for folket å velge mer klimavennlig mat og plantebasert. Det som skjer når vi lat klimakrisen være, og ikke ser konsekvensene for forbruket vårt og hva vi gjør med kloden. Så vil den fortsette å brenne, kloden våres skriker, lider og mennesker er på flukt. I Norge merker vi ikke disse forskjellene i klimaet så kraftig, men de fattigste mister hjemmene deres hver dag. Derfor er det opp til oss å stoppe det , ta det på alvor og gjøre endinger som er til gode for andre mennesker og jords våres. I Norge idag har vi som privatpersoner over 7 tonn med CO-2utslipp. Derfor bør vi kutte i både kjøttproduksjon, og begrense forbruket våres.

AUF vil:

- Begrense mengden kjøtt vi spiser
- Begrense kjøttproduksjon og kjøttindustrien

Bygg mer vannkraft

Verden trenger mer og mer miljøvennlig strøm for å overkomme klimakrisen, samt en hel haug med andre grunner. Norge har en stor rolle i dette, og vi må gjøre de beslutningene som trengs for å bidra til verdens dugnaden.

Akkurat nå er verden, Europa spesielt, avhengig av fossile brensler for å lage strøm. Olje, gass, og kull gir fortsatt disse strømforsyningene til de fleste europeiske land, selv om verden har satt tydelige mål om å fase det ut helt. Ikke bare bidrar disse brenslene til CO2-forurensning, men store deler av gass forsyningen av Europa kommer fra Russland. Dette innebærer bare ikke at Europa går på en smell gjennom en klimakrise, men også en strategisk utenrikspolitisk smell ved å være avhengig av Russland.

Norge er et land fylt med fosser, elver, og vannløp. Gjennom historien har vi tatt disse ressursene til bruk ved bl.a. tømmerdrift, landbruk, og ikke minst kraftproduksjon. Vannkraft utgjør 99% av Norsk kraftproduksjon, noe som betyr at rundt all strøm produsert i Norge er fornybart. Dessverre har utviklingen av vannkraftverk i Norge stoppet nesten helt opp, og produksjonen har nærmest stagnert. Denne stagnasjonen skjer på en tid hvor det er høy etterspørsel etter fornybar strøm som kan erstatte fossile brensler, og dermed mister vi en stor eksportmulighet.

For å løse disse problemene må vi tenke stort, akkurat som vi gjorde da vi bygde ut den store vannkraft infrastrukturen for mange tiår siden. I motsetning til alternativer som vindkraft og solenergi tar ikke vannkraft mye plass, kan produsere mye energi, og det for en mye rimeligere pris enn kjernekraft. Vi må bygge ut flere vannkraftverk hvor det er mulig, samt modernisere det nettverket vi har i dag, slik at vi kan lage mer kraft med ikke mye skade på nærmiljø.

Med dette kan vi ikke bare senke strømprisene her hjemme, men vi kan også hjelpe andre land i Europa fase ut fossile brensler gjennom kraftkabler.

AUF vil:

- Ha en storsatsing på vannkraft, ved å bygge ut flere nye og modernisere eksisterende kraftverk.
- Bruk kraftkabler til å eksportere mye av denne energien ut i verden.

Doble pengestøtten ved installering av solcelleanlegg for privatboliger.

Solcellepaneler er maskiner man bruker for å generere strøm ut av solstråler. Disse er svært dyre og tar god tid før investeringen er tilbakebetalt. Men nå som strømprisene er høyere så har denne tiden som det tar før investeringen tilbakebetales blitt drastisk redusert og mange flere nordmenn vurderer nå å installere solcelleanlegg på taket sitt.

For slike installasjoner kan man i dag søke om støtte fra Enova for å redusere kostnaden til et slikt anlegg.

For de fleste er det fortsatt for mye penger som må ut for å få bygd ut et slikt anlegg, og derfor vil det hjelpe å øke denne støtten for å få flere til å ta initiativet til å bygge ut solcelleanlegg.

AUF vil:

- Øke støtten for selve installasjonen fra 7.500kr til 15.000kr.
- Øke støtten for per kW installert effekt fra 2.000kr til 4.000kr.

En mer fornybar fremtid

Kampen mot "kjøp og kast"

Norge har i dag et enormt forbruk, noe som ikke vil er forenelig i overgangen til et mer fornybart samfunn som vi er på vei inn i. Målet må være å ombruke, gjenvinne og ta vare på ressursene i alt som produseres i en sirkulærøkonomi.

Sirkulærøkonomien lar ressursene gå i sirkler, heller enn at de forbrukes. Den innebærer også å kontrollere bruken av ikke-fornybare ressurser som mineraler og metaller, samtidig som vi klarer å balansere bruken av fornybare ressurser.

Den sirkulære økonomien innebærer at det lønner seg å reparere heller enn å kjøpe nytt, at det stilles krav til holdbarhet på det som produseres og at avfallet brukes som nye ressurser heller enn å bli sett på som en byrde. På lang sikt vil en sirkulær økonomi bidra til at det skapes minimalt med avfall, fordi alle ressursene går i sirkler

der nye produkter oppstår når gamle blir ødelagt. Derfor er det viktig at det er lønnsomt for bedrifter og aktører å produsere produkter som er laget for å være sirkulære.

AUF vil:

- Gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt, samt fjerne moms på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk.
- Gi incentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer og bygge opp en hel næring rundt reparasjon av varer.
- Gjøre det billigere å kjøpe brukte varer enn nye ved å fjerne momsen på salg av brukte varer.
- Endre norsk lovverk slik at staten selv setter strenge minimumsgrenser for holdbarhet på ulike produktgrupper.
- Forby bruk av ikke-fornybare materialer i produkter der det ikke finnes en plan for gjenbruk, materialgjenvinning eller forsvarlig lagring der ressursene ikke kan gjenbrukes.
- Ha panteordninger på glass, metall, elektronikk og andre forbruksvarer med stort miljømessig fotavtrykk.
- At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene.

Fjerne merverdiavgift fra bruktbutikker

Klær er noe av det mest grunnleggende hvert menneske trenger, men i dag er det mange som ikke har råd til å kjøpe dem. Mange er avhengig av å arve gamle klær fra familie, og må sy og lappe sammen hull i klærne fordi de ikke er så heldige å bare kunne kjøpe nytt. Her finnes det et godt alternativ. Det er bruktbutikker. Ikke bare kan du få samme vare for en mye billigere penge, men du hjelper også miljøet ved å forlenge levetiden til klærne og redusere det massive avfallet i klesindustrien. Da høres bruktbutikker ut som et fantastisk tilbud, men det er det ikke alle som synes. Mange oppfatter det å gå inn i en bruktbutikk som noe flaut, selv om dette valget er både økonomisk fornuftig og bærekraftig. Derfor vil AUF fjerne merverdiavgift fra bruktbutikker for å gjøre det til et mer attraktivt tilbud og gjøre det enklere for de med minst å velge en miljøvennlig og økonomisk kleshandel.

AUF vil:

- Fjerne Merverdiavgift fra Bruktbutikker

Fremme holdbarhet over bruk-og-kast

AUF i Østfold ønsker å gradere klær etter kvalitet og holdbarhet og for så å gi skatterabatt til disse plaggene over plagg med lav holdbarhet. Formålet er å gjøre det økonomisk gunstig for klesindustrien å selge klær med lang holdbarhet – noe som leder til mindre kast og behov for nye kjøp for forbrukerne. Dette er med andre ord først og fremst et miljøtiltak.

AUF vil:

- Gradere klær etter deres holdbarhet og kvalitet.
- Gi skatterabatt for klær som er gradert høyt på denne skalaen.

Forbud mot plastbaserte klær

Plastforurensning er en av de mest presserende miljøutfordringene vi står overfor i dag. Et betydelig, men ofte oversett, bidrag til plastforurensningen kommer fra plastbaserte klær, laget av materialer som polyester, nylon, og akryl.

Syntetiske tekstiler brytes ned under vask til mikroplast og ender opp i vassdrag og hav, og til slutt i næringskjeden vår. Disse mikroplastpartiklene har alvorlige konsekvenser for både miljøet og menneskers helse. Ved å forby plastbaserte klær kan vi betydelig redusere mengden mikroplast og fremme bruken av mer bærekraftige tekstilmaterialer. Dette vil samtidig fremme innovasjon og utvikling av bærekraftige tekstilmaterialer.

Ved å innføre et forbud mot plastbaserte klær forventes en betydelig reduksjon i mengden mikroplast som igjen vil bidra til renere hav og vassdrag, og dermed bedre bevaring av marine økosystemer. Det vil også gi redusert inntak av mikroplast via mat og vann, med positive helseeffekter. Samtidig som det fremmer en sirkulær økonomi ved å øke etterspørselen etter naturlige og nedbrytbare tekstilmaterialer. Ved å innføre et forbud mot plastbaserte klær, vil Norge gjøre et stykke arbeid mot å redusere miljøskadelig plastforurensning. Dette vil ikke bare beskytte våre

økosystemer og helsen til våre innbyggere, men også fremme en bærekraftig og innovativ tekstilindustri.

Derfor vil AUF:

- Forby import, produksjon og salg av plastbaserte klær.
- Gi unntak til arbeidsklær og sikkerhetsutstyr hvor plastbaserte materialer er nødvendig for den ansattes sikkerhet.
- Utfase eksisterende lager av plastbaserte klær

Jordvern og naturvern

I dag er vernet av natur, landbruksjord og strandsonen svekket. Det florerer med ulovlige bygg, brygger og hytter som ikke er tillatt, men som får innvilget dispensasjon etter at den ulovlige byggingen er gjennomført. Som sosialdemokrater er vi i AUF spesielt opptatt av at alle skal ha tilgang på vår felles natur. Ingen skal kunne kjøpe opp og gjerde inn en strand eller en skog. Naturen tilhører hele befolkningen og skal derfor kunne brukes av alle som ønsker det.

Et av hovedproblemene med det manglende vernet er kommunens mulighet til å gi dispensasjon. Dessverre er mange kommuner i økonomiske problemer og alltid på jakt etter nye måter å gjøre seg attraktive på. Dermed blir løsningen å gi slike dispensasjoner, i håp om at det skal gjøre kommunen mer attraktiv. Dette er en problemstilling som gjelder privat bygging og ikke-industriell utbygging av naturen. Når man er avhengig av å bryte reglene for å posisjonere seg i forhold til andre kommuner er noe galt. På sikt vil dette føre til unødvendig nedbygging av natur, som ikke går til næringsaktivitet og industri, men privat konsum og inngjerding.

AUF vil:

- Styrke jordvernet.
- Sterkt redusere kommunenes mulighet til å gi dispensasjon i strandsonen for ikke-industriell utbygging.
- Styrke reguleringen og tilsynet av strandsonen for å sikre allemannsretten,
- I svært liten grad tillate lokal reguleringsendring av den vernede strandsonen og landbruksjord for privat utbygging.

Kleslån i butikker

Det er ikke akkurat noen stor hemmelighet at klimaendringer er en av verdens mest aktuelle problemer i vår tid. Mye av problemene med klimaet er produksjon av en rekke varer, deriblant klær. Når vi i Norge er storforbrukere av disse varene, koster det oss klimaet. Vi må komme med løsninger!

Å produsere klær krever verden enormt mye energi og ressurser.

Tekstilproduksjonen slipper ut så mye miljøgifter at de er nummer 2 i verden på lista over det som forurenses mest i verden. Nordmenn er mestere på å handle klær til eksempel bursdager eller lignende sammenkomster. Da reiser vi til butikken på en to tre for å finne oss noe fint å ha på. Ofte finner vi en eller flere plagg å ha på oss til en anledning, men problemet her er at klesplaggene blir bare liggende i skapet etter engangsbruk eller med merkelappen på.

Til dette finnes det en løsning. Hvor herlig hadde det ikke vært å kunne dra til nærmeste butikk og bare lånt med seg en fin kjole over helga for en billig penge? Med en slik låne-ordning kan det spare Norge og verden for enorme ressurser og klimautslipp. Da kan den ene kjolen bli brukt av kanskje 15 personer til 15 forskjellige anledninger, enn at alle 15 skulle dratt og kjøpt den samme kjolen, masse ressurser spart.

Det sies at vi bare kan selge pent brukte klær på for eksempel Finn.no eller Tise, men da vil fortsatt de 15 personene ha kjøpt hvert sitt klesplagg og solgt det videre igjen. Det hjelper selvfølgelig på klima det også, men hvis vi skal ta dette til next level miljøvennlig, så hadde et lånetilbud i butikken vært en ypperlig måte å spare både penger og klimaet.

AUF vil:

- Skaffe en støtte for butikker som benytter seg av denne ordningen.

Kommunalt forvaltet skredder og skomaker

Midler for tilbudet skal distribueres fra staten til kommuner basert på behov som målt i befolkningstall. Prisingen på tilbudet skal være konkurransedyktig i den forstand at de komplimenterer og utvider markedet i lys av de eventuelt allerede eksisterende

skreddere og skomakere som opererer i kommunen. Tiltakets funksjon er å stimulere til gjenbruk i form av ett tilgjengelig og konkurransedyktig lokaltilbud. Dette er altså primært et klima- og miljøtiltak. Samtidig skape tiltaket lav terskels arbeidsplasser hvor kommunen er en god og sikker arbeidsgiver.

AUF vil:

- Ha kommunalt forvaltet skredder og skomaker
- Midler for tilbudet skal distribueres fra staten til kommuner basert på behov som målt i befolkningstall
- Prisingen på tilbudet skal være konkurransedyktig i den forstand at de
- komplimenterer og utvider markedet i lys av de eventuelt allerede eksisterende
- skreddere og skomakere som opererer i kommunen

Kraftproduksjon

Verden trenger mer og mer miljøvennlig strøm for å løse klimakrisen. Norge har en stor rolle i dette, og vi må gjøre de beslutningene som trengs for å bidra til verdens dugnaden, samtidig som vi beholder vårt historiske strøm overskudd og gunstige prisnivå.

Nå er verden avhengig av fossile brensler for å lage strøm, selv om verden har satt tydelige mål om å fase det ut helt. Ikke bare bidrar disse brenslene til CO2-forurensning, men store deler av gassforsyningen til Europa kommer fra Russland. Dette innebærer ikke bare at Europa går på en smell gjennom en klimakrise, men det gjør også Europa politisk sårbar overfor Russland.

Samtidig som Europa har sin strømkrisen så har vi vår. Norges industri er helt avhengig av tilgangen på billig og grønn energi. Norge er et av få europeiske land som fortsatt har kraftkrevende aluminiumsproduksjon, smelteverk og annen metallindustri. Det er fordi vi har hatt tilgang på lokal kraft og det er kraft vi fortsatt må ha tilgang på. Selv om Norge har et lite energi-overskudd nå, så har industrinæringen allerede alvorlig energimangel. Når samfunnet elektrifiseres, bensinbiler byttes med elbiler og den nye grønne industrien settes i gang så har vi et enormt energibehov. Da må vi øke produksjonen av fornybar energi. Grønn industri

redder verden, men grønn industri trenger grønn energi. For å produsere den mengden energi som det grønne skiftet krever blir vi nødt til å ta i bruk all teknologi, og vi må også akseptere utbygging av grønn kraftproduksjon i naturen.

Energisituasjonen i Norge, og spesielt i industrifylket Østfold er nå så alvorlig at man ikke bare må vurdere fornybar energi, men også energi tilknytningen til Europa forøvrig. Det er nødvendig med utredninger for å finne ut hvordan man kan sikre Norges kraftoverskudd. Det vil også være nødvendig å gå inn for kjernekraft i industriområdene våre, for å sikre regulerbar kraft som ikke har utslipp av klimagasser. Uten utbygging får vi energimangel, og med energimangel følger industridød.

AUF vil:

- Drastisk bygge ut vindmøller både på land og til havs.
- Utvide eksisterende vannkraftverk og bygge ut nye vannkraftverk.
- Bygge ut solcellepaneler, jordvarme og andre grønne energikilder.
- Ha en storsatsing på vannkraft, ved å bygge ut flere nye og modernisere eksisterende kraftverk.
- Bruk kraftkabler til å eksportere noe av denne energien ut i verden.
- Bygge ut kjernekraftverk i Norge, i tilknytning med Østfolds industrifelt.
- Arbeide for at Norge skal ha kraftoverskudd og tilgang på billig kraft.
- Gå imot ytterligere kraftkabel utbygginger.

Levetidsmerking av klær og andre produkter

En viktig del av dette arbeidet er å redusere avfall og fremme produkter med lengre levetid. Levetidsmerking kan spille en avgjørende rolle i å informere forbrukere og stimulere til mer bærekraftige valg, samtidig som det oppmuntrer produsenter til å forbedre kvaliteten og holdbarheten til sine produkter.

Levetidsmerking vil gi forbrukerne tydelig informasjon om hvor lenge et produkt er forventet å vare under normale bruksforhold. Dette vil ikke bare bidra til redusert forbruk og avfall, men også støtte en overgang til en mer sirkulær økonomi. Innføringen av et slikt merke vil samtidig oppmuntre til mer bærekraftige kjøp og redusere miljøpåvirkningen fra avfall.

Levetidsmerking er en standardisert etikett som angir den forventede levetiden til et produkt under normale bruksforhold. Normalt bruk anses som bruksforhold som et produkt er designet for og som produsenten beskriver som standard bruksmetode. Et produkts levetid skal baseres på grundige tester og dokumentasjon fra produsenten og være sertifisert av en uavhengig tredjepart. Merkingen skal inkludere antall år eller bruksperioder produktet er forventent å vare, samtidig som at informasjon om hvordan forbrukeren kan forlenge produktets levetid gjennom riktig vedlikehold og reparasjon skal inkluderes. For elektronikk skal informasjon om tilgjengelighet av reservedeler og muligheter for reparasjon være en del av merkingen.

Implementering av levetidsmerking vil ha flere positive effekter, inkludert redusert miljøbelastning gjennom mindre avfall og økt produktlevetid. Det gir økt bevissthet blant forbrukere om produkters holdbarhet, som vil fremme mer ansvarlig forbruk. Viktigst er det at en levetidsmerking vil gi økt press på produsenter om å forbedre kvaliteten og holdbarheten til deres produkter.

Ved å innføre obligatorisk levetidsmerking av klær og andre produkter, vil vi kunne redusere avfall og miljøpåvirkning, samtidig som forbrukerne blir bedre informert og i stand til å ta mer bærekraftige valg.

Derfor vil AUF:

- At alle klær som selges i Norge gis en levetidsmarkering.
- At all elektronikk som selges i Norge tydelig merkes med forventet levetid.
- At reklamasjonsmuligheter styrkes betydelig dersom produkter ikke overholder forventet levetid ved normal slitasje og bruk.

Makspris på gass!

En av Østfolds eldste industribedrifter, Kronos Titan, produserer samfunnskritiske kjemikalier, og har gjort det i over 100 år. Kronos Titan har vært i front i kjemiindustrien og har vært gjenstand for stor innovasjon gjennom historien. Norsk industri som benytter seg av gass betaler i dag markedspris, noe som fører til høye utgifter. Samtidig har Tyskland innført makspris på gass for sitt næringsliv, men Tyskland bruker også Norsk gass til sine virksomheter. Dermed blir norske

arbeidsplasser utkonkurrert av billig gass, som vi selv produserer. Det er helt uakseptabelt at et slikt ikke-fungerende marked skal ødelegge hundrevis av arbeidsplasser, og true mange tusen. Norge må innføre samme støtteordninger for å sikre overlevelsen til industrien. AUF i Østfold krever at Arbeiderpartiet går inn for en slik ordning, og at man tar alle mulige grep for å sikre norske industriarbeidsplasser.

AUF vil:

- At Arbeiderpartiregjeringa øyeblikkelig tar grep for å sikre konkurransedyktig gasspris for norske industriarbeidsplasser som for konkurrerende industri.
- At Arbeiderpartiregjeringa tar i bruk alle tiltak som fører til økt produksjon av fornybar energi, bedre tilgang på strøm til industribedrifter, og en videre vekst i norsk, grønn industri.
- Ha en hurtigutredning på makspris på strøm for norsk industri, med påfølgende innføring av makspris hvis det er gjennomførbart.
- Innføre midlertidige subsidier for å sikre like konkurransevilkår for Kronos Titan og lignende bedrifter.

Mineraler til det grønne skiftet

I den enorme energiomstillingen verden står i nå og som vi har foran oss, vil behovet for mineraler bare øke. Mineraler er avgjørende for det grønne skiftet, enten det er for å produsere batterier eller bygge vindmøller. I dag er Norge og Europa avhengig av å importere det meste av de mineralene vi trenger. I all hovedsak kommer disse mineralene enten fra Kina eller gruver i Afrika hvor produksjonen foregår uten hensyn til hverken arbeidsforhold, menneskerettigheter og miljø. Den utviklingen kan ikke fortsette.

Fremover må Norge og Europa ta større ansvar for utvinning og produksjon mineralene vi trenger i det grønne skiftet. Norge har en lang og stolt tradisjon for utvinning av mineraler og AUF i Østfold mener at vi har gode forutsetninger for et nytt mineraleventyr. Ekspertene på området har anslått at vi har verdier til flere hundretalls milliarder i bakken under fastlands Norge, både i gamle gruvedriftsområder og i nye felt. AUF i Østfold mener derfor at fokuset fremover bør ligge på kjente forekomster på land fremfor å åpne opp for gruvedrift på havbunnen som potensielt kan ha dramatiske konsekvenser for miljø, dyremangfold og klima.

For et nytt mineraleventyr kan ikke og skal ikke gå på bekostning av naturen og miljøet. Derfor er AUF i Østfold svært kritisk til å gå videre med planene om gruvedrift på havbunnen før vi har tilstrekkelig kunnskap om konsekvenser om alt fra tekniske løsninger til konsekvenser for miljø og dyreliv på havbunnen.

AUF vil:

- Norge skal primært satse på utvinning av mineraler på land.
- At Norge skal innføre moratorium på utvinning av havbunnsmineraler til man har mer kunnskap om konsekvensene av gruvedrift på havbunnen.
- Mineraler og metaller som trengs i den grønne omstillingen må primært hentes gjennom sirkulær økonomiske løsninger hvor redusert forbruk, nye teknologier og gjenbruk er sentrale elementer.

Varmepumper - en magisk løsning

Oppvarming av bygninger og hjem utgjør en stor del av energibruken vår. Norge er et kaldt land med vintre som går ned til frysende temperaturer, så vi har flere metoder på å varme opp husene våre. Akkurat nå er den vanligste metoden å varme opp hus en ovn eller varmekabler. Disse bruker utrolig mye energi. Opp mot 4% av Norges utslipp kommer fra oppvarming av husstander. I disse tider, med høye strøm- og bensinpriser er det mange som sliter å betale for å varme opp huset sitt. Slik en situasjon kan føre til at folk må lide gjennom vinteren med kalde hus. Dette kan vi ikke tolerere.

Heldigvis finnes det en løsning som slår begge fluene med en smekk: varmepumper. Varmepumper, som navnet foreslår, pumper inn varm luft fra utsiden for å varme bygningen. I forhold til vanlig ventilasjonsanlegg bruker varmepumper markant mindre energi, samt som at den er mer effektiv på å varme opp hus når det er kaldt ute. Med varmepumper kan du holde flere hus varme i den kalde vinteren med en brøkdel av energibruken og kostnaden til alternativene.

Enova ble etablert i 2001 for å støtte utvikling av fornybar energi over hele landet. Foretaket har hatt en enorm suksess i å fremme solenergi i norske hjem og bedrifter, og hjelper dem med å lage sin egen, rene energi. I statsbudsjettet til 2023 har Enova fått 500 millioner mer i bevilgninger fra regjeringen. Nå som vi står overfor høye

strømpriser og trang økonomi bør vi gi mye av denne støtten til varmepumper, slik at kostnaden for å kjøpe varmepumper ikke blir høyere enn hva den sparer av oppvarmingskostnader. Løsningen for klimaet trengs ikke å skje ute i store gater og i fabrikker - den kan også skje i våre egne hjem.

AUF vil:

- At Enova skal utvide støtte til bygninger for å installere varmepumper.
- At offentlige bygninger skal fokusere på å installere varmepumper som første klimatiltak.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for klimaprogrammet

Forslag 23

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Landbruk, mat og dyr

Drift er viktigere enn arv av gård.

Odelsretten er ikke rettferdig, at gården skal gå i arv er kanskje riktig, men at gården blir brukt riktig er viktig, og dette er ikke alltid første odel som kan gjøre den jobben. Så når aalders rekka kommer for drift av gården mister vi gode bønder da og gode bondegårder.

For gårds områder er mye vært og en stadig økende trend er at man selger av land og skog området sitt eller leier det ut istedenfor å drifte det, dette er ikke fordi en mangel på folk som vil bli bonner dette er fordi folk vil ha penger og de områdene er svært mye vært. Og på grunn av denne verdien kan man gi en liste av historier som går at første odell har solgt av området og vil ikke drive drift av gården, men andre eller tredje odel skulle ønske de drev gård.

Selvfølgelig er det første odler som vil drive gård, men det er langt fra alle og en god del av de som ikke vil er med på å ødelegge norsk landbruk.

AUF vil:

- Utrede å sette krav for drift for odels unger.

Dyrevelferd

I nyhetene det siste året har man hørt fra veterinærer i mattilsynet som rapporterer om en massiv underfinansiering. På fem år har tilsyn av dyrevelferd gått fra 9439 til 2840 ifølge Nationen. Årsaken er neppe at det forekommer færre lovbrudd.

Veterinærer og inspektører varslers om at ikke engang bekymringsmeldinger om dyr som dør i egen avføring blir fulgt opp. Situasjonen er verken bra for bøndene eller dyrene.

Vår nye regjering økte for første gang på flere år midlene til mattilsynet. Samtidig kuttet Solberg-regjering budsjettene i Mattilsynet med om lag 0.6 prosent hvert år

gjennom deres regjeringsperiode, med dere famøse ostehøvel. Det tilsvarer rundt 60 millioner kroner. Derfor trenger mattilsynet et enda større løft.

AUF vil:

- Arbeide for å øke midlene til mattilsynet, eventuelt øremerket dyrevelferd og tilsyn.

Forbud mot hvalfangst

Norge idag er et av de få landene som fortsatt fanger hval. Vi fanger rundt 500-600 hvaler hvert år. Norge er det landet som tar livet av flest hvaler årlig. Hvalene blir skutt med granatharpun fra båter. Dette bidrar til at hvalene lider for døden, det er stor fare for skadeskyting og kan forårsake indre blødninger hos dyret. Selv om vi tar livet av flere hundre hvaler hvert år så gir det bare en inntekt på 20 millioner kroner, dette er sesongarbeid hvor arbeiderne har annen jobb utenom hvalfangst-sesongen. Gjennom hvalfangst er Norge en stor bidragsyter til dyremishandling.

AUF vil:

- Utrede forbud mot hvalfangst i Norge

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 24

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Likestilling og inkludering

Feministruss

Russetiden skal være en tid for feiring. En tid for fester, vennskap og god stemning, en tid der alle skal ha det bra. Påmeldingsskjemaer for rulling og ungdommer som blir utelatt fordi de ikke er "pene" nok til å komme inn på bussen, sanger som nærmest oppfordrer til å ha et kjipt kvinnesyn, og historie på historie om folk som blir utsatt for seksuell trakassering og overgrep, står i veien for det. Trange roller for kjønn, seksualitet og utseende, samt et overdrevent fokus på kropp i russetiden, står i veien for det.

Feministruss er en kampanje startet av Rød Ungdom for å sette lys på urettferdigheten russetiden bærer med seg. Kampanjen jobber for å fremme inkludering og mangfold inn i russetiden. Sosialistisk Ungdom, Grønn Ungdom, Kvinnefronten, KrFU og Spire har allerede tilsluttet seg kampanjen, og det er på høy tid at også AUF, som selv kaller seg for en feministisk organisasjon, gjør dette!

AUF vil:

- At AUF skal tilslutte seg kampanjen Feministruss.

Fokus på elevers hemninger

I dagens samfunn har alle sine vansker, for minst 10% av Norges bar er dette synshemninger. For grunnskoleelever er den eneste synstesten de får rett før første klasse, etter det er det ikke noe obligatorisk. Synshemninger kan være vannsklige å oppdage i barn og kan utvikles over tid. Etter at barnet er 14 år er det en rekke synshemninger som ikke kan fikset E:G Lazy eye. Disse hemningene kan føre til en rekke vanskeligheter, som skrive og lesevansker. I stedet for å se inn i elevens vansker sendes de bort fra klassen på lese og skrivekurs.

Mange av våre europeiske naboer praktiserer en modell der barn opp til 15 år er på synstester hvert 2 år. Dette systemet fanger opp elever, å sikrer at de får hjelp. Norge som et av verdens beste land å bo i, må innføre en lignende modell. Et system der elever på grunnskolen kan dra til optiker å få en synstest hvert 2. år, et

system finansiert av velferdsstaten, som skal sikre like muligheter for alle elever. For mange elever blir ikke hemningene oppdaget, da lærerne ikke har den korrekte kompetansen for å oppdage vanskene. Elever blir heller sendt til lese og skrivekurs, i stedet for en spesialist. I den norske skolen skal alle få den hjelpen de trenger, noe man ikke gjør i dag. Norge trenger en politikk som sikrer at elever får hjelpen de trenger, samt hjelp til å oppdage vanskeligheter de har i hverdagen. Om det er ADHD, ADD, dyslexia, hørsel eller syn så skal eleven få hjelp. Dersom vi skolerer lærere til å se tegn på vanlige hemninger, samt konstruerer en norm å henvise elever til spesialister slik at de får den riktige tilretteleggingen de trenger.

AUF vil:

- innføre synstester for alle elever i grunnskolen vært 2. år
- Skolere lærere i å oppdage hemninger elever kan ha
- Sikre at alle elever mottar den riktige hjelpen i en så tidlig alder som mulig,
- Skolen skal aktivt henvende elever til spesialister.
- Alle øvrige punkter skal finansieres av velferdsstaten

La menn som har sex med menn gi blod

Som hovedregel kan ikke kronisk syke, de med kreft, folk med faste medisiner, og folk som er i store fare for hiv eller hepatitt, gi blod. Under det siste punktet ligger sprøytenarkoman, prostituerte og menn som har sex med menn.

Det er forståelig å ville unngå disse og andre blod sykdommene. Det er derfor de er en generelt regel at du midlertidig ikke kan gi blod når du bytter seksuell partner. Hvorfor er da dette ikke nok for menn som ligger med menn. Hvorfor skal de ha ikke ha en mulighet til å hjelpe med å gi blod noe vi absolutt trenger at folk gjør.

AUF vil:

- Fjerne at menn som har sex med menn ikke kan gi blod.

Sosialdemokratiet som en ledende likestillings- og inkluderingsbevegelse!

Arbeiderbevegelsen og likestillingskampen i Norge har alltid hengt tett sammen. Gjennom historien har Arbeiderpartiet gjennomført store likestillings reformer som

har vært viktig i vår tid. Likevel er det viktig å ikke hvile i likestillingspolitikken, men fortsette å utvikle denne.

Bryte ned barrierer for kvinners deltakelse i samfunnet

Norge regnes som et av verdens mest likestilte land, men fremdeles er det store forskjeller mellom kjønnene når det gjelder arbeid, lønn, pensjon og helsepolitikk. Arbeiderpartiets mål er et feministisk arbeidsliv hvor alle kjønn har like muligheter. I dag ser vi at kvinner opplever noen særskilte utfordringer og barrierer i arbeidslivet. Mange forteller om at arbeidsgiver ikke tilrettelegger for deres livssituasjon, vi er fortsatt ikke i mål med likelønn og det norske arbeidslivet er et av Europas mest kjønnsdelte. Det er gjennom en aktiv feministisk politikk vi når de likestillingsmålene vi setter oss.

Kontantstøtten er en usolidarisk ordning som ekskluderer mange kvinner fra arbeidslivet. Særlig rammer det minoritetskvinner. Kontantstøtten bidrar også til å svekke integreringen gjennom at barn mister mulighet til sosialisering i barnehagen og at foreldrene mister en viktig fellesskapsarena i arbeidslivet. Arbeiderpartiet stiller seg kritisk til slike ordninger, og ønsker heller at fellesskapets penger skal brukes på integrering, billigere barnehagen og deltakelse på arbeidsplassen.

Kvinnehelse er noe som har vært aktivt underprioritert gjennom flere år. Dette er med på å svekke likeverdigheten i helsevesenet, og skape stigma knyttet til kvinners helse. Arbeiderpartiet ønsker å skape åpenhet rundt kvinnehelse, det gjøres gjennom en styrking av tilbudet og mer kunnskap i helsevesenet.

AUF vil:

- At arbeidsgivere forpliktes å tilby tilpasset arbeidstøy for alle kjønn, samt gravide, i de arbeidssituasjoner der det kreves.
- At staten oppretter en incentiv- og støtteordning for bedrifter med likelønnsnett.
- Fjerne kontantstøtten.
- At rådgivere på ungdomsskoler og videregående oppfordrer der det er mulig til å velge utdanningsvalg som bryter med normene i samfunnet
- Øke lønnen i kvinnedominerte yrker i offentlig sektor.

- Gjøre sanitetsprodukter, prevensjonsmidler og nødprevensjon gratis
- Bevilge mer penger til forskning på kvinnehelse, særlig til å forske kjønn spesifikt på ulike symptomer og behandlinger
- Når man skal gjennomføre befolkningsundersøkelser og statistikker over helseutfordringer i befolkningen må disse fange opp kjønnsforskjeller
- Opprette egne fagområder for kvinners helse ved de medisinske fakulteten

Antirasisme

Sentralt i sosialdemokratiets politikk, står forståelsen av at alle mennesker er like mye verdt. Alle mennesker er født med det samme ukrenkelige menneskeverdet, og skal ha rett på de samme mulighetene til å bli den beste utgaven av seg selv, skape seg et godt liv og leve i frihet. Dessverre vet vi at altfor mange mennesker opplever direkte eller indirekte ufrihet som følge av rasisme, diskriminering og hat.

For Arbeiderpartiet er det sentralt at folk får et trygt møte med velferdsstaten og offentlige institusjoner, derfor må det settes inn flere tiltak når det kommer til motvirking av strukturell rasisme.

AUF vil:

- Forske mer på rasisme og hvordan det rammer folk i Norge
- At regjeringens handlingsplan skal være konkret og følges opp med tilstrekkelig finansiering
- Sørge for at ansatte i oppvekstsektoren og andre velferdsyrker får tilstrekkelig med kunnskap til å avdekke, håndtere og forebygge rasisme
- Undersøke hvorvidt våre offentlige institusjoner driver med etniske profilering
- Gå inn for prøveprosjekt med kvitteringsordning i flere byer
- Styrke organisasjonene på antidiskrimineringsfeltet
- Opprette et eget ressurscenter for mennesker som har vært utsatt for rasisme
- Innføre flere prøveprosjekter med anonyme jobbsøknader

Skeive/trans

I dag lever alt for mange mennesker i ufrihet og blir begrenset av kulturer og strukturer. Skeive personer blir oftere utsatt for vold og diskriminering, og i noen land

er deres legning kriminalisert. Transpersoner er en av de gruppene i samfunnet som opplever mest urettferdighet på kroppen.

Det er forsket svært lite på skeives levekår i Norge, men vi vet at på noen områder er det drastisk dårligere enn i majoritetsbefolkningen. Derfor er det viktig at det offentlige aktivt tilrettelegger for holdningsskapende arbeid rettet mot skeive. Dette arbeidet må være på tvers av alle sektorer, konkret og finansiert.

I Norge i dag er det mangel på kunnskap og tilbud om og for transpersoner. For AUF er det viktig at alle skal være trygge og få de medisinske tilbudene de trenger. Spesielt i distriktene er det lite tilgang til ressurser, det må endres, og alle må ha et tilbud ved sitt helseforetak.

Det finnes lite forskning på kjønnsinkongruens og overlapp til andre psykiske lidelser, som gir både pasienter og helsepersonell mindre sikkerhet i diagnosene de setter. Det er i dag ikke nok kunnskap om årsakene til kjønnsinkongruens, og AUF ønsker at det satses på mer forskning på feltet.

AUF vil:

- At alle norske kommuner innfører egne handlingsplaner med konkrete tiltak for å bedre skeives levekår
- At ansatte i offentlige institusjoner for tilbud om et opplæringstilbud tilnærmet rosa kompetanse
- At det jevnlig gjennomføres levekårsundersøkelser for skeive, særlig transpersoner
- Ha en seksualitetsundervisning som vektlegger grensesetting, kjønns- og legningsmangfold og følelser fra tidlig på barneskolen
- Opprette flere helsestasjoner som jobber spesifikt med mennesker som jobber med folk som bryter med kjønns- og legningsnormer i regionene
- At det skal være minst et sykehus med behandling for folk med kjønnsinkongruens i alle regions helseforetak
- At hormonbehandling av mennesker med kjønnsinkongruens bør være et tilbud i alle helseregioner eller helseforetak.

- At rikshospitalet sitt 'monopol' på behandling av pasienter med kjønnsinkongruens skal fjernes.
- Bevilge penger til forskning på overlapp mellom kjønnsinkongruens og andre psykiske lidelser, for å unngå feilbehandling.
- Starte forskningsprosjekter på behandling av ikke-binære, for å sikre et likeverdig tilbud til alle som sliter med kjønnsinkongruens.

CRPD inn i norsk lov

Arbeiderpartiet ser med stor bekymring på at mennesker med funksjonsnedsettelse har utfordringer med å gjennomføre utdanning, noen faller ut for arbeidslivet, og noen møter hindringer for deltakelse i kultur- og idrettsliv. Det er også svært mange mennesker som opplever diskriminering i hverdagen, og manglende fremkommelighet i hverdagen. Derfor må arbeidet med universell utfordring prioriteres høyt.

Mennesker med funksjonsnedsettelse er underrepresentert i alle våre demokratiske organ. Samtidig er de blant dem som påvirkes mest av hvordan samfunnet vårt utformes.

I 2013 forpliktet Norge seg til CRPD-konvensjonen. Nå mener Arbeiderpartiet at det er på tide at den innlemmes i norsk lov, herunder menneskerettighetslovgivningen. Det er et nødvendig steg for å sikre universell deltakelse og like muligheter for alle.

AUF vil:

- Inkorporere CRPD i norsk lov, herunder menneskerettighetslovgivningen

Æresvold og negativ sosial kontroll

Negativ sosial kontroll handler om når personer, kulturer eller strukturer begrenser andres liv, selvstendige valg eller fremtidsmuligheter. Negativ sosial kontroll finnes i de fleste miljøer, og på tvers av religioner. Uavhengig av om det er i deler av muslimske trossamfunn eller kristne samfunn, så kan ikke slike begrensninger aksepteres. Et samfunn med like muligheter for alle er et samfunn hvor alle kan leve i trygghet, fri for vold og sosial kontroll på bakgrunn av kjønnsidentitet eller legning.

På samme måte ønsker AUF å ta et oppgjør med æresrelaterte vold, og drap. Vold eller drap, som er utløst av familier eller grupper, for å ivareta eller gjenopprette ære og anseelse er en stor utfordring i deler av samfunnet, og noe som ikke kan aksepteres.

Selv om tvangsekteskap, og kjønnslemlestelse er ulovlig i Norge, ser vi fortsatt at det skjer i våre fellesskap. Dette bryter med internasjonale konvensjoner, og er en alvorlig frihetsberøvelse. Tvangsekteskap er en form for vold i nære relasjoner, og press fra omgivelsene rundt seg, kan i praksis begrense muligheter til skilsmisse og ekteskapsbrudd. Kjønnslemlestelser kan føre til flere alvorlige sykdommer, og kan ha langvarige psykiske konsekvenser.

Respekten for kulturelle og religiøse tradisjoner slutter der forfølgelsen av enkeltindivider begynner. Friheten til å leve livet slik man vil, velge partneren man vil, og ikke oppleve strukturer og barrierer som holder deg tilbake, er grunnleggende for oss alle. Det er velferdsstaten og hjelpeapparatet, i samarbeid med politiet, som har ansvar for dette. Likevel ser vi at mange ikke har positive opplevelser, eller blir møtt med forståelse av disse instansene. Og politiet har ikke kapasitet eller ressurser til å følge opp dette.

AUF vil:

- At alle fylker skal ha tverrfaglige, og fullfinansierte team hvor samtlige teammedlemmer har minoritetskompetanse innenfor deres fagfelt. Dette teamet skal være tilgjengelig for alle kommuner internt i fylket
- Bevilge mer penger til politiets arbeid med etterforskning, og oppfølging, av mennesker som blir utsatt for negativ sosial kontroll, tvangsekteskap eller æresrelatert vold.
- At tjenester som velferdsstaten leverer skal ha tilstrekkelig med minoritetskompetanse.
- At alle landets kommuner har aktive handlingsplaner mot vold i nære relasjoner med rapporteringsplikt for oppfølging.
- Bevilge mer penger til lavterskeltiltak og hjelpetelefoner, f.eks. Røde kors, som jobber med negativ sosial kontroll.

- At Bufdir sitt kompetanseteam skal få mer penger til å drive oppsøkende arbeid.
- Gjennomgå håndhevelsen og praksis i arbeidet mot tvangsekteskap og barneforlovelser slik at det bedre fungerer etter hensikt.
- Erstatte treårsregelen med et system som sikrer at ektefellen kan skille seg fra partneren sin ved vold og misbruk, og likevel kunne ha opphold i Norge.
- At Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot omskjæring av jenter, samt sikre at alle som har opplevd det får

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for likestillingsprogrammet

Forslag 25

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Skatt

Skatt- finansiering av velferdsstaten.

Økende økonomisk ulikhet svekker det norske samfunnet på mange områder. Evig formuesakkumulering svekker befolkningas kjøpekraft, gjør økonomien mer avhengig av enkeltpersoner og svekker fleksibiliteten i den norske økonomien. I altfor lang tid har enorme oppkjøp i boligmarkedet presset prisene i norske byer unaturlig høyt, samtidig som det har gitt de rikeste investorene enorm avkastning til liten nytte for fellesskapet. AUF mener at smutthullene som tillater de rikeste å unngå å betale skatt til fellesskapet må tettes. De viktigste områdene å begynne med, er skatten på boliger, formue og store naturinngrep. Bruk av fellesskapets ressurser må kompenseres, innføring av grunnrentebeskatning på havbruk er et eksempel på det. Vi kan heller ikke bruke fellesskapets penger på skattefordeler til ikke-bærekraftige næringer.

AUF ser med bekymring på en trend der stadig mer av inntektene fra staten skal komme fra avgifter, mens skattene for de med mest er kuttet. Dette fører til at de med minst blir urettmessig hardt beskattet, og viser at vi trenger et mer progressivt og mindre avgiftsbasert inntektssystem.

AUF vil:

- Innføre nasjonal eiendomsskatt, der inntektene tilfaller kommunen.
- Fase inn boliggevinstbeskatning ved alle boligsalg, og i første omgang skattlegge gevinst som overstiger 10 % årlig verdiøkning.
- Innføre gevinst ved salg av alle fritidseiendommer.
- Fjerne alle skattefritak for leieinntekter i boliger der eier selv ikke bor.
- Fjerne verdsettelsesrabatten på investeringsboliger.
- Videreføre nasjonal grunnrenteskatt på havbruk, og sikre at det ikke er hull i lovgivningen som svekker effekten av beskatningen.
- Innføre en progressiv skatt på arv med et moderat bunnfradrag.
- Innføre umiddelbar skatteplikt for urealisert gevinst ved utflytting fra Norge.
- Avskaffe olje- og gassnæringas lukrative skatteregime.

- Fase ut verdsettelsesrabatten på primærbolig over tid, og begynne med boligverdi som overstiger 8 millioner kroner.
- Fase ut verdsettelsesrabatten på fritidseiendom, og begynne med eiendomsverdi som overstiger 2 millioner kroner.
- Fjerne verdsettelsesrabatten på aksjer, driftsmidler og næringseiendom.
- Øke satsen i formuesskatten, samt vurdere å innføre flere trinn.
- Øke utbytteskatten slik at marginalsatt for lønns- og kapitalinntekt er lik.
- Innføre klimabonus for bedrifter som når fastsatte klimamål.
- Utrede hvordan en frequent-flyer tax på luksusforbruk kan innføres.
- Gjeninnføre eiendomsskatt på verk og bruk.
- At økt skatt skal benyttes som verktøy til å kjøle ned økonomien, fremfor budsjett-innskrenkninger.
- Øke inntektsskatt på alle inntekter over 600000
- Øke selskapsskatten
- Fjerne kommunenes mulighet til å redusere formuesskatten.

Et Norge som spiller på lag med næringslivet

Det er bred enighet om at klimakrisen er vår tids største utfordring, og at alle må bidra. Skal vi som nasjon og klode klare å stoppe klimaendringene, må vi spille på lag med aktørene i samfunnet. Næringslivet vil spille en betydelig rolle i å redusere utslipp, samt bidra til en bedre og tryggere morgendag. Dersom vi skal løse klimakrisen, trenger vi ny teknologi og kompetanse—dette kommer ikke av seg selv. I 2024 lanserte NTNU en rapport som konkluderte med at et selskap som Nvidia aldri ville kunne eksistere i Norge, noe som tyder på at rammevilkårene her må forbedres.

Grønne subsidier.

Skatter og avgifter er viktige for å sikre inntekter til staten og finansiere vår felles velferd, men beskatning og subsidier er også kritiske for å styre atferd i befolkningen. Vi kan ikke forvente investeringer i grønne løsninger dersom disse medfører mye risiko, men vi kan gjøre dette mer attraktivt for bedrifter og personer gjennom å vurdere subsidier, for eksempel endringer i avskrivningsmodeller, skattelette eller statlige lån med lave renter, for å nevne noen eksempler. En annen side er at vi kan beskatte virksomheter som er mer klimafiendtlige.

AUF vil:

- Se på ulike subsidieløsninger som belønner grønne investeringer.
- Progressivt beskatte virksomheter som bedriver klimafiendtlig drift.

Styrking av befolkningens økonomiforståelse.

I Norge eier norske personer ca. 29 % av Oslo Børs, fordelt på ca. 10 % av befolkningen. Årsaken til dette er ikke at folk ikke vil, men at vi ikke har nok kunnskap. SIFO slapp i 2024 en rapport om ungdoms økonomikunnskaper, som illustrerte hvordan 2/3 av elever mener de ikke har fått økonomiopplæring, til tross for at det står på læreplanen. Gjennom å styrke våre barns økonomiforståelse vil vi sikre at flere nordmenn investerer, noe som vil forbedre tilgangen til kapital for norske bedrifter, gjøre markedene mer effektive, samt redusere forskjeller. Økonomisk kompetanse er også noe bedrifter ser etter, så vi må spille på lag med næringslivet for å skape kompetansen samfunnet vil trenge i fremtiden.

AUF vil:

- Styrke opplæringen i økonomi i skolen.
- Tilrettelegge skolen for å møte fremtidens utfordringer.

Styrking av de Norske grunder miljøene.

For mange oppstartsbedrifter kan det være vanskelig å konkurrere med lønn fra internasjonale aktører, på grunn av kompleksiteten rundt opsjonslønninger. Utenfor Norge er det langt mer vanlig å lønne ansatte gjennom opsjoner, men kompleksiteten i de relaterte lovene gjør dette vanskelig her. Dersom vi gjør det lettere for bedrifter å lønne via opsjoner, vil vi lette kapitalbindingen i oppstartsbedrifter, samt gjøre det lettere å tiltrekke kompetanse.

AUF vil:

- Redusere kompleksiteten i lovverket knyttet til opsjoner.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 26

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Skolepolitikk

Eksamen

Eksamen på VGS og ungdomsskole i dag er kritikkverdige, og det bør være en kontinuerlig diskusjon på hvordan man kan jevne ut vurderingsmetodikken. En dårlig dag eller en sur sensor kan potensielt være katastrofalt for fremtidsmuligheter. Det er også uheldig at det er så store forskjeller mellom elevers prestasjon i forskjellige fag, noe som legger til et større "flaksmoment". Eksamen er i dag sammen med standpunkt karakterer løsningen som benyttes, men den er stadig under berettiget kritikk.

Det er allikevel også store problemer med alternativer til eksamen slik som mappevurdering da stoltenbergutvalget viste at det kan øke kjønnsforskjellen i skolen. AUF i Østfold mener at man bør vurdere og aktivt lete etter alternative vurderingsmetoder i stedet for dagens eksamensløsning. Som en midlertidig løsning kan man innføre en ordning der elever kan velge om de ønsker eksamen i samfunnsfaglig eller realfaglig retning og hvorvidt den er muntlig eller skriftlig. Dette vil kunne skape en balanse mellom vurderingsbehovet samtidig som det reduserer det pure hellet som i altfor stor grad er til stede.

AUF vil:

- La eleven velge om de skal trekkes i samfunnsfaglig eller realfaglig retning, samt vurdere om det også skal velges i muntlig og skriftlig.
- Utrede varianter for yrkesfaglig retning
- Vurdere alternative vurderingsformer til dagens eksamenssystem med fokus på kjønnsforskjellene i skolen

Er fremmedspråk et nødvendig fag?

Per dags dato er det obligatorisk å ha et fremmedspråk for å oppnå generell studiekompetanse. Dette betyr at man må minst ha 3 år med språk for å kunne komme på drømmestudiet sitt.

AUF i Østfold mener at denne ordningen er utdatert og hører hjemme i en tid der Google translate ikke eksisterte. Skal en 18 åring som får 6 i både kjemi og økonomi bli stoppet for å komme inn på sin ønskede studie fordi han ikke knakk koden for å mestre spansk?

Det er heller ikke garantert at det språket man er mest motivert for å lære blir tilbudt på sin nærscole, derfor er det et dårlig opplegg i utgangspunktet.

Det ser egentlig ut som om vi beholder det obligatoriske fremmedspråket fordi man ikke har noen andre fag å sette inn i elevenes læreplan. Men tro oss elever, vi har mange fag på timeplanen, og et fag mindre hadde lettet våre byrder slik at vi kunne hatt et større fokus på de viktige fagene.

AUF i Østfold vil heller sidestille fremmedspråk med andre programfag som elever velger av egen vilje og ikke blir tvunget til å ta.

AUF vil:

- Fjerne kravet om at fremmedspråk skal være obligatorisk for å få generell studiekompetanse
- Gjøre fremmedspråk til valgfrie programfag
- Likestille fremmedspråk med andre programfag

Fraværsgrensa

I skoleåret 2016/17 ble fraværsgrensa innført som et tiltak for å stoppe skulking og høyt fravær i videregående skole. I seg selv ingen dum idè, men en forhastet løsning på et veldig stort problem.

For elever som møter opp på skolen uansett, er ikke fraværsgrensen et problem. Den er derimot et stort problem for unge som ikke har mulighet til å møte hver dag. Elever som sliter med kronisk sykdom, eller som har behov for fravær av andre grunner, har ofte vanskelig for å få det gyldig. På barneskolen, ungdomsskolen og i arbeidslivet kan du benytte deg av en egenmelding som gir deg et visst antall dager borte i året. På videregående derimot, har ikke staten den tilliten til oss.

I tillegg er fraværsgrensa bygget opp på en urettferdig måte. Man kan for eksempel ha ti dager fri for grunner som politiske arrangementer, men samtidig oppfordres vi til å ta del i samfunnsdebatten. Det kan kreve mer enn ti dager i året. Man kan ikke fjerne timefravær fra vitnemålet, noe som gjør det bedre å være hjemme en hel dag, istedenfor kun den timen du faktisk trenger å være borte.

AUF vil:

- Fjerne dagens fraværsgrense.
- Stryke alt politisk fravær fra vitnemålet, uavhengig av hvordan fraværsgrensa ser ut.
- Åpne for fjerning av timefravær.
- Innføre et nytt fraværssystem som setter eleven i fokus.
- Tilrettelegge for elever som sliter med å komme på skolen.
- Utrede i hvilken grad fraværsgrensa faktisk fungerer.
- Ved 10% fravær i et fag skal faglærer oppsøke eleven med intensjon om å gjøre skolehverdagen enklere i hvert enkelt fag.
- At elever skal kunne dokumentere 3 dager fravær gjennom egenmelding, og at fravær deretter skal dokumenteres av fastlege eller helse sykepleier ved hver enkelt skole.
- At fylkeskommunen skal søke staten om et prøveprosjekt hvor man erstatter dagens fraværsgrense med en mer rettferdig, mindre rigid ordning.

Gratis skolemat på 5-10 trinn

Barn og unge får ikke tid på morgen til å lage skolemat, og har ofte ikke med nok. Når barn går over til 5. klasse har de ikke tilregnelighet på kjøkken, dermed har de ikke en sikker mulighet på mat og øker sjansen for at de blir ukonsentrerte i timen. Østfold er det fylket som har 1 av 5 barn som vokser opp i fattigdom, som betyr at ikke alle har mulighet til å ha med lunsj. Gratis skolemat sikrer en mer rettferdig skolehverdag for alle barn og ungdommer.

AUF vil:

- Innføre gratis skolelunsj for 5.-10. trinn

Kurs i å skrive jobbsøknad

Hva er det arbeidsgiver egentlig søker etter i en jobbsøknad? Hva skriver man i en? Hvordan skriver man en? Dette er spørsmål som mange unge sitter med, da de gang på gang får avslag fra alle jobbene de søker på. I mange tilfeller kommer avslaget av at søknaden ikke er god nok. På skolen i dag lærer du bare nødvendige ting, slik som å skrive jobbsøknad, dersom du er heldig og får riktig lærer. Jobb er viktig i alle aldre, både for erfaring og personlig økonomi, og veien til arbeid starter med en søknad. Derfor bør alle ungdom gå gjennom det samme obligatoriske kurset i hvordan man skriver en god jobbsøknad.

AUF vil:

- At det skal innføres obligatoriske kurs i å skrive jobbsøknad og CV i grunnskolen

Mer støtte til de mer lærevansker

Hvis man har lærevansker i dag må man bruke mer penger enn vanlig for noe man ikke kan noe for. Når man søker støtte fra NAV, dekker det langt ifra nok til alt man trenger av hjelpemidler på skolen.

Fredrikstad AUF mener at de med lærevansker skal få mer penger når de skal søke hos NAV. Grunnen til dette er at pengene man får fra NAV nå, ikke er nok til noe av det man trenger støtte til. Dette fører til at man må bruke mer penger enn andre på skolegangen.

Derfor ønsker Fredrikstad AUF å sørge for at alle med lærevansker får mer støtte fra NAV, slik at man ikke trenger å bruke penger fra egen lommebok.

AUF vil:

- Gi mer støtte til de med lærevansker via NAV.

Mobbing i skolen

En undersøkelse av NTNU i 2023 viser at rundt 58 000 barn opplever mobbing. Norske skoler gjemmer seg bak anti-mobbe kampanjer som ikke fungerer. Mobbing påvirker psyken mer enn skolene vil anerkjenne, og skolens psykiske helsetilbud er

for dårlig. Lærere er for dårlig forberedte til å håndtere mobbing i friminutt og i skoletimene. Skolene snur ryggen til i stedet for å gripe mobbeproblemet ved rota. Det må skapes tryggere rammer i skolehverdagen og konsekvensene for mobbing må bli større.

Nye stoler på skolene i Norge

Norges utdanningssystem er hjørnesteinen i utviklingen av fremtiden. For å sikre at våre elever får en effektiv og inkluderende læringsopplevelse, er det nødvendig å sikre et godt skolemiljø. Mange elever opplever ubehag på grunn av ukomfortable stoler, spesielt i tilfeller der fokusutfordringer som ADHD er til stede. Dette skaper unødvendige hindringer for læring og trivsel. Derfor foreslår vi en økning i investeringene til skolene for å forbedre møbleringen, spesielt med tanke på å erstatte ukomfortable stoler med mer ergonomiske alternativer. Dette vil ikke bare skape et bedre fysisk miljø, men også bidra til å redusere distraksjoner og fremme en mer effektiv læringsopplevelse for alle elever.

Derfor mener AUF at:

- Det skal gis økt finansiering av skolebygg, herunder skolemøbler med et spesielt fokus rettet mot anskaffelse av ergonomisk utstyr.
- Det skal i større grad tilpasses for individuelle behov.
- Det skal gjennomføres evalueringer av læringsmiljøet.

Oppfølging av undervisningskvalitet

Lærere på skolen har som regel fri flyt på skolen og kan gjøre litt som de vil. Det er de som styrer leksene du får, de som bestemmer regler i klasserommet og det er de som velger hva du lærer om i klasserommet. Noen lærere på norske skoler passer seg ikke til å være lærere og velger å dele sine problematiske meninger som Pro-Russland meninger, hatefulle meninger om kvinner og religion.

AUF vil:

- At skoler skal ha bedre oppfølging på hva som skjer i klasserommene.

Opprette flere alternative skole-arenaer i det offentlige

Alle barn i Norge har rett til skolegang, mestring og livsmestring. Flere alternative skole-arenaer er viktig for at dette skal gå, ved at barn og unge med spesielle behov har en 100% tilrettelagt opplæring bidrar dette til at mestrer de hverdagslige tingene, lærer og opplever mestring i hverdagen. Ifølge opplæringsloven § 8-1 gir det elever rett til å gå på nærskolen, og rett på spesialundervisning der det trengs. I dagens skole er fellesskolen såpass belastet og de med spesielle behov ikke får dekket behovet deres, og hva de skal lære. Ved å opprette flere alternative skole-arenaer vil barn og unge med spesielle behov få 100% tilrettelagt opplæring, oppleve livsmestring og få den støtten de trenger. Dette er ikke gjennomførbart på fellesskolen.

AUF vil:

- Opprette flere alternative skole-arenaer i det offentlige
- Opprette flere avdelinger på nærskoler for barn med særskilte behov.

Tidligere informasjon om studieretninger

Å velge studieretning er en av de viktigste avgjørelsene man gjør i løpet av livet. Siden det er et så viktig valg, må man også sørge for god informasjon, som bør starte veldig tidlig, ettersom mange har bestemt seg allerede i løpet av ungdomsårene. Samtidig så ønsker AUF i Østfold at det skal være mye større overlapp mellom utdanningsløpene slik at man skal ha flest mulig muligheter til å bytte og gå andre løp på vei til samme utdanning.

På ungdomsskolen får man beskjed om at når man skal velge studieretning så skal man bestemme etter hvilke interesser man har, men ofte er det ikke slik det praktiseres. Det er et stort problem at yrkesfag blir fremstilt som et alternativ for de med lavere karakterer, og det må gjøres et stort arbeid i rådgivningen med yrkesfagsløft som mål.

Videre er det for lite fokus på at man ikke bare skal utdanne seg, men utdanne seg i noe som fører til en jobb man selv er fornøyd med, og som det er reelt behov for. For å sikre tette bånd mellom rådgivning og arbeidsliv må fylkeskommunen samarbeide med næringslivet slik at elever får erfaring fra arbeidslivet.

AUF vil:

- At elever på videregående og ungdomsskole skal få kontinuerlig rådgivning om studie og fagvalg, med et fokus på å styrke yrkesfag og yrkesrettede utdannelser.
- At det skal være et samarbeid mellom skolen og næringslivet for å opplyse om studievalg
- At det å søke yrkesfag og fagskole skal få en større plass i opplæringen og at yrkesfagene skal få økt status blant rådgivere og elever i ungdomsskolen
- At skolene skal i samarbeid med næringslivet tilrettelegge for besøk av bedrifter og andre utdanningsinstitusjoner som elevene kan delta på dersom det er av interesse.
- At rådgivning også skal innebære informasjon om student/lærlinglivet.

Tilrettelegging for elever med spesielle behov

Frafallet fra videregående skole har vært stabilt de siste årene og er på cirka 30 prosent. 30 prosent er altfor mye. Ungdommer som er i ferd med å falle ut av utdanning på grunn av ulike årsaker, som f.eks. dysleksi, lærevansker, konsentrasjonsvansker, ADHD, psykiske lidelser, mentale helseproblemer osv, får ikke den oppfølgingen de trenger og har krav på.

Tilpasset opplæring er all annen undervisning som avviker fra den ordinære. Å tilpasse opplæringen betyr altså å tilrettelegge med varierte vurderingsformer, læringsressurser, læringsarenaer og læringsaktiviteter slik at alle får tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Utdanning er veien til frihet, og det er grunnleggende urettferdig at den ikke er tilpasset hver enkelt elev. Ingen er like, og vi er derfor nødt til å begynne å se på nye løsninger for at alle som ønsker, men i dag ikke klarer å fullføre skolegangen sin, skal få mulighet til det.

AUF vil:

- Innføre et tilbud om styrkingsgrupper i matte (1P og 2P) for elever som er i ferd med å falle ut.

- At man skal få nødvendig hjelp til utfylling av dokumenter og rettighetsopplysninger ved begynt skolegang.
- Raskere og bedre tilgjengelighet til nettbøker/lydbøker, LingDys, Textpilot, CD-ord og talesyntese.
- At det dannes en felles forståelse av tilpasset opplæring, samt opplæring i å tilrettelegge og sette lys på enkeltindividets behov.
- At det skal tilbys datahjelpemidler som fungerer for elever med spesielle behov.

Sentralstyre innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for skoleprogrammet

Forslag 27

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Studentpolitikk

Bolig og økonomi

AUF i Østfold mener at alle studenter skal ha muligheten til å studere på heltid. Det er ikke realiteten i dag. Mange studenter er avhengig av en inntekt i tillegg til studielånet. Dette gjør at studenters økonomiske situasjon kan være til hinder for utdanningen. Dermed oppfylles ikke prinsippet om like rettigheter til utdanning for alle studenter i Norge. Store deler av studenters utgifter går til bolig og kollektivtransport.

Gjennom pandemien fikk mange studenter store økonomiske utfordringer. Siden mange studenter må ha en jobb i tillegg til studiene er det viktig at en student som også er en arbeidstaker får de samme rettighetene som andre arbeidstakere ved oppsigelser eller permittering.

Mange steder er boligsituasjonen for studenter uholdbar og markedet svært presset. Dette gjør at mange studenter sliter med å finne et sted å bo, og noen må i verste fall takke nei til studieplass fordi de ikke finner tak over hodet. Flere boliger er en nøkkel for sikre at unge får muligheten til å studere. Utbygging av studentboliger vil samtidig ha en positiv påvirkning på leiemarkedet generelt ettersom presset på det private utleiemarkedet blir mindre når studentene får et tilpasset tilbud. Innkjøp av halvårskort på kollektivreiser utgjør et betydelig innhogg i studenters økonomi. Derfor er det nødvendig at det sees på rabattordningene for studenter, men også billettsystemet slik at det i større grad ivaretar studentenes økonomiske situasjon.

AUF vil:

- At studenter skal kunne være fulltidsstudenter ved å gradvis øke studiestøtten til 2 G.
- Sikre utbygging av studentboliger med mål 5 000 bygde boliger nasjonalt i året
- At en student som også er en arbeidstaker får de samme rettighetene som andre arbeidstakere ved oppsigelser eller permittering.

- At studentsamskipnadene gis insentiver til mer vedlikehold av eldre studentboliger.
- At alle kommuner skal ha et alternativt botilbud til studenter som står uten bolig ved studiestart frem til studentene finner bolig, etter modell fra blant annet Trondheim kommune.
- Evaluere konverteringsordningen for studiestøtte som ble innført av Solberg-regjeringen.
- Ha større rabatt for studenter på kollektivreiser og at billettsystemet ivaretar studenters pressede økonomi.

Digital undervisning

Gjennom pandemien er det høstet mange erfaringer med digital undervisning. Vi ser ulike fremgangsmåter fra foreleser til foreleser og studiested til studiested. Det finnes studenter som har håndtert den digitale hverdagen og det finnes de som trives bedre i en forelesningssal.

På samme tid ser vi at digital undervisning har store potensialer. Det gir mulighet for hybridløsninger, det åpner opp for å følge undervisning selv når en er syk, mindre reiser og det bærer også med seg muligheten for å i større grad tilrettelegge for studenter med lærevansker. Dette kan gjøres gjennom blant annet digitalisering av lærebøker gjennom lydopptak, bruk av programmer som gir svaksynte bedre forutsetninger gjennom forstørring av tekst, og det åpner opp for mulighet til å gi ut pensumtekster på både nynorsk og bokmål ettersom man ikke trenger å være redd for kostnader knyttet til trykking og salg av fysiske bøker.

For å finne fremtidens løsninger med digital undervisning mener Østfold AUF at det må sees på en nasjonal veileder basert på erfaringene fra pandemien som gjør at den digitale undervisningen legger til rette for at alle studenter skal ha de samme mulighetene til å lykkes.

Det er viktig å opprettholde fokus på den fysiske læringsarenaen oppmøte på campus og fysiske forelesninger gir. Studenter er avhengig av sosiale arenaer, og er avhengig av campus som et sted å sosialisere seg. Med bakgrunn i dette bør det også opprettholdes krav om at fag som kan gjennomføres fysisk også skal ha tilbud

om dette, og ikke totalt erstattes av digitalt opplegg. Den fysiske undervisningen kan ikke fullstendig erstattes med den digitale.

AUF vil:

- At alle lærebøker skal være universelt tilgjengelige.
- At alle studier skal i større grad legge til rette for at elever med hørselsvansker
- At det høstes erfaringer fra den digitale undervisningen i pandemien og at det utarbeides en nasjonal veileder for digital undervisning.
- Det skal legges til rette for større grad av digitalisering av studier
- Det skal tilrettelegges for at digitalt pensum blir tilgjengelig på både bokmål og nynorsk
- Det skal legges føringer mot å fulldigitalisere studier som kan gjennomføres fysisk for å opprettholde studenters sosiale arenaer.
- Alle undervisere, uansett fag de underviser i, må gjennom obligatorisk opplæring i IKT

Grønn akademia

Norske studenter er en del av løsningen på klimakrisa. Norske studenter og akademia må være med på det grønne skiftet og veien mot et nullutslippssamfunn. Utdanningsinstitusjonene har et særskilt ansvar for å utdanne fremtidens samfunnsborgere og gi dem nødvendig kunnskap til å løse morgendagens og nåtidens utfordringer. Norge har et moralsk ansvar. Vi har tjent oss rike på olje og gass. Nå må vi ta i bruk våre ressurser til å realisere det grønne skiftet gjennom belønning av grønn forskning, og en vridning vekk fra miljøfiendtlig forskning. Dette skal blant annet gjøres gjennom en omprioritering av forskningsmidler som i dag går til forskning som ikke er forenlig med Norges klimaforpliktelser til å sikre finansiering av grønn forskning. Det bør også her åpnes opp for at internasjonale selskaper med baser utenfor Norge får tilgang på finansiering dersom dette kan hjelpe både Norge og resten av verden gjennom det grønne skiftet.

AUF mener at:

- Det skal legges konkrete handlingsplaner for reduksjon av klimagassutslipp innen høyere utdanning med mål om klimanøytralitet i 2030.

- Det skal legges større fokus på bærekraft i norske utdanninger der det lar seg gjøre.
- Der det er mulig skal konferanser med internasjonale deltagere flyttes til digitale plattformer.
- Dersom institusjonene forvalter fond, skal disse være fossilfrie.
- Alle utdanningsinstitusjoner skal etablere godt merkede resirkuleringsstasjoner.
- I etiske retningslinjer og innkjøpsavtaler skal klima og bærekraft være en avgjørende faktor.
- Alle nybygg skal møte nullutslippsstandarden og være miljøsertifiserte etter anerkjente sertifiseringsordninger. Ved rehabilitering skal det, så langt det lar seg gjøre, pusses opp til beste miljøstandard.
- Det skal gjøres lettere for utdanningsinstitusjoner å søke om finansering til isolering av trekkfulle bygg.
- Det skal etableres nye finansieringsordninger for grønn forskning som omfavner både nasjonale bedrifter, og internasjonale bedrifter som utvikler teknologi til gunst for Norge.
- Norsk utdanningssektor skal ikke inngå avtaler med petroleumsselskaper eller andre aktører som ønsker å forske på utvidet bruk av olje og fortsatt oljeleting.

Høyere utdanning i helse landet

Samtidig som stadig flere flytter til byene, sliter flere distriktskommuner med fraflytting. For å motvirke dette må det være mulig å ta høyere utdanning i hele landet. Det er fellesskapets ansvar å sørge for at alle kan studere så nært som mulig der de bor. Særlig bør det etterstrebtes å opprette lærerstudier, sykepleiestudier og andre studier som kan ha en særegen verdi for kommune-Norge, i hele landet. For at praksis skal oppleves relevant for studievalget, er det viktig at studiestedene ligger nært der kompetansen trengs slik at den kan tilpasses og utvikles i tett samarbeid med lokalt næringsliv. Slik kan studentene få med seg nyttig erfaring fra arbeidslivet.

AUF vil:

- Sørge for at det er mulig å studere over hele landet, blant annet gjennom digitalisering og økt bruk av desentralisert utdanning.

- At det skal være studiesteder i alle deler av landet, både universiteter, høyskoler, og fagskoler.
- Sørge for at utdanninger som er viktige for velferdsstaten finnes over hele landet, og utdanningsmulighetene finnes i nærheten av der de skal jobbe.
- Sørge for at det er studiesteder nært der kompetansen trengs.
- At innenfor oppdrett, hvor kompetansen skal skapes og utvikles ved kysten, skal det forskes mer på bærekraftig utnyttelse av ressursene i havet.
- At innenfor industrien, hvor det skal være et tett samarbeid mellom næringslivet og utdanningsinstitusjonene, må det forskes på grønne løsninger og utvikling av nye grønne næringer.

Inntak til høyere utdanning

Med dagens inntaksordning på høyere utdanning kan en i teorien vente passiv i flere år for å opparbeide seg alderspoeng, slik at man kommer inn på de studiene en vil. Østfold AUF ønsker at det settes i gang et arbeid med å se på nye inntaksordninger der det spesielt sees på ordninger som kan erstatte disse med andre type poeng som vektlegger aktivitet og kompetanse. Det bør i den samme utredningen sees på erfaringer ved bruk av kjønns-poeng ved studier og hvordan studieplasser fordeles når to eller flere elever har lik poengsum på søknad til samme studie.

AUF vil:

- Utrede nye inntaksordninger til høyere utdanning, med mål om økt aktivitet og kompetanseutvikling og som ikke bare er basert på rene poengopptak.
- Se på om alderspoeng kan erstattes med mer relevante erfaringspoeng.
- Ha en større og mer aktiv bruk av kjønns-poeng i typiske kvinne- og mannsdominerte yrker
- At det ved kamp om de siste plassene til opptak til høyere utdanning skal studieplassen utdeles på tilfeldig grunnlag heller enn etter fødselsdato.

Lektor/lærer

Lærerutdanningen har vært under store forandringer de siste årene. Det er en nedgang i søkertallene til lærerutdanning, og det er et frafall av lærere i skolen som til sammen skaper en lærermangel. Lærere går inn i yrket med entusiasme og idealisme, men ut av frustrasjon over tidspress. Dette er en sammensatt, men varslet

utfordring som må tas tak i nå. Frafallet forklares spesielt med for lite tid hos elevene. Rapporteringskrav og innføring av stadig nye system tar av tiden hver lærer kan bruke i klasserommet. Det er nødvendig med bevilgninger til støttefunksjoner slik at lærerne kan bruke mest mulig tid i nærhet til elevene og med sin kjernevirksomhet. Et bedre tverrfaglig samarbeid mellom de ulike profesjonene i skolen etterspørres, samt anerkjennelse av gode relasjoner med eksterne parter som PPT, politiet, BUP. Østfold AUF vil gi lærerne mer tid med hver elev ved å øke bruken av og styrke posisjonen til miljøarbeidere i skolen.

Kravet om 4 i matematikk (P-matte) ved videregående skole er et stort hinder, som er en av hovedgrunnene til at mange ikke kan velge å utdanne seg til lærer. Kravet er lite relevant for studenter som ønsker å bli lærere innenfor fag som for eksempel norsk, historie, samfunnsfag, geografi, religion og språk. Østfold AUF vil fjerne 4-kravet i matte. For mange med fullført bachelorgrad er det ikke mulig å utdanne seg til lærer uten å ta en mastergrad. Krav om fullført master for å ta praktisk pedagogisk utdanning (PPU) kan være et hinder for å rekruttere gode lærere til skolen. Østfold AUF vil at PPU-utdanningen endres slik at studiet igjen blir tilgjengelig for søkere med fullført bachelor.

Rekrutteringen til lærerutdanningen må ivaretas slik at man får en forutsigbarhet i arbeidet med å utdanne gode lærere. Informasjon om læreryrket må gjenspeile de faktiske arbeidsbetingelsene. Østfold AUF vil prøve ut alternative opptaksformer til lærerutdanningen.

AUF vil:

- Erstatte 4-kravet i matematikk med bredere og mer treffsikre opptakskrav til lærerutdanningen.
- Ivareta læreres yrkes stolthet gjennom å gi dem mer tid til elevene.
- At PPU-utdanning gjøres tilgjengelig for studenter med fullført bachelorgrad.
- Prøve ut flere alternative opptaksformer til lærerutdanningene, som for eksempel intervju.

Opptakskrav og studieplasser profesjonsstudier

Dagens opptakssystem på profesjonsstudiene medisin og psykologi er lite hensiktsmessige med tanke på faktiske arbeidsoppgaver og egnede egenskaper relevant for profesjonene. Dagens system begrenser søkere til kun karakterbasert opptak. Profesjonsstudium i medisin og psykologi er krevende studier og opptakssystemet bør i større grad vektlegge ferdigheter, motivasjon og egnethet enn rene karakterer.

I 2019 planla Universitetet i Oslo å utføre et prøveprosjekt med alternativt opptak ved medisinstudiet, men denne planen ble ikke fullført fordi fakultetet ikke hadde et budsjett som kunne dekke det. Østfold AUF mener slike prosjekter som kan prøve ut alternative opptak med formål om å finne den beste formen for opptak må gjennomføres, Vi har legemangel i Norge, men vi utdanner alt for få leger. Dette må prioriteres høyere.

AUF vil:

- At det gjennomføres prøveprosjekt med alternativt opptak ved medisin- og psykologi profesjonsstudium med formål om å utrede den beste formen for alternativt opptak
- Øke antall studieplasser på profesjonsstudiene i medisin og psykologi i Norge
- Utrede muligheten for å opprette profesjonsstudium i medisin og psykologi ved flere universiteter, og høyskoler i Norge
- Utrede muligheten for profesjonsstudiet i juss i Trøndelag

Studenters helse

Et sunt kosthold og en aktiv livsstil er viktig for god livskvalitet og for å forebygge livsstilssykdommer. Som student står man ofte for første gang ansvarlig for sin egen helse. Å danne gode vaner som student er viktig. Mange studenter er opptatt av å trene, men for å kunne trene må tilbudet være tilgjengelig. Overfylte treningslokaler eller lange ventelister kan være demotiverende. Det er viktig at studentsamskipnadene bygger nok treningssentre, men også at kommunene i dialog med studentsamskipnadene legger til rette for gode fysiske tilbud for studentene. For ikke alle foretrekker å være fysisk aktiv på et treningssenter. Den uorganiserte

aktiviteten utendørs, men også organiserte idrettslag kan både være en sosial arena og godt for den fysiske helsen.

Undervisningen i skolen om seksuell helse kan ofte være dårlig og mangelfull. Det er derfor ekstra viktig at studenter har et godt tilbud om veiledning innenfor seksuell helse. Helsestasjon for ungdom er et godt og lavterskeltilbud for veiledning innenfor seksuell helse og burde være tilgjengelig for studenter.

I følge FHI har mer enn én av fire studenter alvorlige psykiske plager. Det er vi nødt til å gjøre noe med. Vi må bli bedre på forebygging av psykiske plager, og tilby bedre helsehjelp hvis plagene er oppstått. Studenters psykiske helse blir gjennomgående nedprioritert.

Studentskipnadenes kostnadsfrie psykiske helsetilbud har sprengt kapasitet og studentene får ikke den hjelpen de trenger. Køene er for lange, og studentøkonomien åpner ikke opp for å betale dyre dommer for privat behandling.

AUF vil:

- At studentsamskipnadene legger til rette for mer fysisk aktivitet for studentene
- At kommunene har tett dialog med studiestedene og samskipnadene om fysisk aktivitet for studenter
- Utvide helsestasjon for ungdom til å gjelde for studenter
- Satse ytterligere på forebyggende tiltak for studenters psykiske helse, blant annet arbeid mot ensomhet
- At studentsamskipnadenes psykiske helsetilbud utvides
- At kompetansen om psykisk helse på utdanningsinstitusjonene styrkes
- At det skal jobbes for at kommunene har et helsetilbud som tar høyde for antall studenter, og dermed har økt grad av helsetilbud tilgjengelig for studenter i de store studentbyene

Studenter med barn

Vi mener at alle skal ha lik rett til utdanning, dette gjelder også studenter med barn. Studenter opplever store vanskeligheter tilknyttet barn og studier. Problemene er særlig knyttet til økonomi, og dårlig tilpasning av studieløpet ved eventuelle barn.

Som student mister du foreldrestipendet om ektefelle eller samboer tar ut foreldrepermisjon, får ikke opptjening til foreldrepermisjon, og opplever stor usikkerhet i juli når studiestøtten er fraværende. Du risikerer samtidig å falle av studiet eller utsette grunnet mangel på tid, og vanskeligheter med å følge opp. Det oppleves også en forskjell mellom adopterte og biologiske barn. Alle barn og foreldre bør behandles likt. Derfor bør det gjøres en endring i lovverket slik at også foreldre med adopterte barn får like rettigheter. Det bør gjøres enklere å kombinere familielivet og studier. Lettelser og tilpasninger, vil samtidig kunne gjøre det mer attraktivt å få barn i tidlig alder.

AUF vil:

- Innføre 12 måneders studiestøtte for heltidsstudenter med barn under 16 år.
- Sikre opptjening av rettigheter til foreldrepermisjon for studenter og at studenter ikke skal miste foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut foreldrepermisjon.
- Universiteter skal i større grad legge opp plan for standardiserte tilpassede løp for studenter med barn
- Det skal gis like rettigheter for studenter med adopterte barn som med biologiske

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for skoleprogrammet

Forslag 28

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Den revitaliserte arbeidslinja

Det har alltid, og vil alltid lønne seg å jobbe. Å jobbe gir ikke bare økonomisk trygghet. Gjennom arbeid får du sosiale fellesskap. At det lønner seg å jobbe betyr ikke at det skal straffe seg å måtte stå uten arbeid. Å øke ytelsene og ha et mål om at hele befolkningen i arbeid er ikke en motsetning.

Den gamle arbeidslinja har røtter i Arbeiderpartiets kamp mot 1930-tallets fattiglover og bruken av tvang mot arbeidsløse. Den bygde på at vi ønsker å forsørge oss selv, men trenger et sikkerhetsnett og trygghet i tilfeller hvor vi ikke klarer det. Den gamle arbeidslinja bygde på tanken om at vi skulle gi etter evne, og få etter behov. Den var en forutsetning for det ideologiske bakteppet bak den norske velferdsstaten.

Arbeidslinja bygde på en tro og tillit til folket om at vi alle ville det beste for fellesskapet.

Dagens arbeidslinje har røtter i fattiglovene. Dagens arbeidslinje bygger på en tanke om at trygdesøkere bare kommer seg ut i arbeid dersom de får dårligere og lavere stønader. Dagens arbeidslinje bygger på en mistillit til noen av samfunnets svakeste. Dagens arbeidslinje ser ikke arbeidsløshet som en systemfeil, men snarere som et personlig ansvar. Den bygger på at det er den enkeltes vilje, ikke evne, som svikter. Dagens arbeidslinje har gjeninnført skammen ved å være arbeidsløs. Vi kan velge å stå fast på dagens arbeidslinje med røtter i gammel overklassetenkning eller vi kan finne tilbake til dens røtter. Arbeidslinja er ikke lenger hva den engang var, og det er vårt ansvar å endre dette.

Det vil alltid lønne seg å jobbe, men det skal ikke straffe seg å måtte stå utenfor arbeid. Fremtidens arbeidslinje, arbeiderbevegelsens arbeidslinje, skal basere seg på tillit. Den skal gi trygghet og ivareta dem som ikke kan jobbe. Vår viktigste oppgave er å sikre en fremtidsrettet arbeidslinje for fremtiden. En arbeidslinje som ikke straffer mennesker som må stå utenfor arbeid. En arbeidslinje som lar trygdemottakere kombinere trygd og arbeid etter kapasitet.

For å sikre en bærekraftig arbeidslinje må de som i dag står ufrivillig utenfor arbeidslivet hjelpes inn igjen i arbeid. Vi må ha et arbeidsliv som ser enkeltmennesker som individer og tilpasser seg den enkelte. Arbeidslivet må tilpasses slik at vi ikke trenger å være helt friske for å være delvis i jobb. Det er også en forutsetning at vi fører en arbeidslivspolitik som sikrer at ingen blir syke av å være på jobb. Vi trenger trygge, gode og moderne arbeidsplasser. På samme tid må vi ha med oss at ikke alle har mulighet eller kapasitet til å jobbe, og også disse må ivaretas gjennom stønader og tilskuddsordninger som er til å leve av, og som ikke viderefører historisk skam.

Forventningen om at den enkelte skal hjelpes inn i jobb skal ikke gå på bekostning av den nåværende situasjonen. Står en i dag utenfor arbeidslivet er ikke dette en unnskyldning for å opprettholde lave stønader og dårlige ordninger. Vi kan ikke basere velferdssystemet på mistillit mot samfunnets svakeste. Velferdsstaten skal hjelpe hele samfunnet i dag, i morgen, og i fremtiden. Motivasjonen bak arbeidslinja skal ikke basere seg på at det ulevelig å stå utenfor arbeid, men snarere at det å bidra inn i vår felles velferdsstat gir en følelse av solidaritet og fellesskap. Alle virkemidler må tas i bruk, stønader må være til å leve av og økes i tråd med den økonomiske situasjonen i samfunnet for øvrig.

Arbeidslinja skal fortsatt være førende i norsk politikk, men for at dette skal kunne fortsette må den revitaliseres. Vi må gjenetablere tilliten til enkelte. Vi er avhengige av både systemer og politikere som ser enkeltindivider som en investering for fremtiden, ikke en ren utgiftspost. God sosialpolitikk, er ikke bare en utgiftspost. God sosialpolitikk er nemlig en investering i et godt samfunn. Ønsker vi at alle skal bidra inn i fellesskapet, må fellesskapet stille opp for alle. Da trenger vi ny en sosialpolitikk og den tradisjonelle arbeidslinja.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 29

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Arbeid til alle er jobb nummer en

Arbeid til alle er alltid jobb nummer én for LO og arbeiderbevegelsen. Et arbeid å gå til og en lønn å leve av, er grunnleggende menneskerettigheter og selve grunnlaget for den jobben vi i arbeiderbevegelsen utfører. Vi vet viktigheten av at alle har en jobb å gå til, og, ikke minst, at alle har det trygt og trives på jobb. Både den faglige og den politiske delen av arbeiderbevegelsen har gjennom årtier sikret arbeidstakere gode lønns- og arbeidsvilkår. Sterke fagforeninger sikrer folk trygghet på jobb, gode arbeidsvilkår, og gode lønninger. Ikke bare for den enkelte arbeidstaker, men for samfunnet som helhet er høy sysselsetting og høy organisasjonsgrad viktig; høy grad av organisering i et samfunn sikrer blant annet et mer produktivt arbeidsliv. Derfor mener vi i AUF i Østfold at vi må sikre arbeid til alle, og at en størst mulig andel av arbeidstakerne skal være organisert i ei fagforening, for å sikre arbeidstakerne større innflytelse over egen arbeidshverdag.

Arbeid til alle har alltid vært vår jobb nummer en. Arbeid skaper verdier for velferdsstaten og trygghet for den enkelte. Ingen i samfunnet tjener på at mennesker er arbeidsledige. Vi skal spesielt rette fokuset mot de som står utenfor arbeidslivet, og legge til rette for muligheten til å komme tilbake eller inn i jobb. Samtidig skal vi også ha et tydelig fokus for å sikre arbeidernes rettigheter. Vi ser i dag at innvandrere og unge ofte er de som står utenfor arbeidslivet, og en viktig prioritet for AUF i Østfold er at alle har en jobb å gå til som innebærer hele, faste stillinger. Arbeiderbevegelsen står sammen om de viktigste sakene, og vi setter foten ned mot høyresidens angrep på fellesskapet gjennom svekkede rettigheter for arbeidstakere, fagforeningsknusing og uthuling av arbeidsmiljøloven som truer det organiserte norske arbeidslivet. Det fagpolitiske samarbeidet har og er derfor en viktig prioritet for arbeiderbevegelsen. I en tid hvor vi ser færre organiserer seg, må AUF sette et tydelig mål om å snu denne trenden. AUF i Østfold skal derfor gå i bresjen for å sikre det fagpolitiske arbeidet.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 30

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Borgerlønn

Automatisering er en tikkende bombe. Det er estimert at 1.1 millioner norske jobber vil forsvinne innen seks år (2030). Vi burde derfor starte så snart som mulig med å utføre prøveordninger for å forberede oss og skaffe gode erfaring på mulige løsninger hvis det mest alvorlige utfallet rammer oss, hvor massearbeidsløshet rammer store grupper lavt utdannede arbeidere som vil ha vansker med å komme seg inn på arbeidsmarkedet igjen. Nettopp dette utfallet fremhever blant annet Jernbanedirektoratet i sin rapport Fremsyn 2050 som sannsynlig (se punkt 6.2.4). Borgerlønn er en betingelsesløs garantert grunninntekt uten krav til gjenytelse eller behovsprøving. Den er individuell og universell. Innføringen av en borgerlønn vil være et viktig ledd i reduksjonen av fattigdom og økte forskjeller. Borgerlønn vil også ha positive effekter på muligheten til å delta i frivillig arbeid, og gjør det lettere for unge å velge utdanning. Det vil fremdeles lønne seg å arbeide, men folk får større frihet til å realisere egne ideer og skape egne arbeidsplasser. Alle skal ha like muligheter i livet, uansett bakgrunn. Innføringen av borgerlønn vil være et viktig ledd i dette arbeidet.

AUF ønsker:

- Innføre et prøveprosjekt om borgerlønn innen 2028.
- Støtte forskningsprosjekt om automatiseringens konsekvenser overfor arbeidsmarkedet, med særlig fokus på arbeidstakerne i transportindustrien.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 31

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Minstelønn

Minstelønn har fungert godt i land som lider med konsekvensene av knuste arbeiderbevegelser. EU-direktivet om minstelønn er viktig for å heve en ellers uverdigg levestandard i fattigere land i Europa. Minstelønn fungerer også godt i svakere økonomier for å sikre en leveligg lønn og at ingen utsettes for sosial dumping. Vi vet at et fast gulv for lønnsnivået vil kunne gi useriøse arbeidsgivere et insentiv til å nå bunnen i kappløpet om lønn.

Den grunnleggende utfordringen i Europa handler om å sikre alle rett til å organisere seg, forhandle frem tariffavtaler og en anstendig lønn. Det foreslåtte direktivet vil ikke bidra til dette. En minstelønn vil øke levestandarden her og nå, og i tiden fremover, og kommer til å hjelpe Europas svakeste økonomier. Vi vet at et godt trepartssamarbeid og den nordiske modellen gir en stødig og trygg lønnsvekst både nå og i fremtiden. Nordisk fagbevegelse og arbeidsgiverorganisasjoner har stått sammen om å si nei til EUs direktiv om minstelønn. AUF i Østfold støtter denne kampen.

EU-direktivet er ikke tenkt for å hjelpe Norske arbeidere, men er en hjelpende hånd til de som har minst i Europa. En lovbestemt minstelønn er kun nødvendig når fagbevegelsen er svak og ikke lenger har makt til å sikre anstendige arbeidsvilkår. Derfor, for å verne om våre fagforeningers integritet og styrke, og ikke minst norsk selvstendighet, er det avgjørende at vi sier nei til EU-direktivet om minstelønn.

AUF vil:

- At Norge sier nei til EU-direktivet om minstelønn og fortsetter med den nordiske modellen.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 32

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Et progressivt skattesystem

Maktforskjellene i samfunnet kommer til uttrykk gjennom velferdsstatens organisering og innhold, og i hvilken grad den er finansiert gjennom et rettfærdig og omfordelende skattesystem. Målet med det norske skattesystemet er å omfordele samfunnets ressurser så vi kan satse på fellesskap og fellesgodene i den norske velferdsstaten. Det er omfordelende fordi de med høyest inntekt og formue, som på grunn av sin økonomiske situasjon har kapasitet til å bære et større ansvar for den øvrige befolkningen, betaler høyere skatt. Velferdsstaten bygger på ideen om at vi skal gi etter evne og få etter behov. Når enkelte grupper i samfunnet ikke får sine grunnleggende behov dekket må det forstås som et uttrykk for at de mangler makt til å påvirke velferdsstatens utforming og innhold. Velferdsstaten er alltid under utvikling og alltid under angrep. Vårt mål er en raus og human velferdsstat. Skattesystemet sikrer et sikkerhetsnett av universelle og rimelige velferdstjenester til alle, for å sørge for at ingen faller i fra, og for å minske forskjellene i samfunnet.

Velferdsstatens hovedoppgave er å utjevne forskjeller og sørge for like muligheter for alle. Vi vet at hvis vi gir alle en mulighet til å bidra og delta, skaper vi ikke bare et rettfærdig, men også et velfungerende samfunn. Den norske velferdsstaten har vært en pilar og et utopisk holdepunkt for mange venstreorienterte politikere verden over. Denne stillingen har de siste tiårene blitt svekket, og svekkes stadig. De økende forskjellen i samfunnet, og manglende effektive tiltak til å motvirke disse gjennom politikk og velferdsstaten, har svekket tilliten og troen på Arbeiderpartiet som et folkeparti, og venstresiden i norsk politikk som handlekraftig. Der motivet bak den nordiske velferdsstaten bygde på sosial tillit og økonomisk likhet og like muligheter har dette fokuset blitt svekket etter hvert som norsk politikk har trukket mot høyre. Når forskjellene øker synker også den generelle tilliten i befolkningen. Skal tilliten gjenbygges, må velferdsstaten styrkes, og gjenerobre sin stilling i global forstand.

Et velfungerende skatte- og velferdssystem er vitalt for dette. For å nå målet om et godt sosialdemokratisk samfunn, må dagens skattesystem tilpasses. En

modernisering av skattesystemet som treffer dagens behov og tilstand vil bidra til å danne finansieringsgrunnlag for de neste store velferdsreformene i Norge.

Skal velferdsstaten kunne møte morgendagens utfordringer, er vi helt avhengig av at alle igjen bidrar etter behov. Vi er avhengig av at det blir mer åpenhet knyttet til hva vår skatter går til, og vi er helt avhengige av å gjenreise fellesskapsfølelsen og gleden av å bidra til fellesskapet. Derfor mener vi at det er på tide at Norges mest ressurssterke bidrar mer enn de gjør i dag, blant annet ved å gjeninnføre en skatt på arv.

AUF vil:

- Innføre nye nivå i toppskatten, hvor all inntekt over to millioner skattlegges minst 60%. Deretter øker nivået med 5%-poeng per ny million til en ny toppskatt er nådd på 75%. Skatten slår i kraft hver påbegynt million (Inntekter mellom to og tre millioner skattlegges med 60%, inntekter mellom tre og fire millioner skattlegges med 65%, osv.).
- Senke skattene for de med de laveste inntektene.
- Etablere en ny praksis hvor hver enkelt borger får en oversikt over hva skattepengene har gått til i selvangivelsen.
- Innføre skattereformer for arveskatt, eiendomsskatt, utbytteskatt, exit-skatt, og formuesskatt.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 33

Forslagsstiller: AUF i Østfold

Gjeld og inkasso

Det skal være et prinsipp at ingen skal ta opp gjeld de ikke kan eller har muligheten til å betjene, og at flere kan klare å betale ned den gjelden de har pådratt seg. Vi ser at mange får uforholdsmessige store krav på grunnlag av mindre beløp. Dyrtiden merkes for mange i at antall inkassosaker nå øker. Det finnes ikke gode begrunnelser for at et lite krav skal fordoble eller mangedoble seg på kort tid. Ingen skal kunne tjene seg rike på at andre av ulike årsaker ikke har muligheten til å betale egne regninger.

I dag betaler norske skyldnere inntil 62 ganger mer enn svenske skyldnere. Dette får ofte som konsekvens at lånet blir uhåndterlig for dem som sliter med høy gjeld eller underliggende sosiale problemer. Det offentlige tar regningen for nedsatt yrkesdeltagelse, helseproblemer og sosiale stønader. Vi ønsker en endring i inkassosystemet som gir en mer rettferdig og håndterlig inndrivelse av gjeld, med konkrete tiltak for å hindre at flere havner i gjeldsfeller.

AUF vil:

- Forby andre lokketilbud for å ta opp usikret kreditt.
- Utvide gjeldsregisteret slik at det inneholder all gjeld.
- Innføre rentetak på forbrukslån og kreditt for forbrukere.
- Styrke Finanstilsynets rolle som kontrollorgan for inkassobransjen.
- Få ned nivået på maksimalsatsene som kan drives inn i forbindelse med inkassovirksomhet.
- Sikre at forbrukslånsbankene ikke kan selge forfalte forbrukslån og heller ikke benytte det offentlige innkrevingsapparatet hvis de ikke kan dokumentere at kravene for å innvilge lån var oppfylt.
- Utrede en nedre grense for krav som kan tvangsinnføres gjennom tvangssalg av fast eiendom eller borettslagsandel, eller en regel om at det må være et vilkår om forholdsmessighet mellom behandlingen og kravets størrelse.

- Endre reglene for tvangsinndrivelse slik at det åpnes for at namsmannen kan avvise bagatellmessige krav.
- At Norge må fortsette arbeidet for at illegitim gjeld slettes både i Norge og internasjonalt. Norge må bidra til å opprette en multilateral gjeldshåndteringsmekanisme under FN, for å løse statlige gjeldskriser på en mer effektiv og rettferdig måte.
- Innføre forbud mot reklamer for kredittselskaper, med spesifikt fokus på medier rettet mot barn.
- Innføre forbud mot reklamer for nettkasinoer.
- Forby nettstedet som opererer i Norge, og hovedsakelig retter seg mot forbrukere, å ha nedbetaling eller utsatt betaling som standardvalg. Direktebetaling skal være standardvalg med mulighet til utsatt betaling eller nedbetaling.
- Gjøre det vanskeligere å åpne kredittkort.
- Sette et lavt makstak på usikret gjeld for forbrukere.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 34

Forslagsstiller: Sentralstyret

Kampen mot ungdomskriminalitet

Etter pandemien har det vært en alvorlig økning i kriminalitet begått av unge. Spesielt stor er økningen blant unge under 15 år. I 2023 ble 217 unge under 18 registrert med fire eller flere anmeldelser - nesten en dobling fra året før.

Skal vi bekjempe ungdomskriminalitet, må vi forstå driverne av den. Selv om unge med innvandringsbakgrunn er overrepresentert i statistikken, er den største fellesnevneren en oppvekst i fattigdom. 2 av 3 av alle innsatte under 18 år har levd under fattigdomsgrensa før fengsling. Barn og unge som begår kriminalitet har en enorm opphopning av levekårsutfordringer. De kommer oftere fra hjem med rus, vold, ustabile boforhold og fraværende voksenpersoner. Samtidig har de oftere psykiske problemer de ikke har fått hjelp med, og mislykkes i en skole som ikke følger dem opp.

Det er fellesskapets ansvar at unge faller på utsiden av samfunnet, og havner i kriminelle løpebaner. De må fellesskapet stille opp for. AUF vil alltid møte utenforskap med hjelp før straff. Noen barn og ungdommer begår likevel så alvorlige kriminelle handlinger at samfunnet må reagere. Da må reaksjonen komme raskt, og skape endring hos den enkelte. Det krever et samarbeid mellom et fellesskap som skal stille opp, og ungdom som tar ansvar for egne handlinger.

Forebygge

For AUF er det bærende prinsipp at fellesskapet aldri gir opp enkeltmennesket. Det finnes ingen samfunn som har lyktes i kampen mot kriminalitet med strengere straffer. Det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe ungdomskriminalitet er å forebygge. Alle fellesskapets ressurser må mobiliseres for at unge ikke faller utenfor, og inn i klørne på kriminelle gjenger. Der har kommunene det største ansvaret, og må ha nok midler til alt fra å styrke laget rundt elevene på skolene, til å legge tilrette for fritidsaktiviteter alle kan delta på, og oppfølgingsteam rundt unge som faller fra.

AUF vil:

- Legge fram en opptrappingsplan for bredden i det forebyggende arbeidet.
- Styrke SLT, modellen for samordning av det forebyggende arbeidet mellom politi, kommune, frivillighet og andre partnere.
- Styrke oppfølgingstjenesten, og utvide målgruppen til ungdom mellom 16 og 24 år i hele landet.
- Sikre alle barn og unge tilgang på en gratis fritidsaktivitet.
- Ansette flere lærere og voksenpersoner i grunnskolen og videregående for å sikre tett oppfølging av alle elever.
- Øremerke midler til sommerjobber i kommunene, og legge til rette for flere deltidsjobber for unge under 18 år.

Reagere og reparere

Alt for ofte løftes debatten om strengere straff som virkemiddel, uten en debatt om innholdet i straffen. Målet med fengselsstraffen er å trygge samfunnet, og sikre at alle som soner ferdig får en ny sjanse i livet etter soning. Strengere straffer, lavere kriminell lavalder og lengre fengselsopphold er lettvinde løsninger som ikke bidrar til færre lovbrudd. Tvert imot kan det føre til stigmatisering, rekruttering til kriminelle gjenger og bitterhet mot fellesskapet.

For å oppnå målet om en straff som endrer, må reaksjonen på lovbruddene komme raskt. Samtidig må straffen gi nye muligheter til å skape seg et bedre liv etter soning. Det er krevende å oppnå med en Kriminalomsorg i krise med få ansatte, dårlig økonomi og større oppgaver. AUF vil styrke Kriminalomsorgen, og gi ansatte større muligheter til å møte og jobbe med unge innsatte. Fellesskapet skal stille opp for unge i fengsel, samtidig som det stilles tydelige krav til den innsatte. Derfor vil AUF innføre en fullføringsplikt for unge innsatte som ikke har bestått videregående, og arbeids- og studieplikt som vilkår for unge som prøveløslates.

AUF vil:

- Innføre en fullføringsplikt for alle innsatte under 25 år som ikke har fullført videregående skole, som stiller krav til fullføring på normert tid mot at det tilrettelegges for under soning.

- Innføre arbeids- eller studieplikt for alle under 25 år som prøveløslates som har studiekompetanse eller fagbrev. Studieplass eller jobb skal tilbys innsatte i det de prøveløslates.
- Utvide satsingen på næropoliti i bydeler der det trengs, og styrke rammen til politidistriktene med de største byene.
- Etablere hurtigdomstoler for unge lovbytere.
- Styrke Konfliktrådet og i større grad bruke det overfor unge under 15 år.
- Utvide bruken av fotlenke for straffedømte under 18 år.
- Etablere trygghetshus som et bo- og rehabiliteringstiltak overfor unge under 15 år som begår alvorlig kriminalitet.
- Beholde en kriminell lavalder på 15 år. Barn under 15 år skal ikke møtes med strafferettslige virkemidler.
- Doble kapasiteten i ungdomsenhetene i Kriminalomsorgen.
- Styrke bemanningen i Kriminalomsorgen og gjenreise programvirksomheten i fengslene.
- Øremerke midler til å opprette ungdomsteam i alle store fengsler.
- Etablere egne fengsler for sårbare innsatte mellom 18 og 24, som målretter seg mot førstegangssonere og innsatte overført fra ungdomsenhetene..

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 35

Forslagsstiller: Sentralstyret

Et troverdig forsvar av Norge

Verden er i ferd med å bli et urolig sted. De siste årene har vist at ideen om evig fred ikke er noen selvfølge. I tro på alle menneskers gode intensjoner har norsk forsvarspolitikken de siste tiårene vært preget av dyp fred-tankegang med base i alliert samarbeid. Denne illusjonen brast da Russlands okkupasjonshær angrep sitt naboland Ukraina. Siden 24. februar 2022 har ukrainske menn, kvinner og barn lidd som følge av vårt naboland Russlands stormaktspolitikk. Kun heltemodig forsvar av egne grenser, byer og mennesker samt vestlig støtte har holdt Russland fra å ta Kyiv. Invasjonen av Ukraina er et brudd med internasjonale lover, og er et direkte angrep på våre demokratiske verdier og rettigheter. For oss i Norge må krigen være en påminnelse om en ny tid. AUF må være kompromissløse i møte med okkupasjonsmakter, enten de er i våre nærområder eller ute i verden.

Gamle ideer har våknet til live, og fascismen har igjen kommet frem i lyset. Over hele verden ser aspirerende diktatorer til Putin, men også til Donald Trump, Jair Bolsonaro, Marine Le Pen og Viktor Orban. Ytre høyre tar plass i nasjonalforsamlingen stadig flere steder i Europa. Autoritære krefter truer selve fundamentet til våre demokratier, og det foregår en kamp mellom demokrati og tyranni.

AUF ser med stor bekymring på Kinas ambisjoner for Taiwan. Sammen med krigen i Ukraina og et USA på randen av sammenbrudd, utgjør disse tre farene de største truslene også for Norges sikkerhet. For første gang i moderne tid kan vi ikke ta våre amerikanske alliertes sikkerhetsgarantier for gitt. En ny sikkerhetspolitisk situasjon i Europa tvinger også Norge til å tilpasse seg den nye verden. Det betyr å sikre et troverdig forsvar av våre egne grenser, vårt eget land og vårt eget demokrati med en opprustning for fred.

Forsvaret trenger nok norske menn og kvinner til å sikre vårt land. Da må antallet vernepliktige i årene som kommer økes betydelig. I Forsvaret møtes unge mennesker på tvers av sosial og kulturell bakgrunn. Det er en av de siste store

felleskapsarenaene der nordmenn lærer viktigheten av å kjempe for noe større enn seg selv. Gjennom førstehånds kjennskap til det norske Forsvarets fredstankegang, kan forsvaret av Norge baseres på nordmenn. Et troverdig forsvar vil koste fremover, men det vil koste mer å ikke prioritere det i årene som kommer.

Folkets brede støtte til økt innsats i Forsvaret på alle områder avhenger også av at Forsvaret viser seg tilliten verdig. Med både økonomiske og menneskelige ressurser tyngre inn i forsvarssektoren fremover, forplikter det Forsvaret selv til å vise at ressursene brukes på riktig måte, økonomisk og holdningsskapende. AUF mener det er helt avgjørende for vår forsvarsevne at likestillingen og kjønnsarbeidet i Forsvaret styrkes betydelig i takt med økt menneskelig innsats i Forsvaret.

AUF tror på at Norge kan forsvare seg selv, og står derfor fast på at det i Norge skal være norske folkevalgte som bestemmer. Det må derfor ikke være permanente utenlandske baser på norsk jord. Alliert øvingsaktivitet skal ikke utføres øst for 24. lengdegrad. Atomvåpen må heller ikke utplasseres eller på andre måter brukes til å avskrekke på våre vegne. Et troverdig norsk forsvar er et forutsigbart norsk forsvar som følger internasjonale spilleregler uten å bidra til økt konflikt og spenning.

I takt med Russlands økende trusler mot den demokratiske verden, må Norge samarbeide med NATO for forsvaret av Europa. Våre allierte i NATO er vår viktigste sikkerhetsgaranti for forsvaret av Norge. Norge må derfor også øke samarbeidet med Sverige og Finland. Utstyr, materiell og mannskap må raskt kunne forflyttes i vest-øst-aksen, og de nordiske landene må kunne operere tett sammen i en krise.

AUF vil:

- Sikre et troverdig norsk forsvar fundert på allmenn verneplikt og ansettelse av norske menn og kvinner.
- Videreføre basepolitikken og si nei til permanente utenlandske baser på norsk jord
- I opprustningen av det norske Forsvaret i fremtiden skal sikkerhetspolitiske hensyn være førende
- Fortsette arbeidet for å forsvare folkeretten og de internasjonale reglene i krig

- At Norge skal signere FNs atomvåpenforbud og bidra til gjensidig nedrustning i verden
- At Norge fortsatt skal være medlem av NATO som vår viktigste sikkerhetspolitiske garanti
- At NATO skal være en forsvarsallianse, ikke en angrepsallianse.
- Øke forsvarssamarbeidet med de nordiske landene gjennom økt øvingsaktivitet på tvers av landegrensene
- At alliert øvingsaktivitet ikke skal utføres øst for 24. lengdegrad
- Sikre at det norske forsvaret kan rekruttere og beholde de mennene og kvinnene som behøves både på kort og lang sikt.
- Sikre gode arbeidsvilkår, utdanningsmuligheter, lønn og pensjoner for de ansatte i Forsvaret
- Styrke den norske totalforsvarsevnen
- Sikre at den norske totalberedskapen er bedre rustet for krisesituasjoner.
- Styrke det norske Cyberforsvaret, og øke beredskapen rundt sentral norsk infrastruktur
- Sørge for økt kapasitet til alliert mottak og transport i vest-øst-aksen.
- Samordne innkjøp og investeringer i våpen og materiell med våre nordiske naboland.
- Øke støtten til Ukrainas frihetskamp. Sørge for at avkastning på norsk olje og gass bidrar til gjenoppbygging og forsvar av Ukraina.
- Sikre at investeringer i vei, bane og havneanløp ses i sammenheng med norsk forsvarspolitik
- Styrke og øke kapasiteten til Heimevernet.
- At norske beredskapslover skal spesifisere hva som skal forstås som en krise for å unngå misbruk i feil hender.
- Øke norsk selvforsyning av livsnødvendig mat, medisin og materiell til en fremtidig krisesituasjon.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag

Forslagsstiller: Sentralstyret

Demokrati på tilbakegang

Vi er nå i det syvende året på rad der flere land opplever demokratisk tilbakegang enn forbedring. Over 3,5 milliarder mennesker lever i land der demokratiet er i tilbakegang.

Fellesnevneren i mange land, uavhengig av politisk situasjon, er at tilliten til demokrati som styringsform svekkes, samtidig som mange opplever dårligere levekår og økende ulikheter. Dette har svekket demokratiets evne til å innfri folkets forventninger. Kombinert med autoritære krefter som søker makt, er det vanlige folk som rammes hardest.

Russland/Ukraina

Samtidig som demokratier verden over opplever tilbakegang og press på demokratiske verdier, fortsetter Russlands folkerettsstridige invasjon av Ukraina.

AUF vil:

- Videreføre og styrke Nansen-programmet for Ukraina, også etter programmets slutt i 2027.
- Fortsette å sende våpen, jagerfly og annet militært utstyr til Ukraina
- Være en pådriver for gjenoppbyggingen av Ukraina etter krigens slutt.
- Øke den politiske og økonomiske støtten til Ukraina

Doble standarder

Krigen i Ukraina har vist at det er ulike oppfatninger av hvordan folkeretten og internasjonal rett skal håndheves. Mens en rekke vestlige land har tatt avstand fra Russlands invasjonskrig, har mange av de samme landene støttet Israel kompromissløst

Det er et paradoks at våre samarbeidspartnere og allierte har ulike standarder for retorikk, håndheving og politisk behandling av folkerettsbrudd, avhengig av hvem som gjennomfører dem. Den ytterste konsekvensen er at internasjonale organer og folkeretten i seg selv mister sin status.

Doble standarder har skapt avstand mellom Vesten og landene i sør. Dette kan også være grobunn for økt uro i verden og fremveksten av autoritære regimer, terrororganisasjoner og andre aktører som vil utnytte denne avstanden for alt den er verdt.

AUF vil:

- At Norge står opp for folkeretten uansett sted og tid.
- Ha reform av Sikkerhetsrådet, ved at vetoretten forsvinner i eksisterende form.

Gaza og internasjonal politikk

De doble standardene som Vesten opererer med, har kommet til syne i forbindelse med Israels folkerettsbrudd i Gaza. Med et Israel som gjennomfører daglige folkerettsbrudd både i Gaza og på Vestbredden, og som granskes for folkemord, er det verdenssamfunnets ansvar å få en stopp på lidelsene.

AUF vil:

- Støtte en straffeforfølgelse av israelske ledere som har vært med på å medvirke til folkemord, ved å gjøre gjeldende arrestordre mot dem i forbindelse med innreise til Norge.
- At Norge slutter seg til Sør-Afrikas sak mot Israel i ICJ.
- Norge skal øke bistanden til Palestina med tre milliarder , og Norge må være en garantist dersom andre land kutter i sin støtte. Norge må fortsette å øke den humanitære støtten til Gaza.
- Norge må bidra økonomisk til gjenreisningen av Gaza når krigen opphører
- Det internasjonale storsamfunnet må ta ansvar for å hindre kollektiv gjengjeldelse mot sivile palestinere.
- Norge skal ta imot minst 3000 flyktninger fra Palestina

- Norge må ta et stort ansvar for å få i gang fredssamtaler, og en prosess som ender i at Palestina får sin selvstendighet.
- Norge skal gjennomføre økonomisk, akademisk, politisk og kulturell boikott av Israel inntil en reell fredsavtale legger til grunn en tostatsløsning med et fritt, sammenhengende og selvstendig Palestina forekommer.

En verden fri fra okkupasjon

AUF mener Norge må ta en større rolle i verden i å stå opp mot menneskerettighetsbrudd og okkupasjon slik at alle kan leve frie liv. Enten urett begås av våre nærmeste allierte eller stormakter som Russland og Kina, må Norge være en kompromissløs stemme på vegne av menneskers rett til å leve i frihet. Der de internasjonale menneskerettighetsdomstolene skal bidra til å ivareta folkeretten, monitorere krigsforbrytelser og straffeforfølge krigsforbrytere må Norge gå i bresjen for å sanksjonere mot alle brudd på dette. Norge må være tydelig på at våre penger, enten det kommer fra bistand eller er del av oljefondet, ikke skal gå til land eller organisasjoner som bidrar til brudd på menneskerettighetene.

AUF vil:

- Trekke Statens pensjonsfond utland (SPU) helt ut av investeringer på okkupert jord
- At norsk bistand ikke skal gis eller legitimere regimer som bryter folkeretten eller undertrykker egen befolkning

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 37

Forslagsstiller: Sentralstyret

Unge skal få bedre råd!

Dei siste tiåra har dei sosiale skilnadene vakse dramatisk i Noreg. Denne utviklinga blir òg forsterka av ein usikker og uoversiktleg verdssituasjon, der dei mange internasjonale krisene rammar spesielt hardt dei som allereie har minst frå før. I møte med krisene og den veksande ulikskapen er det viktigare enn nokon gong med sosialdemokratisk omfordelings- og velferdspolitik.

Mange folk og unge i Noreg har dei siste åra fått dårlegare økonomi, og økonomi var avgjerande ved kommunevalet og skulevalet i 2023. Nær 8 av 10 meiner økonomien i landet har blitt dårlegare det siste året, og 6 av 10 meiner det same om personleg økonomi. Mange unge forteller oss i dag at personleg økonomi er den viktigaste politiske saka for dei. Det unge ynskjer er ein meir rettferdig fordeling av godene og fleire moglegheiter til å lukkast. Det siste unge treng er meir urettferdig høgrepolitikk. Vi må vere partiet som gjer unge ei trygg framtid.

Unge fortjener like gode moglegheiter til å lukkast, men også til å ha ein plass i samfunnet vårt. Vår generasjon har store drøymar, men mange drøymmer også om det mest grunnleggande. Å kunne utdanne seg til det ein ynskjer, å få bu i ein eigen heim og å ikkje måtte leve som gjeldsslave resten av livet. Vi trenger at alle unge får moglegheit til å fullføre utdanning, komme seg i arbeid, eige ein eigen bustad og bidra til velferdsstaten. Då må vi gje dei midlane og moglegheitane til det.

Vi unge er urolige av natur. Unge veljarar vil ikkje vente på at økonomien skal stabilisere seg om nokre år, dei vil ha handling no. Vi skal gje den krafta som gjer dei tryggleiken i dag og i framtida.

10 grep for å gje unge bedre råd:

1. Knytte studiestønadene til 2G og auke den i takt med prisveksten.
2. Auke bortebruarstipendet og utstyrsstipendet til elevar på videregående.
3. Fjerne eigenkapitalskravet og gje unge moglegheit til å få bustadslån.

4. Sikre at alle unge er i arbeid eller utdanning gjennom et ungdomsløft og gi alle unge mulighet til å få seg en sommerjobb
5. Gjøre det gratis for yrkesfagelever å ta lappen.
6. Øke frikortgrensen.
7. Gratis tannhelse for alle.
8. Innføre ungdomskort til 250 kr på kollektiv og gi gratis kollektivtransport for alle under 26 år i sommerferien
9. Innføre utlånssentraler i alle kommuner med reelle utlånstilbud.
10. Alle unge skal ha tilgang på en gratis fritidsaktivitet.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 38

Forslagsstiller: Sentralstyret

Politisk uttalelse mot monarkiet

AUF ønsker et samfunn der alle har like muligheter, uansett bakgrunn eller hvilken familie de blir født inn i. Vi mener at et demokrati ikke bare handler om retten til å stemme, men også om hvordan makt og innflytelse er fordelt i samfunnet. For at et samfunn skal være rettferdig, må alle mennesker ha like muligheter til å påvirke og inneha ledende posisjoner.

Monarkiet, slik det eksisterer i Norge i dag, står i kontrast til denne grunnleggende ideen om likhet og sosial rettferdighet. Selv om det norske kongehuset har fungert som en samlende institusjon på tvers av religion, etnisitet og politisk ståsted, er det likevel en ordning som er basert på arv og privilegier.

AUF mener at makt ikke skal gå i arv, verken symbolsk eller reell makt. Alle maktposisjoner i samfunnet bør oppnås gjennom demokratiske prosesser, ikke ved fødsel. Selv om kongehuset har hatt en stabiliserende rolle i krisetider, mener vi at denne oppgaven kan ivaretas av demokratisk valgte representanter som i større grad gjenspeiler folkets vilje og mangfold.

I tillegg er AUF kritisk til pengebruken knyttet til kongehuset, spesielt når det gjelder apanasjen. En slik pengebruk av skattebetalernes penger er verken rettferdig eller forsvarlig i et moderne demokrati.

Vi mener derfor at tiden er inne for en folkeavstemning om monarkiets fremtid i Norge. Det norske folk bør igjen få muligheten til å avgjøre om vi fortsatt skal ha en styreform som baserer seg på arv og privilegier, eller om vi skal bevege oss mot en mer demokratisk og rettferdig styreform.

AUF vil:

- Avskaffe monarkiet og erstatte det med en demokratisk styreform

Mindretallets dissens ved Tobias Linge og Halvor Endrerud:

Bevar monarkiet i Norge

Monarkiets historie i Norge strekker seg over flere hundre år. Fra vikingkonger på 800-tallet til det moderne kongehuset vi kjenner i dag. Mens monarki i mange land forbindes med diktatur og autoritære enevelde, er det i Norge et symbol på felleskap og tilhørighet. På tvers av alder, kjønn, religion, bakgrunn og politisk overbevisning er monarken en person som forener folket – enten er på den internasjonale idretts- eller kulturarena, eller når landet er i krise.

Oppslutningen til kongehuset står svært sterkt i alle lag av Norges befolkning og AUF mener at kongehusets bidrag til det norske folk i stor grad er positivt. I motsetning til mange monarkier rundt om i verden har det norske kongehuset modernisert seg og fulgt tiden vi lever. Samtidig er kongehuset en viktig bidragsyter og gode ambassadører for norsk kultur, idrett og næringsliv på deres svært mange internasjonale reiser hvert eneste år. I en tid der mange land og samfunn opplever mer splittelse og polarisering mellom folk vil kongehuset være en sterk drivkraft for å samle oss om våre grunnleggende demokratiske verdier.

Med denne bakgrunn mener AUF:

- At Norge skal bestå som konstitusjonelt monarki

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 39

Forslagsstiller: Sentralstyret

Ein Arbeidarpartileia regjering!

Valet 2021 var eit tydeleg retningsval for Noreg. Fleirtalet ønskte meir omfordeling, klimakutt og moglegheiter for alle. Valet gav eit sterkt mandat for venstresida i Noreg. Før valet var AUF tydelege på at vi ønskte oss eit raudgrønt regjeringalternativ. SV valde å forlate forhandlingane på Hurdal, og landet vårt fekk ei Arbeidarparti-leidd regjering med Senterpartiet.

Valet i 2023 var eit historisk tungt valnederlag for Arbeidarpartiet. Uro i regjering og i folk sin kvardag var nokre av grunnane til at veljarane ikkje gav oss tillit. Dette må vere ein marsjordre for AUF, Arbeidarparti og fagrørsla til å endre strategi, utvikle ny politikk og opne alle dører som kan sikre at høgresida sin urettferdige politikk aldri får rå over landet vårt igjen.

AUF meiner at det er god sosialdemokratisk tradisjon å samarbeide med alle parti som ønskjer eit anna samfunn enn høgresida. Difor bør ein samarbeide med partia på venstresida. Men i dei store utfordringane vi står overfor i vår tid, treng ein trygg styring med ei fleirtalsregjering som dreg i same retning. AUF meiner at eit regjeringssjersjekt mellom SV, Arbeidarpartiet og Senterpartiet framleis er det beste alternativet for å nå klimamåla våre, få ned skilnadene og gje unge like moglegheiter til å lukkast. AUF vil saman med fagrørsla jobbe for å realisere ei ny raudgrøn regjering.

AUF vil:

- Ha ei raudgrøn regjering beståande av SV, Arbeidarpartiet og Senterpartiet.
- Opne for breiare samarbeid på venstresida for å realisere målet om ei ny Arbeidarparti leia regjering.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for politiske uttalelser

Forslag 40

Forslagsstiller: AUF i Agder

Alle dokumenter må være dysleksivennlige

AUF er en inkluderende organisasjon, med plass til alle. Samtidig lager vi dokumenter til landsmøtet, AUFs aller høyeste organ som ikke er lett tilgjengelig for alle medlemmer i organisasjonen. Flere som har dysleksi har tilgang på leseprogrammer, som kan lese opp teksten på PC-en. Når programmene våre sendes ut står det linjenummer, som blir lest opp og dermed sørger for avbrudd fra teksten med hver linje. En simpel løsning er å ha et rå-dokument med kun tekst uten estetikk som kan gjøres tilgjengelig til de som ønsker det.

AUF vil:

- At alle landsmøtedokumenter skal ha en dysleksivennlig variant tilgjengelig for alle medlemmer.

Sentralstyrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker